

Täysistunto

Torstai 26.10.2017 klo 16.00—20.49

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 20.49.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (16.00—17.00), toinen varapuhemies Arto Satonen (17.00—18.58) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (18.58—20.49).

Täysistunnon alussa vietettiin hiljainen hetki Raaseporin onnettomuuden uhrien muistoksi.

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

Puhemies Maria Lohela: Arvoisat edustajat, ärade ledamöter! Tänä aamuna saimme suru-uutisen: neljä ihmistä on menehtynyt Raaseporissa junan ja Puolustusvoimien ajoneuvon yhteentörmäyksessä.

Otimme uutisen vastaan järkyttyneinä. Erityisesti nuoren elämän katkeaminen on aina syvä tragedia, eikä sille löydä tarkoitusta. Kysymme, miksi, ja samalla pohdimme, kuinka voisimme tulevaisuudessa estää tällaisten onnettomuuksien syntymisen.

Emme tunne onnettomuuden uhreja, mutta voimme ajatella Eino Leinon tavoin:

en tiedä alkuasi,
en aavista loppuasi,
mutta kumpikin on minun sydämessäni.

Näiden sanojen myötä esitän eduskunnan surunvalittelun omaisille ja läheisille.

Vi håller en tyst minut för att hedra minnet av olycksoffren.

Hiljennymme nyt hetkeksi kunnioittamaan uhrien muistoa.

Edustajat kuuntelivat muistosanoja seisten.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

2. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon ja samalla pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen jollekin paikalla olevista ministereistä, ilmoittautumaan nousemalla seisomaan ja painamalla P-painiketta.

2.1. Suullinen kysymys veronkierron estämisestä (Timo Harakka sd)

Suullinen kysymys SKT 146/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Harakka.

Keskustelu

16.04 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Jaamme yhteisen surun Raaseporin turman johdosta. Mutta eduskunnan arkinen työ jatkuu. Kysyn valtiovarainministeriltä veroista.

Kaksi vuotta sitten Sipilän hallitus yritti säätää veronkiertäjien armahduslakia niin sanotusta tehokkaasta katumisesta, mutta joutui perumaan sen. Oli kansalaisten oikeustajun vastaista, että miljoonien veronkierrosta ei rangaista — samaan aikaan, kun köyhien suomalaisten elämä kävi entistä vaikeammaksi. Siksi hämmästyimme, kun hallitus yrittää nyt uudestaan veronkiertäjien armahdusta. Se on kätkeyty veronkantoa koskevaan 300-sivuiseen esitykseen. Syytesuojan sijaan on tarjolla puolen prosentin veronkorotus, jos Sveitsiin varoja piilottanut veronkiertäjä pelkää jäävänsä kiinni ja ilmoittautuu. Kuulitte oikein: puoli prosenttia. Lakiesityksessä on tästä uudesta armahduksesta esimerkki: jos on pimitänyt 16 000 euron vuokratulot, joutuu maksamaan kahdeksankymppiä. Se on vähemmän kuin mopoilijan ylinopeussakko. Näin pieni riski suorastaan yllyttää veronkiertoon. Kysyn siis ministeri Orpolta: onko todellakin puolen prosentin veronkorotus niin kova pelote, että se ehkäisee verovilppiä, joka vie joka vuosi [Puhemies koputtaa] kymmeniä miljoonia päiväkodeilta, kouluilta ja sairaaloilta?

16.05 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen verojärjestelmä pyritään rakentamaan niin tehokkaaksi ja oikeudenmukaiseksi kuin mahdollista. Verot pitää maksaa; on koko meidän hyvinvointimme perusta, että verot kerätään sieltä, mistä ne kuuluu. Veronkierto tehdään mahdottomaksi, ja ne, jotka veroa kiertävät, saadaan kiinni hyvällä kontrollilla, heitä rangaistaan. Tähän yksityiskohtaan, johon viittasitte, täytyy sanoa, että en tunne tätä yksityiskohtaa, minun pitää tämä asia selvittää. Mutta on aivan selvää, että me rakennamme sekä kotimaisin toimin että yhteistyössä OECD:n ja Euroopan unionin maiden kanssa jatkuvasti verojärjestelmäämme niin, että se estää veronkierron ja rikollisen toiminnan eli veron kiertämisen vastoin lakia.

Puhemies Maria Lohela: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta. Samalla muistutan siitä, että sekä kysymysten että vastausten enimmäiskesto on 1 minuutti.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

16.06 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On luonnollisesti paikallaan, että ministeri perehtyy siihen lakiin, jonka tänne eduskuntaan on tuonut. Itse asiassa tämä puolen prosentin veronkorotus veronkiertäjille on vielä ankarampi todellisuudessa kuin äsken esitin. Nimittäin lakiesityksen toinen esimerkki on firmasta, joka pimitää miljoonan euron tulot ja sitten katu. Uuden lakinne vaatimus siis on, että tästä miljoonan euron huijauksesta määrätään viiden tonnin rapsut. Kuitenkin täällä eduskunnassa oikeusoppineet ovat todenneet, että näin törkeä tapaus pitäisi ilman muuta saattaa rikosoikeudelliseen tutkintaan — ja nyt se ei olisi enää mahdollista. Tällä uudella armahduspykälällä Suomen valtiovarainministeri kannustaa veronkiertoon ja aggressiiviseen verosuunnitteluun.

Uskallan sanoa, että Suomen satavuotiaassa historiassa ei ole yhtään hallitusta, joka olisi Sipilän hallituksen lailla ajanut miljonäärien, siis kaikkein rikkaimman eliitin, etua. Vastatkaa nyt, ministeri Orpo, takuueläkeläisille tai opiskelijoille: miten heitä hyödyttää se, että tarkoituksella vähennätte valtion verotuloja, [Puhemies koputtaa] joilla voisimme rahoittaa hyvät julkiset palvelut?

16.07 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me emme tarkoituksella vähennä valtion verotuloja. Me teemme jatkuvasti verolainsäädäntöä, jonka keskeisenä tavoitteena on huolehtia siitä, että ne verot, mitkä kuuluu maksaa, maksetaan, ja että verot tulevat maksetuksi. Me teemme töitä, jotta meidän verojärjestelmämme toimii niin, että veron kiertäminen tehdään mahdottomaksi. Kuten totesin, sitä tehdään OECD:n puitteissa, sitä tehdään EU:n puitteissa, jatkuvasti meillä on muun muassa Ecofin-neuvoston pöydällä uusia veronkierron estäviä muutosesityksiä. Me emme tee sellaisia lakiesityksiä, jotka sallisivat tai tekisivät mahdolliseksi veronkierron. On tietenkin niin, että valiokuntakäsittelyssä tämä esitys tullaan ja tulette aivan varmasti sen käymään ensin läpi, ja siinä yhteydessä on mahdollisuus perehtyä siihen, ja kuten totesin, niin tätä yksityiskohtaa, jonka nostitte esille, ja tätä tulkintaa, jonka siitä teitte, en tunne, mutta perehdyn tähän ja palaamme varmasti asiaan.

16.08 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tehokkaassa katumisessa rikolliset veronpimittäjät saavat veroseuraamuksia anteeksi ja välttyvät rangaistuksilta joko kokonaan tai osaksi. Järjestelmää on käytetty joko määräaikaikaisena tai pysyvänä eri maissa, ja tämä on ollut käytössä muun muassa naapurimaassamme Ruotsissa. Eurooppalainen läpinäkyvyys on kuitenkin lisääntymässä lähivuosina, ja piilotetun varallisuuden paljastumisen riski on huomattavasti kasvamassa. Arvoisa ministeri: eikö tätäkin taustaa vasten ajankohta ole täysin väärä tällaiselle armahduslaille, kun verkko on kiristymässä näiden ihmisten ympärillä joka tapauksessa?

16.09 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten totesitte itsekkin kysymyksessänne, verkko kiristyy koko ajan. Meillä on koko ajan enemmän ja enemmän tietojenvaihtoa, meillä on yhtenäiset verojärjestelmät. Me teemme OECD:n puitteissa työtä myöskin yli EU-rajojen maailmalla eli niin sanottujen veroparatiisien kitkemiseksi. Koko ajan tulee lainsäädäntöä ja sääntelyä ja avoimuutta, jolla pyritään tekemään tyhjäksi veronkierto, jotta ne verot, mitä Suomeen kuuluu maksaa, tulevat maksetuksi, ja tämä on selkeä hallituksen peruslinja. Me emme tee emmekä suunnit-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

tele muunlaisia linjauksia kuin sen, että verot, jotka Suomeen kuuluu maksaa, pitää maksaa.

Edelleen on se, että valvonta tehostuu koko ajan. Ja jos joku kiertää tahallisesti veroja, jättää maksamatta verot, jotka Suomen verottajalle kuuluvat, siitä rangaistaan. Se on rikos. [Välihuutoja vasemmalta] Tämä on se perussääntö, [Puhemies koputtaa] miten meidän järjestelmämme toimii.

16.10 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mennäänpä ajassa hiukan taaksepäin. Eli siis vuonna 2015, kun tämä tehokkaan katumisen malli oli käsiteltyssä eduskunnassa, loppuvuodesta se vedettiin pois PS-puolueen, silloisen hallituspuolueen, vaatimuksesta. Mutta nyt näyttäisi siis siltä, että kun siniset ovat hallituksessa, niin tämä tehokkaan katumisen malli ujutetaan tällaisen laajan, 300-sivuisen valmispaketin sisällä vielä huonompana kuin se silloin 2015 oli. Tässä vuoden 2015 mallissahan oli vain tietty aikaikkuna, jolloin tätä tehokasta katumista sai tehdä.

Nyt kysynkin, kun tämä näyttää hallitukselle tulevan täytenä yllätyksenä: oletteko valmis vuoden 2015 mukaisesti vetämään tämän esityksen pois sieltä valmispaketin sisältä, kun ette näytä itsekään tietävän, että tämä siellä on? Ja sitten [Puhemies koputtaa] — tässä se oikeastaan tulikin. [Naurua — Eduskunnasta: Onko hallituksen arvopohja muuttunut?]

16.11 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei tähän lakiesitykseen ole piilotettu tehokasta katumista uudelleen. [Eduskunnasta: On!] — Ei ole. — Se ei ole siinä sisällä, ja pääosin ne verokäytännöt, jotka esityksessä ovat, vastaavat nykyistä käytäntöä. Sen tehokkaan katumisen, joka oli hallitusohjelmassa, kuten täällä on kerrottu, hallitus kuoppasi jo puolitoista, pari vuotta sitten. Sitä ei olla henkiin herättämässä, koska sille ei ollut tahtotilaa hallituksessa eikä eduskunnassa. Siinä olisi ollut kyse siitä, että kertaluontoisesti, [Antti Rinne: Nyt tulee pysyvästi!] jos on piilotellut omaisuutta, josta olisi kuulunut maksaa verot Suomeen, olisi voinut sen seuraamuksitta tehdä. Tätä ei tehdä, tätä ei esitetä, eikä sitä minun tulkintani mukaan tuosta esityksestä siältä löydy.

16.12 Kaj Turunen si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ei ole kysymys, niin kuin ministeri sanoi, todellakaan mistään tehokkaasta katumisesta. Tässä on kyse menettelystä, jossa verovelvollinen itse tekee oikaisumenettelyn kautta verotuksen oikaisun. Nämä esimerkit, mitkä tässä nyt edustaja Harakka kertoi, pitävät paikkansa tämän veronkorotuksen osalta, mutta täytyy muistaa tietysti, että koko se tulo tulee sitten verotettavaksi, eli sen jälkeen siitä maksetaan normaalistikin verot ja sitten tämä veronkorotus tulee siihen päälle.

Mutta minä olisin oikeusministeriltä kysynyt: Kun meillä on kuitenkin ne bis in idem -periaate oikeuskäytännössä eli kaksoisrangaistavuuden osalta on niin, ettei rangaista kahta kertaa, ja nimenomaan tässä esityksessä tietenkin on mahdollista, että se vedetään rikosprosessin kautta ja silloin jätetään tämä veronkorotus, joka on suhteellisen pieni, 0,5 prosenttia, mutta jos on törkeänlainen tilanne ollut silloin, kun tätä on tehty, [Puhemies koputtaa] niin silloinhan tämä voidaan viedä ilmeisestikin myös rikosprosessin kautta.

16.13 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näissä malleissa tietysti tavoitteena on yleensä se, että saadaan keinolla millä hyvänsä

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

maksimoitua veronsaanti kotimaahan. Ne mallit, mitkä Euroopassa ovat käytössä, ovat osittain olleet tuotteliaita, elikkä veronmaksajille on saatu lisää verotuloja hankittua. Ja nyt sitten, jos päällekkäisiä prosesseja aiheutuu tällaisesta lisäverosta, niissä tulee arvioitavaksi kaksoisrangaistavuuden kielto, ja näissä rikosoikeuden periaatteissa täytyy olla tietyllä tapaa tiukkana, että kaksoisrangaistavuus ei saisi niin sanotusti loukkaantua, mutta tällaisissa tapauksissa... Täytyy sanoa, että tästä esityksestä en osaa nyt suoraan sanoa, miten tässä on tämä systematiikka rakennettu, mutta näissä on yleensä hieman ongelmallinen tämän periaatteen kannalta tämä problematiikka.

16.14 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi menettää aggressiivisen verosuunnittelun takia vuosittain jopa satoja miljoonia, jopa miljardeja. Kehitysmaat menettävät vielä enemmän, jopa satoja miljardeja. Yritysten verotietojen avoimuus on yksi tärkeä keino puuttua veronkiertoon ja aggressiiviseen verosuunnitteluun. Onneksi tähän todella voidaan puuttua verotietojen vaihdolla, omistajatietojen avoimuudella ja maakohtaisella kirjanpidolla. Maakohtainen kirjanpito tarkoittaa sitä, että monikansallisilta suuryrityksiltä vaaditaan vero- ja muiden tietojen ilmoittamista maakohtaisesti. Näin voidaan paljastaa aggressiivinen verosuunnittelu ja veronkierto.

EU on antanut aloitteen maakohtaisesta kirjanpidosta. Jotkin jäsenmaat kuitenkin nyt yrittävät jarruttaa asian etenemistä ja vesittää aloitetta. Haluaisinkin kysyä hallitukselta: miten hallitus toimii EU-maiden välisissä neuvotteluissa ja ajaako hallitus voimakkaasti kattavan, aukottoman ja vaikuttavan maakohtaisen [Puhemies koputtaa] raportoinnin vaatimusta?

16.15 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maakohtainen raportointi, ja erityisesti suuryrityksiltä, on keskeinen avain siihen, että me pystymme saamaan yritysten tiedot ja sitä kautta pystymme verottamaan yritystä ja vielä siinä maassa, johon kulloinkin se vero kuuluu — kyllä ajamme. Mitä tehokkaampi järjestelmä meillä on, mitä suuremmat tiedonsaantimahdollisuudet, mitä selkeämmät tiedonvaihtosopimukset meillä on EU-maiden sisällä ja, kuten mainitsin aikaisemmin, myöskin EU-alueen ulkopuolella OECD:n puitteissa tehtyjen sopimusten mukaisesti, niin sitä tehokkaampi järjestelmä meillä on. Suomella ei ole mitään syytä ajaa muuta kuin maksimaalista avoimuutta, jotta pystymme varmistamaan sen verokertymän, joka Suomeen kuuluu.

16.16 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiasia, ministeri Orpo, nyt kuitenkin on, että tämän uuden armahduspykälän lisäksi vielä pudotatte veronkierrolle määrättävää veronkorotusta alle puoleen nykyisestä. Se tarkoittaa sitä, että te suositte veroja vältteleviä suuryrityksiä. Se ei ole sinänsä yllätys. Se on johdonmukaista. Tämä hallitus on esimerkiksi juuri päättänyt keventää miljoonaperijöiden verotusta. Olen joskus miettinyt, että kun hallitus niin innokkaasti nyt ajaa miljonäärien asemaa, niin miltä se mahtaa tuntua ihan tavallisesta palkansaajasta ja eläkkeensaajasta, joka ihan kiltisti veronsa maksaa, tai miltä se voi tuntua lapsiperheestä, jonka veroja olette parhaillaan korottamassa. Ministeri Orpo, minä haluan kysyä teiltä, tuntuuko teistä tämä kaikki nyt oikealta. Tuntuuko oikealta se, että hallitus antaa verohelpotuksia veroja vältteleville suuryrityksille? Miten tämä nyt itsenne mielestä oikein meni, ja oletteko valmiit perumaan nämä esitykset?

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

16.17 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otetaan nyt vielä kerran se, että tämä esitys ei pidä sisällään sitä armahduspykälää tai aktiivista katumista. Eli verot pitää maksaa. Ja me luomme järjestelmää, koko ajan kehittämme niin, että me saamme veronkierron estettyä ja Suomeen kuuluvat verot kerättyä Suomeen. Tämän eteen tehdään laajalla rintamalla sekä kotimaassa että kansainvälisellä yhteistyöllä töitä.

Mitä tulee ylipäänsä veropolitiikkaan, niin minusta hallituksen veropolitiikka on hyvää. Sen keskiössä on työ, yrittäminen, siihen kannustaminen. Olemme huolehtineet siitä, että ensi vuonnakaan kenenkään ansiotuloverotus ei kiristy. [Antti Rinne ja Pia Viitanen: Lapsiperheiden!] Se on aivan erinomainen ratkaisu. Kenenkään ansiotuloverotus ei kiristy. Tämä siksi, että kannattaisi ottaa työtä vastaan, jotta jäisi enemmän käteen siitä omasta palkasta. Tämä siksi, että omalta osaltamme tuemme, että työmarkkinoilla voitaisiin tehdä hyviä, työllisyyttä lisääviä palkkaratkaisuja. [Puhemies koputtaa] Hallituksen veropolitiikka on hyvää.

16.18 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt pitää muistuttaa, että maltti on valttia. Eduskunta on päättänyt lähettää tämän kyseisen asian valtiovarainvaliokuntaan, ja sieltä tämän asian käsittely on siirtynyt verojaostoon, jossa asiantuntijoita tämän asian osalta on kuultu. Minä voin lohduttaa, että verojaosto ja valtiovarainvaliokunta yhdessä hallituksen kanssa kykenee aikanaan tekemään oikean johtopäätöksen. Meillähän on lähiajoilta kokemusta siitä, että esimerkiksi kiinteistöverossa löydettiin hyvä ratkaisu. [Välihuutoja vasemmalta!] Toivoisin nyt, että tämän asian käsittely siirtyy niin kauan kuin verojaosto kykenee tekemään asiasta ratkaisun.

Puhemies Maria Lohela: Tässä ei tainnut tulla kysymystä, mutta edustaja Harakalle vielä yksi lisäkysymys.

16.19 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri on tässä hyvin lyhyessä ajassa päässyt täydellisestä tietämättömyydestä täydelliseen kiistämiseen. Se on hieno suoritus. Mutta on ehkä huomautettava, että sivuilla 76, 148 ja 149 kerrotaan, millä tavoilla tämä aktiivinen katuminen otetaan huomioon puolen prosentin maksimiveronkorotuksilla, ja vieläpä niin, toistan sen, kuten aikaisemmin sanoin, että tapaus, joka oikeusoppineiden mukaan kuuluisi rikosprosessiin, on hallituksen oman esimerkin mukaan käsiteltävä ainoastaan tällaisena pienenä näpytyksenä. Tämä on ennenkuulumatonta, ja tämä teidän kiistämisenne ei ole kovin uskottavaa.

Mutta tämä on tämän hallituksen linja. Me olimme vuonna 13 vielä eurooppalaisen veronkierron torjunnassa eturivin maa. Nyt emme sitä enää ole. Euroopassa veronkierron vastaiset toimet ovat edenneet ripeästi. Suomi tulee siellä perässä. Esimerkiksi Ruotsi ja Hollanti ovat jo panemassa toimeen viime kesänä hyväksyttyä veronkiertodirektiiviä. [Puhemies: Ja siinä se minuutti nyt meni!] Milloin Suomen hallitus edes aloittaa lainvalmistelun?

16.20 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä yhteenvetonne ei nyt kyllä perustu yhtään mihinkään. Jos te Ruotsia ihaillette, niin siellähän on esimerkiksi se aktiivinen katuminen voimassa, [Timo Harakka: Puhuttiin eri asiasta!] jos se on teidän mielestänne sitten hyvää veropolitiikkaa. Me teemme kaikkia nii-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

tä toimenpiteitä, joita olemme EU-tasolla päättäneet, joihin olemme OECD:ssä sitoutuneet yhtenä ja ainoana tavoitteena veronkierron estäminen ja huolehtiminen siitä, [Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä] että Suomeen maksetaan ne verot, mitkä Suomeen kuuluvat.

Mitä tulee tähän alkuosaan, niin minä en todellakaan tunnistanut siitä teidän alkuperäisestä kysymyksestänne ihan tarkkaan, mistä oli kyse. [Timo Heinonen: Se olikin populismia!] Mutta kun selvisi, että viittaatte siihen, että olisimme herättämässä henkiin aktiivista katumista, niin se ei ole tässä esityksessä eikä se ole tarkoitus. Mutta nyt varmasti, kuten edustaja Kalli totesi, valiokunta ja sen verojaosto käyvät tämän asian huolella läpi. Uskon, että näistä väärinymmärryksistä löytyy silloin oikeat tiedot, ja me palaamme asiaan normaalijärjestyksessä eduskunnan käsittelyn aikana. [Välihuutoja]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys ulkomaisen työvoiman tarveharkinnasta (Olli Immonen ps)

Suullinen kysymys SKT 147/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Immonen.

Keskustelu

16.22 **Olli Immonen ps:** Arvoisa puhemies! Eilen eduskunnalle esiteltiin yli sadan kansanedustajan allekirjoittama lakialoite, jolla poistettaisiin EU- ja Eta-alueen ulkopuolisen työvoiman tarveharkinta. Allekirjoittaneita löytyy vasemmalta oikealle, [Simon Elo: Ei löydy sinisistä!] ja täytyykin ihmetellä, miksi poliittinen vasemmisto haluaa ulkomaista halpatyövoimaa suomalaisen duunarin tilalle. Ehkä heillä on samoja osakkeita kokoomuksen kanssa. [Silvia Modig: Oletko huomannut, että ollaan EU:ssa?] Toisin kuin on väitetty, tarveharkinnan poisto on Ruotsissa aiheuttanut valetyöpaikkoja maahanmuuttajien omiin yrityksiin ja ihmisten hyväksikäyttöä. Tämä käy ilmi Ruotsin hallituksen omasta raportista. Työntekijät tuovat lisäksi omaiset mukanaan, mikä taas puolestaan heikentää merkittävästi taloudellista huoltosuhdetta. Kysyisinkin asianosaiselta ministeriltä: aikooko hallitus poistaa näistä selkeistä ongelmista huolimatta tarveharkinnan? Hallitusedustajien ylivoimainen enemmistö on kuitenkin allekirjoittanut tämän [Puhemies koputtaa] vastuuttoman lakialoitteen.

16.23 **Työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on hyvä nojautua siihen, mitä hallitusohjelmaan on kirjattu. Siellä lukee, että työperäistä maahanmuuttoa edistetään mutta että pääsääntö työvoiman tarveharkinnassa on nykyisten käytäntöjen jatkaminen. Tämän takana minä seison, koska se on hallitusohjelmaan kirjoitettu.

Tästä lakialoitteesta, mikä täällä oli eduskunnassa, minultakin kysyttiin mielipidettä. Kerroin johdonmukaisesti, mitä hallitusohjelmaan on sovittu ja että siitä sininen ryhmä pitää kiinni.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.23 Olli Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministerin vakuutukset eivät oikein vakuuta.

Sanotaan, että Suomi tarvitsee osaajia. Suomi kyllä saa niitä jo nyt, jos se niitä tarvitsee. Erityisasiantuntijat, tutkijat ja yritysten yli- ja keski johdossa toimivat henkilöt on jo nyt vapautettu saatavuusharkinnasta. Perustelu on siis heikko.

Perussuomalaiset eivät ole vaikutuksista huolissaan yksin. Muun muassa Rakennusliitto on arvostellut kovin sanoin näitä suunnitelmia. Vaikutukset eivät kuitenkaan koske vain tulevia palkkatasoja tai työmarkkinoita ylipäättään, vaan tarveharkinnan poisto luo uuden väylän laittomalle maahanmuutolle. On jo nyt väläytetty, että kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet henkilöt voisivat jäädä töihin, ja tällainenhan on aivan käsittämätöntä. Arvoisa ministeri, miten hallitus ja te itse suhtaudutte siihen, että laittomasti maahan tulleet henkilöt, jotka eivät ole saaneet minkäänlaista oleskelulupaa, kierrätettäisiin nyt halpatyömarkkinoille?

16.24 Työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sanoitte, että vastaukseni ei oikein vakuuta. Voisin tietysti vaikka päälläni seisoa täällä ja kertoa sen saman, minkä äsken kerroin. Hallitusohjelma on se, mihin itse nojaan, ja mitään muuta ei ole puhuttu eikä päätetty eikä linjattu eikä neuvoteltu. Siihen, että nyt sitten hallituspuolueitten edustajat ovat tällaisen lakialoitteen allekirjoittaneet, totta kai heillä on täysi oikeus. Sitähän minä en lainkaan kiistä, mutta itse nojaan vahvasti hallitusohjelmaan ja siihen, että siitä, mitä siellä lukee, pidetään kiinni.

Mitä tulee tähän tarveharkintaan, niin huomenna meillä on tämmöinen pyöreän pöydän keskustelu teemasta, jotta ymmärtäisimme, mitä tarkoittaa tarveharkinta. Täällä aika huolettomasti tunnutaan heittelevän tätä sanaa. Siitä seuraa aina jotakin, jos siitä tarveharkinnasta luovutaan. Meillä on tuore tapaus Uudeltamaalta, ja huomenna saan muun muassa siitä selvityksen, mitä siitä on seurannut vai onko seurannut yhtään mitään.

16.26 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että kaikki Suomessa tekevät työtä oikeilla työehdoilla ja että sitä valvotaan hyvin, varmistetaan, että ei Suomeen synny harmaata taloutta ja sellaisia työmarkkinoita. Siihen on olemassa omat keinonsa, ja niitä hallituksen on syytä vahvistaa, kuten jo edellinen hallitus teki.

Mutta jos sitten tullaan siihen, miten Suomi menestyy kansainvälisessä taloudessa, miten me voimme saada osaajia eri aloilla, joilla on tarvetta työvoimalle, ja miten myös heidän perheenjäsenensä voivat tulla Suomeen, niin ajatus siitä, mitä hallitus on markkinoinut, että kohdennetaan vain tietyille startup-yrittäjille tai osaajille helpotusta päästä Suomen työmarkkinoille, ei ratkaise koko kysymystä, koska heillä on myös puoliset, jotka haluavat tulla Suomeen töihin. Helpointa edistää Suomen talouden kansainvälisyyttä ja työmarkkinoiden vetovoimaa on se, että me poistamme saatavuusharkinnan mutta parannamme sitten työoikeuden toteutumista kaikille. Kysynkin valtiovarainministeriltä: eikö Suomen talouden kilpailukyvyyn kannalta ja meidän työmarkkinoidemme kansainvälisyyden kannalta olisi parempi, että saatavuusharkinnasta luovuttaisiin?

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

16.27 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on, kuten ministeri Lindström totesi, tästä sinänsä selkeä hallitusohjelman kirjaus. Osaltaan, kun katsotaan meidän taloutemme kehittymistä tällä hetkellä ja sen hyvää vetoa, niin aivan kriittinen asia on se, että me saamme osaavaa työvoimaa yritysten tarpeisiin. Siinä ensimmäinen ja tärkein keino on se, että meidän täytyy saada Suomessa työttömät ihmiset tai ensimmäistä työpaikkaa etsivät nuoret ihmiset löytämään näihin avoimiin työpaikkoihin. Täytyy sen takia koko ajan kehittää meidän järjestelmiämme. Me panostamme koulutukseen, jotta osaavaa työvoimaa yritysten tarpeisiin löytyy.

Työn saatavuus on kokonaisuus, ja me katsomme varmasti yhdessä hallituksen pöydässä tätä kokonaisuutta, jolla voimme varmistaa sen, että yritykset saavat osaavaa työvoimaa, koska mikään ei olisi surullisempaa kuin se, että hyvään vauhtiin päässyt talouden kasvu ja työllisyyden parantuminen leikkaisi kiinni siihen, että yritykset eivät saa osaavaa työvoimaa.

16.28 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Immonen tässä jo väkevästi todisti, edelleen eduskunnassa on paljon vääriä väitteitä ja epäselvyyttä siitä, mistä saatavuusharkinnassa todellisuudessa on kysymys ja millaisia vaikutuksia sen poistolla on ollut esimerkiksi Ruotsissa. Ruotsissahan työvoiman määrä ei ole merkittävästi lisääntynyt saatavuusharkinnan poiston myötä. Hyväksikäytön, työlupakaupan tai muun riiston lisääntymisestä ei ole mitään näyttöä. Perheiden — mikä sinällään on tietysti positiivinen asia, että ihmiset pystyvät olemaan perheidensä kanssa — määrä ei ole ollut merkittävää tämän kanavan kautta. Onkin hienoa, että ministeri Lindström on kutsunut pyöreän pöydän koolle saadakseen enemmän valaistusta tässä asiassa, mutta kun asia on monimutkainen, ehkä yksi pyöreä pöytä ei riitä. Aiotteko perehtyä myös näihin Ruotsin kokemuksiin oikein ajan kanssa?

16.29 Työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Huomisen keskustelun yksi teema on nimenomaan se, että saadaan yhteinen tilannekuva siitä, mitä tämä tarveharkinta nyt oikeasti on. Täällä nyt on moneen kertaan puhuttu näistä Rakennusliiton ja Teollisuusliiton kokemuksista. Niin on minunkin korviini tullut sieltä viestiä, että esimerkiksi telakoilla, kun olen vierailut, minut on pyydetty vähän sivummalle ja puhuttu, että täällä on ongelmia. Mutta sitten kun kysyy, missä ovat ne faktat, niin siinä on se ongelma, että niitä on aika vaikea näyttää toteen. Tämä valvonta on ongelma, ja siihen tietenkin pitäisi olla enemmän resursseja, koska se valvonta ei tällä hetkellä toimi niin kuin sen minun mielestäni pitäisi toimia.

Kuten, edustaja Kontula, sanoitte, että ei ole näyttöä, niin tämä on nimenomaan yksi ongelma, että saadaan tällaisen keskustelun kautta kokonaiskuva siitä, missä tämän asian suhteen mennään. Olen aivan samaa mieltä, että kun tarveharkinnasta puhutaan, niin oikeat työehdot kuuluvat myös siihen tarveharkintaan silloin, kun sitä tarkastellaan, ei pelkästään se, tarvitseeko joku yritys työvoimaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

2.3. Suullinen kysymys nuorten syrjäytymisen ehkäisemisestä (Touko Aalto vihr)

Suullinen kysymys SKT 148/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Aalto.

Keskustelu

16.30 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Tahdon esittää ensin surunvalitteluni koko vihreän eduskuntaryhmän puolesta Raaseporin tragedian uhrien omaisille ja läheisille. Annamme hallitukselle kaiken tukemme asian selvittämiseksi.

Arvoisa puhemies! Me-säätiön syrjäytymislaskurin mukaan Suomessa on jo 70 000 syrjäytynyttä nuorta. Unescon kansainvälinen koulutusraportti kertoo, että Suomen suurin haaste on koulutuksen eriarvoisuus. Syrjäytyminen tulee Suomelle sekä inhimillisesti että taloudellisesti valtavan kalliiksi. Kuten Helsingin Sanomissa tuotiin esille, syrjäytymisen vuosittainen hintalappu on 1,4 miljardia euroa.

Kyse ei ole siitä, etteikö meillä ole varaa pysäyttää syrjäytymiskehitystä. Kyse on siitä, mitä painotuksia teemme budjetin sisällä. Tällä hetkellä kaikkein isoin ongelma on se, että tarjoamme nuorille pirstaleisia palveluita ja aivan liian myöhään, vasta siinä vaiheessa kun he ovat jo syrjäytyneet. Kysynkin valtiovarainministeriltä: miten hallitus aikoo varmistaa sen, että oikea-aikaisten palveluiden kautta saavutetaan tulevinä vuosina säästöjäkin?

Puhemies Maria Lohela: Tämä lienee enemmän ministeri Grahn-Laasosen tontilla.

16.31 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos oppositiolle tästä tärkeästä huomiosta ja avauksesta, mikä liittyy nuorten syrjäytymiseen. Se on hallituksen iso huoli. Samoin koulutuksen tasa-arvon turvaaminen maailmassa, jossa ihmisten elämät entistä vahvemmin polarisoituvat, ja meillä valitettavasti on sellaista kehitystä Suomessa, että suurin osa nuorista voi paremmin kuin koskaan mutta sitten ongelmat kasautuvat tietyille perheille, tietyille lapsille ja nuorille. Ja tässä meidän täytyy koko yhteiskuntana tehdä enemmän.

Aivan oikea tilannearvio siinä, että meillä on paljon hyviä palveluja, joita on vuosien varrella rakennettu, mutta ne ovat hyvin pirstaleisia. Ja oleellinen on se, miten oikea-aikaisesti oikea palvelu tavoittaa oikean lapsen, nuoren ja perheen, ja tähän hallitus kiinnittää huomiota lukuisilla eri toimilla. Lapsi- ja perhepolitiikan muutosohjelma on yksi keskeinen, joka tuo sinne varhaiseen vaiheeseen sitä tukea moniammatillisesti eri toimijoiden välisellä tiiviillä yhteistyöllä. Toinen näkökulma sitten tässä koulutuksen turvaamisessa [Puhemies koputtaa] ja tasa-arvon vahvistamisessa [Puhemies: Aika on jo täynnä!] on varhaiskasvatuksen kehittäminen, ja sitä tehdään aktiivisesti.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.32 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä ei ole varaa antaa syrjäytymisestä seuraavan näköalattomuuden ja turvattomuuden kasvaa. Jokainen

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

työelämän ja opiskeluiden ulkopuolelle jäävä nuori on liikaa. Tällä hetkellä nuorisotyöttömyys on hienoisessa laskussa. On kuitenkin muistettava, että työttömyys voi vähentyä joko työllisyyden tai työelämän ulkopuolelle jäämisen johdosta. On erittäin huolestuttavaa, että niiden nuorten määrä, jotka ovat kokonaan työelämän ja koulutuksen ulkopuolella, kasvaa. Kysynkin siis asianomaiselta ministeriltä: millaisilla korjaustoimilla hallitus varmistaa, että nuorten katoaminen työelämän ulkopuolelle pysäytetään?

16.33 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa liian suuri osa nuorista jää koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle. Paljon hyvää työtä on tehty: koulutustakuu Suomessa on saatu jo melko hyvin toimimaan, eli lähes koko ikäluokka siirtyy peruskoulusta toiselle asteelle. Mutta sitten valitettavasti se ongelma on myös siirtynyt vähän eteenpäin, eli koulutus jää liian usein kesken, ja muun muassa tähän kiinnitetään huomiota ensi vuoden alusta voimaan astuvassa ammatillisen koulutuksen reformissa erittäin vahvasti. Sen lisäksi sitten tämä edellä mainittu palvelujen kehittäminen moniammatilliseen suuntaan on tärkeässä roolissa.

Kun katsotaan tutkimustietoa ja pohjataan päätöksentekoa tutkittuun tietoon, niin se näyttää ja osoittaa meille hyvin vahvasti sen, että meidän pitää kääntää sitä painopistettä varhaiskasvatukseen, varhaisiin vuosiin, siihen että yhä useampi lapsi pääsee laadukkaan, pedagogisen varhaiskasvatuksen piiriin tulevaisuudessa. Tähän myöskin hallitus panostaa, samoin kuin varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseen ja henkilöstörakenteen vahvistamiseen, niin että sellainen pedagoginen, suunnitelmallinen, [Puhemies koputtaa] laadukas varhaiskasvatus tavoittaisi tulevaisuudessa kaikki lapsemme.

16.34 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Lågtröskelmottagningar där unga kan få hjälp och stöd av mångprofessionella team från en lucka är oerhört viktig service för unga.

Arvoisa puhemies! On todellakin tärkeätä, että nuorille pystytään tarjoamaan moniammatillista apua yhden luukun periaatteen mukaisesti. Se on todella ratkaisevaa monelle nuorelle. Sote-uudistus tulee kuitenkin tarkoittamaan, että osa näistä tiimeistä — siis niistä moniammatillisista, osaavista henkilöistä jotka kuuluvat näihin tiimeihin — tulee kuulumaan maakuntien hallintoon ja osa taas kuntien hallintoon. Kysynkin nyt: miten hallitus aikoo turvata, etteivät palvelut nuorille pirstaloidu vielä enemmän näitten isojen uudistusten jälkeen?

16.35 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan oikea tilannehavainto jälleen. Eli kun hallitus toteuttaa sote- ja maakuntauudistusta, niin siinä yhteydessä on tunnistettu se riski, että kun palvelut ovat eri järjestäjillä, se voi muodostaa siihen sellaista juopaa, mitä ei pidä päästää syntymään. Siitä syystä meillä tällä hetkellä selvityshenkilöt työskentelevät sen varmistamiseksi, että tämä moniammatillinen yhteistyö toimisi tulevaisuudessa saumattomasti, ja tähän panostamme erittäin voimakkaasti. Samoin kuin tuli mainituksi tämä yhdeltä luukulta -apu, niin siinä on myös oikea näkökulma, eli jatkossa meidän tulee varmistaa se, että ne palveluketjut ovat entistä yksilöllisempiä: tunnistetaan, mikä se avun tarve on ja että se on riittävä ja oikea-aikainen. Yksi hyvä malli, joka on käytössä, jota levitämme valtakunnalliseksi, on Ohjaamo-palvelut, jossa nuori saa avun yhdeltä luukulta — mitä hän tarvitsee, niin yhdeltä luukulta.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Tästä on hyviä kokemuksia monilta paikkakunnilta, ja nyt sitä levitetään valtakunnalliseksi toimintamalliksi.

16.36 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erinomainen kysymys vihreältä eduskuntaryhmältä. Selvää on, että eriytymiskehitys on totta, ja se on myöskin myönnetty hallituksen suunnasta ja useita toimenpide-ehdotuksia on tehty. Myöskin ensi vuoden budjettia katsottaessa siellä tasa-arvorahat tuplataan ja sen lisäksi 10 miljoonaa kohdennetaan juuri niille alueille, joilla sitä tarvitaan.

Kuitenkin kääntäisin katseeni lapsuusikään ja siihen työhön, jota meillä tehdään neuvoloissa — neuvoloissa, joissa kohdataan kaikki perheet jo varhain ja lähdetään pohtimaan sitä, millä perheitä tuetaan. Se on se työ, johon meidän tulisi entistä tiukemmin kääntää katseemme. Kysynkin ministeri Saarikolta: minkälaisia toimenpiteitä tullaan tekemään neuvoloiden puolella, jotta perheitä tuettaisiin nykyistä paremmin?

16.37 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on ansiokasta, että tietysti juuri nyt käsissä oleva monisyinen ja varsin valitettava tilanne nuorten syrjäytymisen määrästä ja yksittäisistä nuorten kohtaloista saa kuitenkin ajattelussamme syvemmän virran siitä, että pitäisi puuttua asioihin jo paljon aikaisemmin kuin peruskoulun viimeisen vuoden jälkeen. Yksi havainto on juuri tämä ministeri Grahn-Laasosenkin esiin nostama huomio siitä, että varhaiset vuodet — ei vain varhaiskasvatus vaan vanhemmuuden tuki kaiken kaikkiaan — on se, mikä voisi pelastaa nuoren polun siitä eteenpäin.

Yksi ulottuvuus tässä on aivan totta: Palvelujen ydin ja sydän, joka on lapsiperheille neuvola. Ajattelen tästäkin kuitenkin niin, että neuvola monissa tapauksissa ensimmäisen ikävuoden ja raskausvaiheen jälkeen kohtaa lapsen aika harvoin. Siksi on tärkeää, että sen osaaminen, myös terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattilaisten palvelut, olisi saatavissa niissä paikoissa, missä perheet muutoinkin liikkuvat, [Puhemies koputtaa] kuten peruskoulun ja päiväkodin yhteydessä. Tästä on hyviä esimerkkejä.

16.38 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelemme yhdestä vakavimmasta ongelmasta tämän päivän Suomessa. Tässä ministerit Grahn-Laasonen ja Saarikko kertoivat sinällään ihan oikeita toimia, joita hallitus on tehnyt. Sosiaalidemokraatit ovat paljon nyt viime aikoina puhuneet varhaiskasvatuksen merkityksestä, ja meillä on siinä tulevassa budjetissakin parantavia esityksiä. Nyt kysymys kuuluu: miksi tämä politiikka ei vaikuta ja toimi? Ja vaikka se on tällainen tavallaan korjaava toimenpide, niin minua kyllä suoraan sanoen harmittaa, että hallitus on nyt ajamassa alas tätä nuorten aikuisten osaamisohjelmaa, kun tiedetään tutkimusten mukaan, että 40 prosenttia nuorista, joilla ei ole tutkintoa, on työttömänä — 40 prosenttia. Kyllä sen takia pitäisi tehdä kohdennettuja, räätälöityjä toimia. Eli voisitteko nyt vielä harkita tätä nuorten aikuisten osaamisohjelman käynnistämistä [Puhemies koputtaa] ja sen vahventamista?

16.40 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorten aikuisten osaamisohjelma oli tarpeen silloin, kun meillä oli erilliset ammatillisen koulutuksen järjestelmät nuorille ja aikuisille. Siihen väliin jäi väliinputoajajoukko, nuoret aikuiset, joilta puuttui toisen asteen tutkinto. Nyt olemme siirtymässä ensi vuoden alusta uudistettuun ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöön, joka yhtenäistää amma-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

tillisen koulutuksen ja rakentaa sujuvamat yksilölliset polut, joissa voidaan ottaa paremmin huomioon ne lähtötilanteet. Eli tämä nuorten aikuisten osaamisohjelma ei enää jatkossa ole tarpeen.

Sen sijaan hallitus on päättänyt lisätä resursseja erityisesti nuorten ammatillisen koulutuksen aloituspaikkojen lisäämiseen. Juuri ihan tuoreella päätöksellä saamme 1 000 uutta paikkaa nimenomaan nuorisotyöttömyyden torjumiseen, ja ammatillisen koulutuksen reformissa on sitten lukuisia työkaluja, joilla voidaan estää keskeyttämistä. Esimerkiksi yhtenä yksityiskohtana jatkuva haku, eli jos nuori on esimerkiksi vaarassa pudota, jättää koulutuksen kesken, niin hänet voidaan nopeasti valita uudelle alalle, [Puhemies koputtaa] joka ehkä motivoi enemmän. Ja myöskin sisältöjä kehitetään.

16.41 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koulutuksen tasa-arvoon kuuluu lähtökohtana se, että koulutuspaikkoja on saatavilla siellä, missä nuoremme ovat. Tämä tilanne on vaarantunut toisen asteen ammatillisen koulutuksen rajuissa leikkauksissa, joka on vähentänyt opiskelupaikkoja erityisesti Pohjois- ja Itä-Suomessa, jossa koulutuspaikkoja on muutenkin, ainakin Pohjois-Pohjanmaalla, nuorten määrään nähden tälläkin hetkellä ja ennen leikkauksiakin ollut aivan liian vähän.

Se, että koulutuksen laatua heikennetään leikkauksilla tavalla, joka edistää jopa opintojen keskeytymistä, on vaarallinen tie. Toisen asteen ammatilliseen koulutukseen kohdentuneet leikkaukset ovat johtaneet siihen tilanteeseen, jossa liian monilla aloilla ammattiin valmistuminen on mahdollista vain niille nuorille, jotka ovat jo entuudestaan vahvimpia, oma-aloitteisimpia ja pätevimpiä pärjäämään entistä enemmän itsenäisessä opiskelussa, työelämäharjoitteluissa yrityksissä ja ilman lähiopetusta. Kysyn ministeriltä: mitä hallitus tekee turvatakseen [Puhemies koputtaa] näiden rajujen toisen asteen ammatillisen koulutuksen leikkausten jälkeen niiden nuorten selviytymisen, jotka eivät ole vahvimpia?

16.42 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tarkistin vielä tästä papereistani luvun: elokuun tilaston mukaan viime keväänä peruskoulun päättäneistä 98,7 prosenttia oli elokuuhun mennessä saanut koulutuspaikan. Eli meillä aloituspaikat riittävät ja meillä ikäluokat pienenevät. Mutta se on totta, että tähän alueelliseen kohdentamiseen tietysti pitää panostaa, ja siihen liittyen tehdäänkin just suorituspäätöksiä ministeriössä, miten esimerkiksi työvoimapolitiittista koulutusta kohdennetaan ja miten olemme voineet esimerkiksi lisätä resursseja 21 miljoonalla eurolla maahanmuuttajien koulutuspolkuihin. Ja nyt myöskin tämä 1 000 uutta paikkaa, opiskelijatyövuotta nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn tulee erittäin tarpeeseen. Eli tärkeitä huomioita.

Ja miten sitten voidaan tukea riittävästi niitä nuoria, jotka eivät kykene itsenäiseen opiskeluun tai tarvitsevat enemmän tukea? Ensi vuoden alusta voimaan astuvan lainsäädännön mukaan jokaiselle tehdään henkilökohtainen suunnitelma omien opintojen etenemisestä, ja siinä voidaan arvioida tuen tarve. Ja on itse asiassa koulutuksen järjestäjän velvollisuus arvioida, mitä tukea [Puhemies koputtaa] nuori tarvitsee polullaan, jotta koulutus voidaan suorittaa kunnialla [Puhemies: Aika täynnä!] loppuun.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

2.4. Suullinen kysymys rauhanjärjestöjen rahoituksesta (Silvia Modig vas)

Suullinen kysymys SKT 149/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Modig.

Keskustelu

16.43 Silvia Modig vas: Arvoisa rouva puhemies! Maailmassa on tällä hetkellä erilaisia jännitteitä, konflikteja, jopa sodan uhkaa enemmän kuin pitkään aikaan. Nykyinen turvallisuustilanne ja yhteiskunnallinen tilanne edellyttää aktiivista rauhantyötä ja siten myös elinvoimaisia rauhanjärjestöjä. Suomessa rauhanjärjestöt ovat merkittäviä yhteiskunnallisia toimijoita ja keskustelijoita, joiden toimintaedellytykset on turvattava.

Tänään on julkaistu rauhantyön valtionavustusten hakuilmoitus, josta selviää, että jakosumma on pienentynyt lähes puolella viime vuodesta ja jaossa on vain 250 000 euroa. Rauhanjärjestöjen rahoitus on pienentynyt koko tämän hallituskauden, ja kysynkin: eikö hallitus todellakaan näe rauhantyön merkitystä tässä maailmanajassa?

Puhemies Maria Lohela: Löytyykö vastaajaa? — Ministeri Terho. — Kumpi siellä nyt aikoo vastata?

16.44 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho (vastauspuheenvuoro): Tämä ei selkeästi osoitu kenellekään, arvoisa puhemies, joten kävimme lyhyen neuvottelun siitä, kuka ottaa vastuulleen, mutta jos viittaat näihin minun ministeriöni alla oleviin hakemuksiin, niin tämä pitää paikkansa, että olemme tehneet harkintaa rahojen suhteen sen kanssa, miten haettavia rahoja on saatavilla, tietenkin samassa tilanteessa kuin kaikki muutkin eli rahapulassa.

Kuitenkin korostan sitä, että vaikka erilaiset kansalaisjärjestöt tekevät arvokasta työtä tämän asian suhteen, niin tietenkin rauhantyö kuuluu meille kaikille ja se on ennen kaikkea poliitikkojen ja hallitusten tehtävä eikä sitä voida jättää kansalaisjärjestöjen tai niiden rahoituksen varaan vaan se on nimenomaan meidän työtämme joka päivä.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän ilmoittautumaan, mikäli on lisäkysymyksiä.

16.45 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä kansalaisyhteiskunnalla ja järjestöillä on oma merkityksensä, mutta sanoitte, että tämä on kokonaisuus. Se on aivan totta. Ajatushautomo SaferGlobe julkaisi maanantaina asevalvontaraportin, jonka mukaan Suomi on viime vuonna vienyt ennätysmäärän aseita Lähi-itään, jossa on käynnissä useita vakavia konflikteja, joissa monissa maissa ihmisoikeustilanne on heikko. Hallitus ei edelleenkään tunnu näkevän ongelmaa aseiden viennissä Yhdistyneisiin arabiemiirikuntiin tai Saudi-Arabiaan, vaikka molemmat ovat sotineet maaliskuusta 2015 asti Jemenissä. YK:n mukaan pommitukset Jemenissä ovat kohdistuneet laajasti ja järjestelmällisesti siviileihin ja maan tilanne on katastrofaalinen. Jos te kerran otatte tästä vastuuta, niin milloin hallitus aikoo lopettaa aseviennin sotaa käyviin ja ihmisoikeuksia loukkaaviin maihin?

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

16.46 Puolustusministeri Jussi Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen asevientipolitiikka on vastuullista, ja aina huomioidaan ihmisoikeustilanne. Kutakin asekauppaa varten tehdään erikseen tarveharkinta. Suomen asevientilinja on täysin EU-linjan mukainen, ja itse asiassa me olemme jonkinlainen mallioppilas tässä suhteessa. Mitä tulee vaikka esimerkiksi läntiseen naapuriimme Ruotsiin, joka vie aseita Emiraatteihin, Saudi-Arabiaan, me olemme melkoisia näpertelijöitä Ruotsiin verrattuna.

16.46 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen lisääntynyt asevientit Lähi-idän suuntaan perustuu Patrian ajoneuvojen vientiin yhden kaupan merkeissä, joka — yksi kauppa — on nostanut Lähi-idän tapetille kysyjän kertomalla tavalla. Panssariajoneuvojen vienti Arabiemiraatteihin ei tarkoita luonnollisestikaan sota-aseistuksen kiihdyttämistä tuolla kyseisellä alueella vaan päinvastoin juuri sitä, että saataisiin tilanetta rauhoittumaan. Ja on Suomen puolustusteollisuuden kannalta elintärkeää, että Suomella on omaa tämänkaltaista tuotantoa, joka kriisitilanteissa on meille tietenkin aivan ratkaisevan tärkeä asia. Sen vuoksi on turha syyttää tästä asiasta hallitusta, joka toimii eurooppalaisittain poikkeuksellisen vastuullisella tavalla näissä yhteyksissä. [Ben Zyskowicz: Ministeri Kanerva vastasi, seuraava kysymys! — Naurua]

16.48 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Niinistö viittasi täällä Ruotsiin. Ruotsi on uutisten mukaan tiukentamassa nyt asevientikriteereitään, ja nämä asevientipäätöksethän perustuvat aina ulkoministeriön lausuntoon. Silällä tavalla hallitus poliittisesti ottaa vastuun siitä, minne aseita viedään.

Lähi-idän tilanne on monella tapaa hyvin tulehdusherkkä, ja siellä käydään sotaa. Siellä on arabimaiden liittouma, joka käy Jemenissä sotaa, ja nyt näille maille on toimitettu aseita. Aseviennin kasvu on syntynyt nimenomaan näistä kaupoista.

Nyt kysyisin ministeriltä: Oletteko harkinnut sitä, että myös Suomessa kiristettäisiin ja tarkistettaisiin näitä kriteereitä, joilla nämä päätökset tehdään? Ja onko päätökset tehty ulkoministeriön lausuntojen perusteella, vai onko hallitus tehnyt erillisen poliittisen päätöksen?

16.49 Puolustusministeri Jussi Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikkia lupia ei edes myönnetä, niin että kyllä teemme myös kielteisiä ennakkopäätöksiä, mutta julkisuuslain mukaan ne eivät ole julkisia.

Mitä tulee edustaja Haataisen mainitsemaan yksittäistapaukseen, kyseessä oli Robonic-nimisen firman lennokkialustavienti Arabiemiraatteihin, josta oli UTP-lausunto kielteinen, mutta katsoimme kokonaisharkintaa. Hallituspuolueiden kesken päätimme viedä lennokkialustoja. Mitään Suomen viemiä puolustusteollisuuden tuotteita ei ole käytetty Jemenin sodassa, saati ihmisoikeusrikkomuksissa, kun puhutaan Lähi-idästä. [Vasemmalta: Mitä te sen tiedätte?]

16.49 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Poliitiikka on arvoja, ja sillä on väliä, kenelle me myymme aseita. Se, että me puhumme vastuullisuudesta vastauksena aseviennistä muun muassa Saudi-Arabiaan, on suorastaan naurettava.

Arvoisa ministeri, ettekö näe mitään ristiriitaa siinä, että me puhumme paljon ihmisoikeuksista, me paasaamme niistä, mutta samalla me myymme aseita muun muassa sellaisil-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

le hirmuhallinnoille kuten Saudi-Arabia? Ettekö näe mitään ristiriitaa, epä johdonmukaisuutta?

16.50 Puolustusministeri Jussi Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi noudattaa kansainvälisesti sovittuja sääntöjä asekaupassa. Mitään hävettävää Suomella ei ole. Päinvastoin meillä on syytä lisätä asevientä, jotta pystymme ylläpitämään huoltovarmuutta kotimaassa. Esimerkiksi Lähi-idän maihin ei kohdistu mitään kansainvälistä asevientikieltoa, vaan esimerkiksi Saudi-Arabiaan moni, moni EU-maa vie aseita.

16.51 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on rauhanturvaamisessa aivan merkittävä tekijä maailmalla. Olemme pystyneet myös hieman lisäämään resursseja viime aikoina. Esimerkiksi Libanonissa, jotta tilanne pysyy rauhallisena, Suomella on, voi sanoa, erittäin merkittävä rooli. Suomalaiset rauhanturvaajat ovat vuosikymmenien aikana tehneet ja tälläkin hetkellä tekevät erittäin arvokasta työtä rauhan takaamiseksi eri puolilla maapalloa.

Lähi-idän tilanne on jännitteinen, ja varsinkin Irakissa tilanne on muuttunut viime aikoina. Suomella on satakunta henkilöä koulutusoperaatiossa Erbilin kaupungissa. On esitetty arvioita, että turvallisuustilanne on saattanut heikentyä siellä viime aikoina. Kysyn puolustusministeriltä: Miten näette turvallisuustilanteen tuossa operaatiossa tällä hetkellä? Voivatko suomalaiset rauhanturvaajat tehdä riittävällä turvallisuustasolla työtään siellä?

16.52 Puolustusministeri Jussi Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja puuttui aivan oikeaan ja ajankohtaiseen kysymykseen. Taitaa olla niin, että ne kurdit, peshmerga-taistelijat, mitä Suomi on ollut siellä Pohjois-Irakissa kouluttamassa, ovat aika lailla koulutetut. Jos tätä koulutustyötä sitten halutaan jatkaa, niin tavallaan olemme sitten osapuolena Irakin sisäisissä kahinoissa. Joten voi olla, että tämän OIR-operaation osalta Suomen painopiste jatkossa siirtyy suojelupuolelle tästä koulutuspuolesta. Vielä mitään päätöksiä ei ole tehty, mutta ne ovat kyllä väistämättä edessä.

16.52 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puolustusteollisuus on teollisuutta, ja se on hyvin tärkeä myös, että me pidämme Suomessa yllä ja kykyä, että meillä säilyy osaaminen tässä asiassa. Kysyisin ministeri Niinistöltä: Mitä annettavaa suomalaisella puolustusteollisuudella on muihin maihin, ja mikä osuus meidän puolustusteollisuudesta menee Lähi-itään, ja sitten vielä, että mitä erityisiä asioita me ulkomaille viemme? Ja miksi on erityisen tärkeä pitää huolta, että Suomi pystyy kilpailemaan sota-teollisuudessa?

16.53 Puolustusministeri Jussi Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On olennaisen tärkeää, että Suomessa säilyy puolustusteollista osaamista, jotta kykenemme huoltamaan esimerkiksi hävittäjät ja laivat kotimaassa niin rauhan kuin kriisinkin aikana. Se on sotilaallisesti liittoutumattomalle maalle olennaisen tärkeä kysymys. Ei ole montaa Suomen kokoista maata, joka kykenee huoltamaan esimerkiksi Hornetin kaltaista hyvin monimutkaista nykyaikaista hävittäjäkonetta, mutta Suomi pystyy, ja myös tuleva hävittäjäkone, minkä sitten hankimmekin, pitää pystyä huoltamaan kotimaassa. Ja tässä on kotimaisella puolustusteollisuudella tärkeä rooli.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Edustaja kysyi myös, mitä tuotteita viemme maailmalle. — Viime aikoina pitkälti Patrian panssaroituja miehistönkuljetusajoneuvoja ja sitten esimerkiksi Sakon TRG-tarkkuuskivääreitä. Nämä ovat oikeastaan olleet ne meidän lippulaivamme viime aikoina, kun puhutaan puolustusviennistä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys kielellisten oikeuksien turvaamisesta maakuntaudistuksessa (Thomas Blomqvist r)

Suullinen kysymys SKT 150/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Blomqvist.

Keskustelu

16.54 Thomas Blomqvist r: Värderade fru talman! Det finns en uppenbar risk att de språkliga rättigheterna hamnar i skymundan i landskapsreformen. Regeringen har, åtminstone hittills, hållit fast vid att landskapen ska ha ett så kallat påverkansorgan för den språkliga minoriteten och inte en regelrätt nämnd.

Arvoisa puhemies! Maakuntaudistuksen yhteydessä kielelliset oikeudet ovat jäämässä varjoon. Aikaisemmassa lakiluonnoksessa ehdotettiin perustettavaksi kielivähemmistön vaikuttamistoimielin, ja tämä olisi neuvoa-antava toimielin, jonka asema todennäköisesti jäisi vähäiseksi ja jolla ei olisi keinoja turvata kielellisiä oikeuksia. Perustuslakivaliokunta piti lausunnossaan tärkeänä, että vaikuttamistoimielin pitäisi muuttaa lautakunnaksi. Kysynkin hallitukselta, aikooko hallitus ottaa nämä perustuslakivaliokunnan huomautukset vielä huomioon ja millä tavalla.

16.55 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä sote- ja maakuntaudistuksessa on tarkoitus hyvin laaja-alaisesti turvata kansalaisten perusoikeudet, myös kielelliset oikeudet. [Antti Rinne: Markkinoille!] Se, että saadaan sosiaali- ja terveyspalveluja riittävästi, on turvattava jokaiselle omasta kielestä riippumatta, omasta asuinpaikastakin riippumatta, eli kaikkien perusoikeudet tulee ottaa huomioon.

Nyt pohjaesityshän lähti siitä, että on näitä kysyjän mainitsemia vaikuttamistoimielimiä kielellisten oikeuksien tarkkailussa siellä maakuntatasolla. Lähtökohta on se, että valtiolta vastaa siitä, että sääntely on kunnossa ja että kielelliset oikeudet toteutuvat, mutta nyt tässä maakuntaudistuksessa tullaan antamaan maakunnalle selkeä vastuu kielellisten oikeuksien tosiasiallisesta toteutumisesta. Eli maakuntavaltuutetuilla on lähtökohtaisesti velvollisuus siihen, että kielelliset oikeudet toteutuvat. Ja nyt pohjaesityksessä on tämä vaikuttamistoimielin, ja perustuslakivaliokuntakin on käsitellyt lausunnossaan tätä asiaa, ja tämä tullaan hallituksen piirissä tarkastelemaan, että tuleeko tästä jonkinlaisia muutoksia tähän toimielimeen.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

16.57 **Thomas Blomqvist r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! I utkastet till valfrihetslag som vi fick se förra veckan har det skrivits om kundsedlar och personlig budget. I regeringens papper utgår man från att landskapen i mån av möjlighet ska se till att det finns service på landskapets språk.

Arvoisa puhemies! Hiljattain julkaistussa valinnanvapauslakiluonnoksessa on kirjoitettu asiakassetelistä ja henkilökohtaisesta budjetista. Hallituksen esityksessä sanotaan, että maakunnan on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että palveluja on saatavilla maakunnan kielillä. Haluan kysyä, tarkoittaako tämä esimerkiksi sitä, että Varsinais-Suomessa voidaan katsoa, jääkö rahaa yli niin, että se riittää myös rahoittamaan ruotsinkielisiä palveluja. Ja haluan vielä kysyä hallitukselta ja vastaavalta ministeriltä, onko tämä "mahdollisuuksien mukainen huolehtiminen" mielestänne kielellisten oikeuksien toteuttamista.

16.58 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä äskeisessä kysymyksessä ikään kuin käytiin läpi sitä pohjaa, johon tuo valinnanvapaus kuuluu ikään kuin työkaluna erilaisten palveluiden tuottamiseen ja asiakkaiden oman äänen kuulemisen vahvistamiseen. Se oleellinen osuus on maakunta ja sen vastuulla oleva palveluiden järjestäminen yhdenvertaisesti — myös kielelliset oikeudet huomioiden.

Mitä tulee tähän valinnanvapauteen, ensinnäkin esitys on nyt siis lausuntokierroksella, ja pidän oletettavana, että myös kielellisten oikeuksien näkökulmasta siitä tullaan lausumaan. Itse kuitenkin ajattelen valinnanvapautta oikeastaan äärimmäisen positiivisena asiana kielellisten oikeuksien kannalta. Voi muodostua sote-keskus tai yksittäisiä asiakasetelin palvelutuottajia, jotka pitävät itse asiassa erityisenä vahvuutenaan vaikkapa aina, kaikissa tilanteissa, kaksikielisellä alueella ruotsinkielisten palveluiden saatavuutta, esimerkiksi. Minä ajattelen niin päin, että kysymys on pikemminkin siitä, että valinnanvapaus tarkoittaa myös vapautta valita palvelut nykyistä paremmin omalla äidinkielellään [Puhemies koputtaa] sellaiselta palveluasemalta, joka ikään kuin tarjoaa yli sen, mitä laissa minimissään määritellään.

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä ministeri Häkkänen täydentää.

16.59 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tähän täydennyksenä se, että jo nyt kunnilla on selkeä vastuu omalla alueellaan siitä, että kielilainsäädäntöä noudatetaan. Jatkossa tulee leveämmät hartiat — laajemmat resurssit ja toimintamahdollisuudet — näille maakunnille hoitaa kansalaisille perusoikeuksien mukaiset palvelut heidän omalla kielellään. Ja nyt täytyy myös luottaa siihen, että maakunnan tulevilla päättäjillä ja virkamiehillä on tästä vastuu ja meille rakennetaan valvontajärjestelmä ja myös tämä vaikuttamiselinjärjestelmä minimissään, jossa valvotaan sitä, että tosiasiallisesti palveluja saadaan.

Nyt täytyy muistaa myös se, että kansalaisilla on myös oikeus vaihtaa huonoa palvelutuottajaa, eli myös jos kielipalvelut eivät jostain syystä toteudu, niin tällainen palvelutuottaja hyvin todennäköisesti karsiutuu pois sieltä maakunnasta joko kansalaisten oman valinnan takia tai sitten sen takia, että he eivät noudata kielilainsäädäntöä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 85/2017 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 13/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 13/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu alkaa. — Edustaja, valiokunnan puheenjohtaja Hassi.

Keskustelu

17.02 **Satu Hassi vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä maankäyttö- ja rakennuslain muutos osittain sisältää nykyisiä määräyksiä ja ohjeita, jotka vain siirretään asetustasolta lain tasolle, ja lisäksi siinä on useita asetuksenantovaltuuksia. Sisällöllisesti olennaisimmat asiat koskevat sitä, millä tavalla matkapuhelinten kuuluvuus taataan rakennuksissa, jotka ovat aikaisempaa energiatehokkaampia. Toiseksi, hallitus esittää rakennusten kerrosalan laskentaan eräitä muutoksia, jotka käytännössä lisäävät rakennusoikeutta.

Näistä ensimmäinen kokonaisuus eli matkapuhelinten kuuluvuuteen liittyvä asia: Siltä osin valiokunta on yksimielinen. Käydyssä keskustelussa on jonkun verran käyty köyden vetoa siitä, pitäisikö lainsäädännössä selkeästi asettaa vastuu siitä, että matkapuhelimet kuuluvat myös energiatehokkaammissa rakennuksissa, joissa on paksummat lämpöeristeet ja energiatehokkaat ikkunat sisältävät metallia eivätkä samalla tavalla päästä kenttiä läpi kuin perinteiset ikkunat — pitäisikö vastuu asettaa yksiselitteisesti joko rakentajille tai teleyhtiöille? Valiokunta kannattaa hallituksen esittämää muotoilua, joka tarkoittaa sitä, että nämä asiat käytännössä ratkaistaan yhteistyössä kaikkien osapuolten kanssa. Valiokunta myöskin pitää välttämättömänä, että ympäristöministeriö yhteistyössä rakennuttajien, asukkaiden ja teleoperaattoreiden kanssa alkaa mahdollisimman pian valmistella asetusta, jossa annetaan tarkempia säännöksiä tarvittavista teknisistä ratkaisuista. Jos sitten tässä selvitystyössä ilmenee tarvetta säätää tarkemmin kustannusvastuun kohdentamisesta, niin tehdään se sitten siinä yhteydessä.

Rakennusoikeuden laskennan osalta hallitus esittää sitä, että sallitun kerrosalan saa ylittää erinäköisten taloteknisten järjestelmien vaatimien hormien ja myöskin huoneistoja erottavien väliseinien paksuuden osalta siltä osin kuin ne ylittävät 20 senttiä. Tällä kannustetaan mitoittamaan kuilut ja seinät siten, että lämpö- ja äänieristävyys voidaan toteuttaa terveellisyttä ja viihtyisyyttä edistävällä tavalla. Tämä hallituksen esitys tarkoittaa sitä, että jo päätettyjen mutta vielä rakentamattomien tonttien osalta kerrosalan tulkinta muuttuu siten, että kerrosala käytännössä suurenee. Tämän asian osalta valiokunnassa on ollut pieni erimielisyys. Näiden talotekniikkajärjestelmien, hormien ja seinäpaksuuksien osalta valiokunta on yksimielinen muun muassa siksi, että hallituksen esitys osaltaan edistää puurakentamista, mutta väestönsuojien osalta valiokunta on erimielinen. Jo tälläkin hetkellä monissa kunnissa myönnetään rakennushankkeissa ylitysoikeus väestönsuojan vaatiman kerrosalan verran, mutta tällöin harkinta on kunnilla. Vastalauseen jättäneet valiokunnan

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

jäsenet ovat sitä mieltä, että väestönsuojan osalta muutoksen pitäisi koskea vain niitä kaavoja, jotka hyväksytään tämän lain voimaantulon jälkeen, ja vanhojen kaavojen osalta väestönsuojan osalta tulkintaa rakennusoikeuden laskemisesta ei muutettaisi.

17.06 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos valiokuntamme puheenjohtaja Hassille esittelystä.

Ensinnäkin tästä sisätilakuuluvuudesta: Se siirrettiin eteenpäin jatkoselvittelyyn. Tässä on vähän tilanne, että sitä nyt sitten haluttiin pallotella, kuuluuko se verkkoyhtiölle vai rakentajalle. Tämä nyt vaatii sitten yhteistyötä ja lisäselvittelyä, ja tutustumme tietysti huolella liikenne- ja viestintävaliokunnan lausuntoon mutta näin katsomme, että on viisainta edetä.

Sitten näistä hormoneista ja väestönsuojista ja näin: Se herätti keskustelua. Itseänikin tietysti huolestutti, kuinka paljon se vaikuttaa tähän julkisivuun, mutta kun tässä toteamme myös, että ei vaikuta kerrokorkeuteen ja julkisivumääräyksiin ja nämä muutokset ovat ihan prosentin kahden luokkaa, niin hallituksen esitys on kyllä tältä osin oikein hyvä ja puolustettava.

17.08 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä nimenomaan halutaan lisätä asuntojen rakentamista, energiatehokkaita rakennuksia nimenomaan ja siten, että esimerkiksi taloteknisten järjestelmien vaatimat rakenteet tai väestönsuojat eivät olisi esteenä rakentamiselle.

Toinen osa, johon hallituksen esityksessä puututaan, on matkaviestinten kuuluvuuden varmistaminen rakennuksissa. Rakennuksen kerrosalaa koskevaa pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että rakennusoikeuden saa ylittää väestönsuojan tai taloteknisten järjestelmien edellyttämän kuilun, hormin tai yleisiin tiloihin avautuvan teknisen tilan rakentamiseen tarvittavan pinta-alan verran ja myöskin väliseinien osalta siltä osin, kun ne ylittävät 20 senttiä. Omasta mielestäni tämä hallituksen esitys on todella hyvä ja saa myöskin rakennuksia, nimenomaan asuinrakennuksia, liikkeelle. Se on hyvä asia. Matkaviestinten kuuluvuus on ongelmallinen tällä hetkellä, ja tämä tulee myöskin esille varmaan siinä vaiheessa, kun lähdetään lähes nollaenergiarakennuksia rakentamaan tai energiatehokkaita rakennuksia rakentamaan. Se, että se kuuluu koko talon alueella, on tärkeä asia huomioida. Kuten tässä jo edellisissä puheenvuoroissa on tullut esille, niin sitten tätä asiaa jatkovalmistellaan ympäristöministeriössä, ja siinä, että saadaan kuuluvuus siellä uusissa rakennuksissa, tulee olla yhteistyössä nimenomaan matkapuhelinoperaattoreiden, rakentajien, suunnittelijoiden kanssa ja heidän kesken käytävissä keskusteluissa.

17.10 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Maankäyttö- ja rakennuslain muutosesitys, mikä nyt on saanut mietinnön muodon ympäristövaliokunnassa, on hyvä ja kannatettava. Kannattaa muistaa se, että tällaisten rakentamista helpottavien ja lisäneliöitä tuovien ratkaisujen hyväksyminen eduskunnassa on mielestäni tärkeä asia, koska tällä saadaan varmistettua se, että kun rakennusmääräykset antavat vähän joustoa, niin se mahdollistaa sitten muutamien lisäneliöiden rakentamisen, joka kuitenkin sille asujalle on äärimmäisen tärkeää.

Kiinnittäisin kuitenkin huomiota näihin monen edustajan mainitsemiin jopa nollaenergiataloihin, joissa seinämäpaksuudet, eristepaksuudet alkavat olla aivan todella paksuja. Niissä taloissa kannattaa kuitenkin pitää se järki mielessä, että helposti syntyy tilanne, jos-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

sa valtavilla eristepaksuuksilla synnytetään se ongelma, jolloin on mahdollista, että kosteutta kertyy sinne rakenteisiin. Kun näitä valtavaa paksuja eristepaksuuksia ruvetaan nyt tästä eteenpäin näköjään rakentamaan, niin toivoisin kuitenkin tässä asiassa, että ympäristövaliokunta tekisi tässä jonkunasteista tutkimustyötä tai paremminkin ottaisi vaikka omaa asiaa käsiteltäväksi, mikä oikeasti on tällaisen nollaenergiatalon pitkäikäisyys. Jos sinne rakenteisiin alkaa kertyä kosteutta, niin se tarkoittaa, että se on hometalo hyvin äkkiä. Silloin menetetään koko se valtava pääoma, mikä siihen taloon on sijoitettu. Vaikka me näitä hienoja systeemejä kehittelemme, niin kannattaa kuitenkin muistaa se, että rakenteiden hengittävyys on se tärkeä asia. Jos rakenteet eivät hengitä, niin ne homehtuvat.

17.11 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tällä hetkellä on ennennäkemätön rakennusbuumi tietyillä seuduilla menossa, ja tämä maankäyttö- ja rakennuslain muutos on erinomainen siinä mielessä, että tällä pienesti voidaan rakentamisen kustannuksia tiputtaa ja samalla sitten asuntojen hintoja. Toisaalta tämä myös joustavoittaa, kun muun muassa toimistotiloja voidaan muuttaa asunnoiksi, ja juuri joustavoittamista tarvitaan rakennus- alalla myös.

Toinen näkökohta on se, että tässä parannetaan mahdollisuuksiamme vaikuttaa ilmastomuutoksen torjuntaan, niin kuin tässä jo aikaisemminkin on sanottu, sillä tämä mahdollistaa painovoimaista ilmanvaihtoa paremmin ja sitä kautta puurakentamista. Lisäksi tämä mahdollistaa sen, että kuiluja saadaan väljemmiksi, jolloin sitten taas laadukkaat talotekniset järjestelmät voidaan rakentaa paljon helpommin, ja tämä parantaa rakennusten energiatehokkuutta.

Eli kaikin puolin kannatettava lakimuutos, ihan asuntojen hintojen ja ilmaston kannalta.

17.13 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta on tosiaan kannatettava, ja erityisesti muutaman asian nostan tässä esiin:

Tästä sisätilakuuluvuudesta: On hyvä, että valiokunta on nimenomaan korostanut sitä, että se asiakokonaisuus on moniulotteinen ja sen takia on välttämätöntä, että näitä kustannustehokkaita ratkaisuja ja kuuluvuuden arviointimenetelmiä erilaisiin tilanteisiin pohditaan nimenomaan yhteistyössä kaikkien osapuolten kanssa, koska sisätilakuuluvuus riippuu monesta asiasta ja tekijästä ja ne ovat myöskin hyvin monitahoisia, ne eivät ole yksiselitteisiä. Itse asiassa tässäkin uudessa talossa, hienossa, upeassa, peruskorjatussa Eduskuntatalossa olen törmännyt muutamiin paikkoihin, joissa sisätilakuuluvuuden kanssa on haasteita, ja varmasti tiedetään, että kun rakennusta on peruskorjattu ja asioita on suunniteltu ja tarpeet on otettu mahdollisimman hyvin huomioon, niin tavoite ei ole ollut senkaltaisen. Sitten lakiin lisätään nyt myöskin mainittu säännös, että saadaan ympäristöministeriön hallinnonalalla säädettyä lakitasoinen perusvelvoite sisätilakuuluvuuden huomioon ottamisesta rakennuksen teknisissä ratkaisuissa.

Arvoisa puhemies! Nämä kirjaukset eivät tietenkään yksin riitä, vaan ihan samalla tavalla kuin nollaenergiaan ja parempiin ja tiiviimpiin rakennuksiin siirryttäessä — jotka eivät välttämättä aina ole parempia — niihin teknisiin ratkaisuihin liittyen testaus ja siihen liittyvät asiat ovat erityisen tärkeitä. Siksi onkin oleellista, että myös sitten kun tulevaisuudessa tullaan siirtymään 5G-verkkoon — jossa oma kotikaupunkini Oulu on tällä hetkellä itse asiassa laitteitten puolella ihan maailman edelläkävijä — tehdään näitä testauksia ja vasta niitten myötä tehdään sitten [Puhemies koputtaa] velvoittavia lainsäädäntömuutoksia.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

17.15 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä eristepaksuuden kasvattamisesta ja sen tuomista kosteusriskeistä: Ympäristövaliokunta on käsitellyt hyvin monipuolisesti oman vastuualueensa osalta sisäilmaongelmia ja kaikkea sitä, mitä rakentamisessa pitäisi parantaa, jotta jatkossa saisimme sekä uudisrakentamisen että remonttien jäljiltä sellaisia rakennuksia, joissa ihmiset pysyvät terveisinä. Ja valiokunta tulee myös jatkamaan tätä työtä. Esimerkiksi tällä viikolla kuulumme asiantuntijaa rakennusten ilmanvaihdon uusista, valmisteilla olevista määräyksistä.

Sitten vielä tästä matkaviestinnän sisätalakuuluvuudesta toteaisin sen, että tekniikka kehittyy kovaa vauhtia, kuten edustaja Talvitie muun muassa totesi, ja nyt pystymme näkemään seuraavia tekniikan kehitysaskeleita, mutta emme kovin pitkälle eteenpäin pysty ennakoidaan, miten tekniikka tulee kehittymään. Paikoissa, joihin rakennukset rakennetaan, näiden verkkojen voimakkuudet vaihtelevat hyvin voimakkaasti, joten se, että nämä asiat käytännössä ratkaistaan yhteistyönä, on tärkeää.

Sitten vielä viimeiseksi haluaisin todeta tästä vastalauseesta, jonka allekirjoittajista olen yksi, että keskeinen syy siihen, miksi opposition edustajat valiokunnassa jättivät vastalauseen, on se, että erityisesti väestönsuojien kerrosalan laskennan osalta hallituksen esittämä muutos tarkoittaa takautuvaa muutosta kuntien kaavoihin, ja tällaista puuttumista kuntien [Puhemies koputtaa] itsehallintoon emme halua hyväksyä.

17.17 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hassi nosti tärkeän asian tässä esille, mutta olen hänen kanssaan kyllä aivan täysin eri mieltä, sillä pidän tätä erittäin hyvänä, että moniin näihin kaavoihin, jotka on jo kauan aikaa sitten tehty, nyt tällä uudistuksella päästään rakentamaan tehokkaammin ja saadaan ne käyttöön ilman, että täytyy käynnistää uusi kaavaprosessi.

Pidän hyvänä erityisesti sitä, että kun tämä väestönsuojavaatimus saattaa tulla monelle varsinkin koulurakennuksissa hyvin merkittäväksi lisäkustannukseksi ja aiheuttaa viiveitä hankkeen eteenpäinviemisessä, niin nyt sallitaan sitten nämä ylitykset tähän kaavaan tämän osalta. Sanoisin, että tämä on yksi näistä erittäin hyvistä hallituksen esityksistä, mitä tällä kaudella on nähty, ja todella sujuvoittaa montaa asiaa.

17.18 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Kun tätä asiaa käsiteltiin ympäristövaliokunnassa, niin siellä valiokunta-asiantuntijoiden kuulemisissa tuli esille, että väestönsuojia koskeva soveltamiskäytäntö — joka nyt siis tällä lakiesityksellä otetaan lakiin — rakennusoikeuden ylittämisen sallimisesta vaihtelee eri kunnissa, eri puolilla Suomea, ja nyt tämä hallituksen esitys sitten aikaansaa sen, että tämä vaihteleva käytäntö poistuu ja saadaan sama selkeä käytäntö koko Suomeen. Omasta mielestäni se on erittäin hyvä asia. Tällä hallituksen esityksellä nimenomaan lisätään asuntorakentamista ja myös hillitään asuntorakentamisen kustannuksia siltä osin kuin väestönsuojan osuuden saa käyttää rakennusoikeuden ylittämiseen, eliikkä saadaan todennäköisesti 1—2 asuntoa tai useampia lisää siihen rakennukseen. Se on hyvä asia. Näin saadaan rakentamista toteutettua.

Sitten se, mistä valiokunnassa vastalauseen jättäjät olivat huolissaan, että tätä sovelletaan vanhoihin kaavoihin ja niissä oleviin rakentamattomiin tontteihin: Omasta mielestäni se on erittäin hyvä asia taas tässä lakiesityksessä, että nimenomaan rakentamattomia tontteja saadaan asianmukaiseen käyttöön, että niille tulee myöskin asuinrakennuksia. Se on ollut myöskin iso huolenaihe eri kaupungeissa, että on rakentamattomia tontteja. Meillä on

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

joissain asuntopulaa, ja näin saadaan lisää asuntoja sinne, missä niitä on jo kaavoitettu. Se on hyvä asia vain.

17.20 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi pykälä, jonka mukaan rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava siitä, että asumiseen, majoitukseen tai työskentelyyn tarkoitetut tilat suunnitellaan ja rakennetaan turvallisiksi, toimiviksi, viihtyisiksi ja käyttötarkoitukseensa soveltuviksi. Tämä on hyvä esitetty paperilla, mutta loppukädessä se on kuitenkin sen rakentajan kädessä, minkälaista rakennusta syntyy. Osaavat rakentajat ja hyvät rakennustarvikkeet ovat se a ja o, kun me rakennamme hyvää ja kestävää rakennusta, ilman että edessä on homeongelma ja kosteusvauriot, jotka täällä ovat tänään nousseet myös kiitettävästi esille keskustelussa.

Meillä on arviolta noin 63 000 asuntoa perusparannustarpeessa tällä hetkellä Suomessa, ja kun siihen lasketaan mukaan liiketiloja, niin tämä määrä kasvaa. Meillä on Suomessa paljon teollisuutta liittyen rakentamiseen, ja Suomi kehittää muun muassa uusia eristeratkaisuja ja on edelläkävijä niin puurakentamisen kuin erilaisten eristeratkaisujen ja pienempien talomoduulien kehittämisessä ja kanssa, ja on erittäin tärkeää, että tätä osaamista tuetaan ja myös kannustetaan. Me voimme olla suunnannäyttäjiä hyvissä rakennusteknisissä vaihtoehtoissa, ja osaamista Suomesta löytyy.

Koulutusta tulee painottaa erityisesti, ja kun näitä entisajan rakennusmestareita nyt koulutetaan sitten uudestaan ja lisää, niin kyllä heille on ollut tarpeensa ja tarvetta on myös tulevaisuudessa. Vanhat hyvät ajat takaisin ja hyvä rakentaminen kunniaan.

17.22 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Väestönsuojista ja kerrosalan laskennasta: Esimerkiksi Helsingin kaupungin edustaja totesi, että Helsingin kaupunki hyvin monissa tapauksissa on jo myöntänyt poikkeuksen eli käytännössä kerrosalan ylityksen oikeuden rakentajille väestönsuojan osalta, mutta tämä on tapauskohtaista harkintaa. Sama mahdollisuus on ollut olemassa kaikissa kunnissa. Osa kunnista on sitä käyttänyt, osa kunnista ei ole, mutta mikään korkeampi voima, jolle kunnat eivät mitään mahtaisi, ei ole kuntia estänyt tätä käyttämästä tähänkään asti.

Se, että hallituksen esityksen mukaisesti tämä laskentatavan muutos tulee voimaan takautuvasti, tarkoittaa kunnallisen itsehallinnon kaventamista tältä osin. Tämä lisäkerrosalalahjan koskee vain tontteja, jotka on kaavoitettu mutta ei vielä rakennettu, koska uusien kaavojen osaltahan kunnat sitten ottavat automaattisesti huomioon määritellesään sen sallitun kerrosalan, että se tarkoittaa uusissa kaavoissa eri asiaa kuin mitä se tähänastisen lain pohjalta on tarkoittanut. Muun muassa Kuntaliitto toi tämän esille, että tavallaan tämä lahja, mistä rakennusfirmat tietenkin ovat iloisia, ei koske tulevia kaavoja, koska sitten tämä laskentatavan muutos otetaan kunnissa kaavapäätöksenteossa huomioon.

17.24 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! On aivan oikein, että byrokratiaa puretaan, kuten Juha Sipilän hallituksen yksi pääviesti on. Rakentamisen ympäriltä sitä on purettu, ja tätä tietä pitää jatkaa — ihan niin kuin meillä tässäkin ympäristövaliokunnan mietinnössä ja hallituksen esityksessä on käyty läpi näitä yhden lajin byrokratianpurkutalkoita, joissa rakentamista helpotetaan ja annetaan muutamia neliöitä lisää. Kunnilla todellakin on se 10 prosentin harkintavara useimmissa tapauksissa antaa lisärakennusoikeutta, mikäli siihen hyvä peruste löytyy.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Mutta kiinnittäisin huomiota yhteen asiaan, joka on mielestäni se kaikkein tärkein. Katsookaapa tämän hetken rakentamisen tasoa. Pari viikkoa sitten tässä talossa käytiin keskustelua ja lehdistäkin siitä kirjoiteltiin, että Jätkäsaarella uusissa, muutaman kuukauden vanhoissa taloissa vesi sataa sisälle ja vesi valuu pitkin seinä. Missä on suomalaisen rakentamisen taso? Eihän se näin voi mennä, hyvänen aika, että uudet talot happanevat pystyyn ja vesi valuu sisälle, että ensimmäinen peruskorjaus alkaa kaksi kuukautta asukkaiden muuttamisen jälkeen.

Jossakin on pahasti vikaa tässä systeemissä, kun tällaista sutta ja sekundaä tulee ja kalliista työaika, isot määrät rahaa hukataan ja kalliita materiaaleja tuhoetaan. Kyllä tähän pitää nyt pikkuhiljaa ruveta kiinnittämään huomiota. Eivät ne hometalot synny itsestään, kyllä ne ovat ihmisen virheistä. Se on vähän niin kuin lento-onnettomuuksissa, että suurin vika niissä tapahtumissa on aina se ihmisen tekemä virhe. Ja tässä rakentamisessa uskaltaa sanoa ihan sataprosenttisella varmuudella, että jos kaksi kuukautta vanha talo rupeaa vuotamaan sisälle vettä kuin seula, niin kyllä silloin on jossakin pahasti asioita vialla.

Näihin asioihin meidän pitää kiinnittää huomiota. Rakennetaanko yksi neliö liikaa tai liian vähän — se on ihan sivuseikka. Tärkeä asia on, että rakennetaan sellaisia taloja, joissa ihmiset viihtyvät ja joissa on terveellistä elää.

17.25 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Tosiaan vielä sisätilakuuluvuuden lisäksi väestönsuojien laskemisesta rakennusten kerrosneliöihin: On kannatettavaa, että nyt tämä hallituksen esitys purkaa sen epäkohdan. Toisaalta varsinkin niissä rakennuksissa, joissa on neliöitten osalta tiukka raja — tai siis ollaan tavallaan rajapinnalla, tarvitseeko väestönsuoja rakentaa vai ei — siinä tilanteessa ne kustannukset ovat olleet aika kohtuuttomia sille rakennuttajalle. Elikkä ymmärrän kyllä, mitä edustaja Hassi, valiokunnan puheenjohtaja, otti esiin tuosta kunnallisen itsehallinnon kaventamisesta, koska tosiaan hallituksen esitys lähtee siitä, että tämä laki koskisi myös niitä kaavoja, jotka on hyväksytty. Toisaalta kunnissa on ollut jo nyt aika kirjavaa käytäntöä ja toisaalta tämä sitten myöskin mahdollistaa sen, ettei tarvitse uudestaan sitä kaavaprosessia laittaa eteenpäin. On meillä myöskin kaavoja, joissa on siis kaava hyväksytty mutta ei ole rakennuslupaa haettu elikkä on rakentamattomia tontteja. Näin ollen sitten siinä tilanteessa, kun se rakennuslupa haetaan, pystytään arvioimaan se, hakeeko hakija myöskin nämä väestönsuojan kerrosneliöt lisänä tähän rakentamiseen.

17.27 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Haluan vielä kiinnittää siihen huomiota, että tällä hallituksen esityksellä myöskin puretaan normeja siltä osin, että nyt ei tarvitse enää hakea niitä poikkeuksia siihen väestönsuojan korjaavaan rakentamiseen, että saadaan lisää asuntoja. Kuten jo tässä on tullut esille, niin meillä eri puolilla Suomea on erilaisia käytäntöjä. Nyt saadaan yksi laki, joka mahdollistaa sitten tämän toiminnan koko Suomessa. Se on se hyvä asia.

Väestönsuojien rakentamisessa kaiken kaikkiaan itse kyllä kannattaisin, että kaavoituksessa huomioitaisiin väestönsuojien rakentaminen siten, että tulisi keskitettyjä väestönsuojia pikemminkin kuin monia yksittäisiä pieniä väestönsuojia erillisiin rakennuksiin. Se olisi omasta mielestäni hyvä asia.

Edustaja Hassi, sanoitte, että tämä on tavallaan lahja. Omasta mielestäni tämä ei ole lahja vaan tämä lisää asuntorakentamisen mahdollisuuksia myöskin ja saadaan myöskin jo

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

kaavoitetuilla alueilla, sellaisilla, joilla on rakentamattomia tontteja, niitä asuntorakentamisen piirin. Se on hyvä asia.

Mutta sitten ihan tähän sisätilakuuluvuuteen vielä. Omasta mielestäni on hyvä, että valiokunta nyt tänne kirjasi, että valtioneuvoston tulee seurata jatkossa matkaviestinverkkojen kuuluvuutta sekä rakentamista koskevan sääntelyn ja sen toimeenpanon vaikutuksia matkaviestinverkkojen sisätilakuuluvuuteen ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin kuuluvuuden varmistamiseksi, jos ei sitä ole. Tämä on omasta mielestäni paitsi matkaviestinverkkojen kuuluvuuden kannalta myös esimerkiksi ikäihmisten turvapuhelinten toimivuuden kannalta äärimmäisen tärkeä asia, koska halutaan lisätä ikäihmisten kotona asumista. [Puhemies koputtaa]

Sitten mitä täällä on tullut tähän terveellisen rakentamisen puolesta puhumiseen, niin olen itse kyllä samalla kannalla.

17.29 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hoskonen, nostitte esille lentoturvallisuuden ja siihen vertasitte tätä rakentamista. Lentoturvallisuutta käytetään monessa muussakin asiakohtana. Muun muassa potilasturvallisuutta aina verrataan siihen, että otettaisiinpa mallia sieltä lentoturvallisuudesta.

Kiire, suunnittelun puute, pitkät alihankintaketjut ja ulkomaalainen työvoima muun muassa ovat niitä syitä, minkä takia meillä on tämä hometalo-ongelma, myös kertakäyttöryitykset mutta toki myös isot toimijat, jotka toimivat niin, että rakentaminen ei ole laadukasta. Me tarvitsemme takaisin vanhan ajan mestarit ehdottomasti rakentamaan, kertomaan, näyttämään, mitä on hyvä rakentaminen.

Arvoisa puhemies! Lukuisilla ihmisillä, jotka kärsivät allergioista ja kosteusvaurioiden aiheuttamista sairauksista, koko elämä on käytännöllisesti katsottuna yhtä sairautta ja elämä on pilalla, kun mistään ei tule apua. Tänä päivänä tulee jo ymmärrystä sille, että on sairastunut homevaurion takia. Mutta nämä ihmiset kaipaavat tukea, nämä ihmiset ovat hädässä, ja he miettivät, mistä he löytävät turvallisen kodin. Viime aikoina on puhuttu siitä, että me tarvitsemme Suomessa tällaista asuntorakentamista näille ihmisille, jotka ovat sairastuneet homeesta. Missähän vaiheessa tällainen rakentaminen ja osaaminen Suomessa tällä hetkellä on? Varmasti tulevaisuudessa entistä enemmän heitä tarvitaan.

Vielä sitten tämä matkaviestimien sisätilakuuluvuus: Se on äärettömän tärkeä asia. Täällä nousivat jo esille muun muassa ikäihmiset ja heidän turvapuhelimensa ja turvarannekkeensa ja se, että varmasti viesti menee perille ja apu tulee silloin, kun sitä tarvitaan. Nämäkin ovat monesti juuri sille asukkaalle sitten kustannuksia aiheuttavia tekijöitä, kun ruvetaan miettimään, minkä takia kuuluvuus on huono, ja jos menet sitten sinne firmaan sanomaan, niin sanotaan, että osta joku uusi laite.

17.31 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Olen kaikkien niiden kollegojen kanssa samaa mieltä, jotka ovat korostaneet sitä, että rakennukset pitää rakentaa kunnolla, sellaisiksi, että niihin ei tule heti saman tien, eikä minun mielestäni edes kymmenien vuosien jälkeenkään, sellaisia vuotoja ja muita seikkoja, jotka luovat otolliset olot mikrobikasvustoille, joiden johdosta sitten ihmiset sairastuvat.

Kuten jo edellä sanoin, ympäristövaliokunta on tehnyt tällä kaudella paljon työtä tämän asian suhteen ja jatkaa sitä. Viime kaudellahan tarkastusvaliokunta teki tästä asiasta perusteellisen mietinnön ja eduskunta hyväksyi aika pitkän listan lausumia, joiden toimeenpano hallituksen puolelta ei mielestäni ole ollenkaan riittävällä tasolla. Viime syksynä ympäris-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

tövaliokunta ja sosiaali- ja terveysvaliokunta järjestivät aiheesta yhteisen asiantuntijakuulemisen. Tarkastusvaliokunnalla ja ympäristövaliokunnalla oli julkinen asiantuntijakuuleminen tämän vuoden kesällä tästä asiasta. Sen lisäksi ympäristövaliokunta on tämän aihepiirin tiimoilta kuullut omissa ei-julkisissa kokouksissaan useita asiantuntijoita useina kertoina. Ympäristövaliokunnan jäsenistä aika moni on mukana myöskin kansanedustajien sisäilmaryhmässä, joka 10. tätä kuuta yhdessä Tutkaksen, Tutkijoiden ja kansanedustajien seuran, kanssa järjesti tilaisuuden, jossa kuulumme hyvinkin järkyttäviä kertomuksia sisäilmasta sairastuneiden elämäntilanteista, ja olen samaa mieltä kaikkien niiden kanssa, jotka ovat todenneet, että heidän tilanteensa ja sairastumisensa pitää ottaa vakavasti.

17.33 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Tässä tuli puheeksi eduskunnan sisäilmatyöryhmä, ja olen siinä perussuomalaisten jäsenenä. Meillä tosiaan oli tämä tapaaminen, ja siellä oli monenlaista tarinaa ja varmasti ovat joutuneet taistelemaan hyvinkin paljon asioiden eteen.

Katselin tämmöistä Kuntaliiton muistiota ja selvitystä tässä sisäilmatyöryhmän työn yhteydessä, ja Suomen Kuntaliittokin on ollut kovin huolissaan tästä, ja heidän mukaansa merkittävä osa kuntien rakennuskannasta, joka on yli 40 vuotta vanhaa, nämä 60—70-luvulla rakennetut rakenteet, on nykypäivänä riskirakenteita, ja tästä usein aiheutuu kosteus- ja homeongelmia. Kuntaliitto on ollut huolissaan valtion ja kuntien tiukasta taloudellisesta tilanteesta ja mahdollisuudesta puuttua näihin, ja tämä korjausvelka vain kasvaa. Kaikki me kuntapäätäjät tietysti tiedämme, minkälaista mietintää se on, kun se rakennus pitäisi ehkä purkaa ja sitten pitäisi rakentaa uutta, on sairastuneita ja koulunkäyntivaikeuksia ja monta muuta. Kuntaliitto suosittaa myös tämmöisiä monialaisia asiantuntijaryhmiä. Yhdessä pohdittaisiin semmoisten ihmisten kanssa, joilla on kokemusta ja osaamista sisäilmasasioissa, he olisivat mukana suunnittelemassa, niin että me emme sitten uudestaan rakentaisi suttu.

Tuossa muutaman pykälän päästä onkin näitä talousarvioaloitteita, ja meillä perussuomalaisten eduskuntaryhmällä onkin talousarvioaloite sisäilmasta sairastuneiden auttamisesta, että mitä kuitenkin voitaisiin tehdä niiden ihmisten hyväksi, jotka ovat joko rakentamisen huonon laadun tai muun syyn vuoksi sairastuneet vakavasti. Heitähän on noin 800 000 Suomessa. Se on merkittävä määrä.

17.35 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on tullut nyt se vaihe, että puhutaan terveellisestä rakentamisesta ja terveellisistä rakennuksista. Myöskin tämä hallituksen esitys mahdollistaa terveellisen rakentamisen. Tässä on nimenomaan varauduttu siihen, että taloteknisten kuilujen vaatimukset eivät ole enää esteenä esimerkiksi ilmanvaihdon vaatimille putkistojen vedoille, eli tämä hallituksen esitys myös edesauttaa painovoimaisen ilmanvaihdon rakentamista rakennuksiin. Se on hyvä asia omasta mielestäni.

Kaiken kaikkiaan sisäilmaongelmat rakennuksissa ovat aivan liian suuret Suomessa, ja niihin pitää paneutua todella paljon. Olen erittäin tyytyväinen siitä, että etenkin tällä eduskuntakaudella eduskunta on ottanut asian huomioon. Ennen kaikkea hallitus on ottanut sen huomioon, ja tietääkseni tulevaisuudessa myöskin pääministeri on tuomassa keskustelun tänne eduskuntasaliin tästä kyseisestä asiasta. Samoin myöskin tarkastusvaliokunta on paneutunut asiaan. Ja kuten edustaja, ympäristövaliokunnan puheenjohtaja Hassi sanoi, ympäristövaliokunta on useassa kokouksessaan paneutunut tähän asiaan, myöskin rakentami-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

sen laadun osalta, myöskin sisäilmaongelmien osalta ja myöskin niiden ihmisten osalta, jotka ovat jo sairastuneet sisäilmaongelmien aiheuttamiin sairauksiin. Näiden ihmisten tulevaisuus ja heidän toimeentulonsa on iso asia, miten he selviytyvät näistä sairauksista. Siihen tulee myöskin kiinnittää huomiota.

Omasta mielestäni tämä hallituksen esitys on hyvä, ja toivon, että tämä menee eteenpäin.

17.37 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset ovat pitäneet kovin tärkeänä, että sisäilmaongelmat nousevat esiin ja niiden eteen tehdään toimia. Uskallan väittää, että se, missä tilassa tällä hetkellä meillä asuntoja on, ja nämä homepesät, sisäilmaongelmat, estävät ja hidastavat asuntokauppaa Suomessa. Kiinteistöt eivät liiku, asunnot eivät myy. Yhtenä syynä on myös kuluttajan, kansalaisen, asukkaan, pelko siitä, voiko ostaa kodin, ettei siitä tule minkäänlaista homepommia ja ettei se kummittele elämässä seuraavat vuodet ja vie kaikkea sitä, mitä on ansainnut. Eli se koko elämän tienesti, se koko elämän hankinta, oma asunto, voikin paljastua todella pahaksi paikaksi.

Toki ilman kuntotarkastusta mitään ei tietenkään tänä päivänä myydä, mutta ne ovat monesti hintavia myös ne kuntokartoitukset. Tietysti laaduissa on varmasti eroa ja sielläkin mietitään, voiko siihenkään luottaa, kun asuntoa ostetaan, että voiko ostaa vanhaa taloa, joka monta kertaa, jos se on tehty hyvin ja jos siellä on perustukset kunnossa, onkin oiva ja hyvä ratkaisu ja josta ehkä pienellä remontoinnilla saisi vielä entistäkin ehomman. Mutta se, mitä on tapahtunut nyt nousukauden aikaan ja menneinä vuosina, eli on tehty sutta liian paljon, rakennettu kiireellä ja myös huonoista materiaaleista, on vaikuttanut siihen, että suomalaiset eivät uskalla enää ostaa taloa ja asunnot eivät myy. Tämä on varsinkin maakunnissa ja pienemmillä paikkakunnilla suuri ongelma. Kyllä meidän pitäisi saada kiinteistöjä myös kaupaksi, eikä niin että asuntojen hinnat vain laskevat koko ajan ja kiinteistöt eivät liiku kuin vain suurissa kaupungeissa ylihintaan.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi painelaitelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 88/2017 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 88/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

Lakialoite LA 43/2017 vp Antero Laukkanen kd ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 6. asiasta. Molempien aloitteiden ensimmäinen allekirjoittaja on Antero Laukkanen, joka voi esitellä tässä yhteydessä molemmat aloitteet.

Keskustelu

17.40 Antero Laukkanen kd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lakialoitteessa ehdotetaan säädettäväksi yhteisöjen kehitysyhteistyötä edistävään tarkoitukseen tehdyn lahjoituksen lahjoitusvähennyksestä. Ehdotuksen mukaan yhteisö saisi verotuksessa vähentää ansiotulostaan rahalahjoituksen, joka on tehty kehitysyhteistyötä tekevälle taholle kehitysyhteistyön edistämiseksi. Vähennyskelpoisia olisivat vähintään 850 euron ja enintään 25 000 euron suuruiset lahjoitukset. Asiasta säädettäisiin tuloverolaissa.

Suomi on YK:n asettaman tavoitteen mukaisesti sitoutunut käyttämään kehitysyhteistyöhön vähintään 0,7 prosenttia bruttokansantulostaan. Suomessa 0,7 prosentin tavoite on vahvistettu myös hallitusohjelmassa. Vuonna 2016 Suomi käytti kehitysyhteistyöhön yhteensä 956 miljoonaa euroa. Tämä vastasi 0,44 prosenttia bruttokansantuotteesta. Vuonna 2015 avun osuus oli 0,55 prosenttia, ja tällä hallituskaudella kehitysyhteistyömäärärahoista on tehty merkittäviä leikkauksia. Kepan arvion mukaan kehitysavun taso on kokonaisuudessaan jäämässä tällä hallituskaudella keskimäärin noin 0,39 prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Nyt esitettävällä kehitysyhteistyöhön kohdistetun lahjoituksen verovähennyksellä on tarkoitus edistää 0,7 prosentin tavoitteen saavuttamista. Suomalaisessa verojärjestelmässä lahjoituksia koskevien verohelpotusten rooli on suppea. Tuloverolain perusteella yhteisöllä on mahdollisuus tehdä lahjoitusvähennys rahalahjoituksesta, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen Euroopan talousalueeseen kuuluvalla valtiolla tai Euroopan talousalueella olevalle julkista rahoitusta saavalle yliopistolle tai korkeakoululle taikka näiden yhteydessä olevalle yliopistorahastolle. Vastaavasti vähennys voidaan tehdä rahalahjoituksesta, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen sellaiselle Verohallituksen nimeämälle Euroopan talousalueella olevalle yhdistykselle, säätiölle tai edellä mainittujen yhteydessä olevalle rahastolle, jonka varsinaisena tarkoituksena on tieteen tai taiteen tukeminen taikka suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttäminen.

Yhteiskunnan tulisi kuitenkin nykyistä enemmän kannustaa myös yhteisöjä yhteisvastuulliseen toimintaan. Tätä tavoitetta voidaan edistää muun muassa lisäämällä oikein kohdistettuja verovähennysmahdollisuuksia. Vastaavasti pidemmällä aikavälillä voitaisiin siirtyä valtiopainotteisesta kehitysavusta enemmän lahjoituspainotteiseen, mikäli lahjoituksista kertyvä kokonaismäärä tämän mahdollistaisi. Tämä olisi merkittävä muutos, jos tämä edistys menestyisi. Tässä näkyisi se yhteisvastuu, jonka kansalaiset ja yhteisöt voisivat yhdessä ottaa, ja voisi sanoa, että tavallaan se valtion ikään kuin taloudellisen tilanteen mukaan määräytyvä lahjoituksen taso tai kehitysyhteistyön taso tasoittuisi tällä mallilla paremmin. Lahjan antajan vähennyskelpoisten lahjoitusten vähimmäis- ja enimmäismäärä verovuoden aikana olisi saajakohtainen.

Arvoisa puhemies! Olen tehnyt tämän esityksen yhteisöjen kehitysyhteistyöhön lahjoittamiseen tulevasta verovähennysoikeudesta ja samansisältöisen luonnollisen henkilön kehitysyhteistyötä edistävään tarkoitukseen tehdyn lahjoituksen verovähennysoikeudesta. Molemmilla näillä on sama, hyvä päämäärä: ne, jotka haluavat auttaa, saavat auttaa ja saa-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

vat siitä sen hyödyn myös, kun auttavat — ja niiden, jotka kokevat, että kehitysyhteistyö on turhaa, ei tarvitsisi kokea, että heidän verovarojaan käytetään väärin.

17.45 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Yhdyn näihin molempiin aloitteisiin. Yritin lukea esityksestä tarkkaan, enkä löytänyt sieltä varsinaisesti laskelmia, miten paljon tämän oletettaisiin nyt sitten laskevan valtion verotuloja, eli millainen kustannus tästä voisi kenties aiheutua. Nyt sitten jos tällaista vaikutusta on, että verotulot laskevat, niin olisiko tässä tarkoitus kenties leikata verorahoitteista kehitysapua vastaavalla määrällä, jolloinka tulos olisi veronmaksajan näkökulmasta neutraali, vai olisiko tämä verovähennyksen kautta annettava kehitysapu entisen kehitysavun päälle? Eihän siinä mitään väärää olisi, jos kehitysapua siirrettäisiin vapaaehtoiselle pohjalle — sehän päinvastoin on juurikin se, mitä perussuomalaiset ovat pidemmän aikaa esittäneet — mutta sehän, että samaan aikaan maksettaisiin sekä valtion rahoista että vapaaehtoisista varoista kehitysapua, olisi vain entisen kasvattamista, mikä ei suinkaan voine olla tavoitteena.

17.46 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiaan tässä perusteluosan ensimmäisen kappaleen viimeisessä lauseessa on tämä ajatus, että nyt esitettävällä kehitysyhteistyöhön kohdistetun lahjoituksen verovähennyksellä on tarkoitus edistää, että päästäisiin tähän 0,7:ään — ei yli sen, vaan että päästäisiin sinne. Matkaahan sinne on tosi paljon. Että ei ole sitä kokonaispanostusta tässä tarkoitus nostaa, vaan edistettäisiin sitä, että päästäisiin nopeammin siihen. Tämä on se laskennallinen perusta tässä.

17.46 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Laukkanen tekemät lakialoitteet ovat sinänsä ihan oikealla asialla, mutta tätä kannattaa tarkastella myös valtiontalouden kannalta siksi, että jos tällainen lahjoitusvähennys hyväksytään, sehän johtaa hyvin nopeasti siihen, pahoin pelkään, että tätäkin järjestelmää joku varmaan yrittää käyttää sillä keinoin hyväkseen, mikä ei ole oikein suotavaa.

Mutta se toinen näkökulma on ihan reaalityouteen liittyvä, ja se on se, että kun valtio tukee nyt jo kehitysyhteistyötä antamalla kehitysyhteistyöhön budjettivaroja 956 miljoonaa euroa, niin sehän on tavallaan Suomen kansalaisten kannanotto siihen, että me haluamme tukea kehitysyhteistyötä mitä erilaisimmilla tavoilla.

Sitten totta kai kun olemme siitä YK:n asettamasta 0,7 prosentista jäljessä, niin tässä on kuitenkin sekin idea vielä, että kun meillä Suomessakin löytyy näitä autettavia ihmisiä, niin meidän pitää toki hoitaa se oma pesämme mahdollisimman hyvin ensin — ja totta kai auttaa naapuria ja toisella puolella maapalloa hädässä olevaa ihmistä. Se on kristityn velvollisuus, että lähimmäistä autetaan. Jos yksityinen ihminen tänä päivänä tekee sen lahjoituksen — niin kuin minäkin olen joitakin pieniä summia lahjoittanut elämäni aikana erilaisiin avustustarkoituksiin, vähäisiä kuitenkin mutta puhtaasta sydäimestä annettuja varmasti — niin ne ovat varmaan äärimmäisen tärkeitä niille autettaville ihmisille, mutta toivoisin kuitenkin, että tässä asiassa — ja niin kuin tiedänkin, että tämä lakialoite saa hyvän käsittelyn aikanaan, kun se menee tuonne jatkokäsittelyyn — näihin veroasioihin tullaan kiinnittämään huomiota. Kun valtio auttaa kehitysyhteistyön kautta toisten maiden kansalaisia ja heidän hädänalaista asemaansa yritetään parantaa, niin sen kokonaisuuden hallitsemiseksi meidän on myös samalla syytä tarkastella sitä, että autamme omia kansalaisiamme ja teemme tämän maan talouden parempaan kuntoon, jolloin meillä mahdollisuus toisten auttamiseen paranee koko ajan.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

17.49 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Laukkasen lakialoitteet ovat perussuomalaisten jo vuonna 2013 tekemien kehitysyhteistyön painopisteen muutokseen liittyvien aloitteiden kanssa samansuuntaisia elikkä siinä mielessä erittäin hyviä, täytyy sanoa näin. Elikkä edustaja Laukkanen vie ne nyt vain lain tasolle eli pykälään aloitteella ja meillä ne ovat olleet pontena.

Se on hyvin tärkeää, että kun kansalaisilta kysytään, että ketä haluaisit auttaa tai kelle haluaisit antaa, niin yleensä jokaisella on mielessä se, mille ryhmälle tai mille ihmisille, ketkä ovat niitä kaikkein sydäntä lähimpänä olevia, ja perussuomalaisten malli onkin vapaaehtoisuuteen pohjautuva, elikkä ihmiset voisivat vapaaehtoisesti antaa sille ryhmälle ja niille, keille he kokevat tärkeäksi. Ja vielä jos ne saisi verotuksessa pois, niin sehän olisi todella oiva ja hieno tapa.

Perussuomalaisten eduskuntaryhmästä on myös välillä noussut esille sellainen ajatus, että kun siinä veroilmoituksessa olisi sellainen paikka, mihin saisi laittaa rastin tai kirjoittaa, mihinkä haluaisi sitä omaa verotuottoansa käytettävän, niin siinähan olisi myös sellainen, että tavallaan kansaa kuunnellaan, veronmaksajaa kuunnellaan, ja se myös kannustaa sitten maksamaan niitä veroja, että mihin minä toivoisin juuri sen verorahani kohdistettavan. Se voi olla lapset, se voi olla ikäihmiset, se voi olla opiskelijat, se voi olla eläkeläiset, ihan mikä vain, mutta se, että kansalaisen tulee saada tuntea ja tietää, mihinkä minun veroeuroni menevät, koska mitään ei tänä päivänä enää juurikaan korvamerkata, ei ole enää korvamerkattua rahaa — elikkä kuntapäätäjänäkin kun toimii, niin kun sanotaan, että rahaa annetaan vanhustenhoitoon, niin se ei välttämättä menekään sinne, ei ole korvamerkattua rahaa enää olemassakaan. Sen takia olisi tärkeää, että kansalainen tietää, minne hänen veroeuronsa kulkeutuvat.

17.50 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Tosiaan kohta käsittelemme vaihtoehtoisia budjetteja, ja mielenkiinnolla jään odottamaan kristillisdemokraateilta, miten he tämän ratkaisevat. Meillä tosiaan tulee olemaan meidän vaihtoehtobudjetissa verovähennys oikeus myöskin, ja tietysti me katsomme, että siltä osin voidaan leikata kehitysyhteistyörahoja, koska tämä malli kerää niitä vapaaehtoisuuden pohjalta. Että minusta on hauska nyt nähdä, miten kristillisdemokraatit ovat tämän rakentaneet. Me lähdemme siitä, että samalla me voimme myös vähentää valtion menoja, että harmi, että ... — ei kun onhan edustaja Laukkanen, aikaisemmin istuitte eri kohdassa, niin en huomannut. Ihan mielenkiintoista olisi kuulla, miten te tämän asian ajattelette, ja on hauska huomata, että joissakin asioissa olemme samaa mieltä, vaikka joissakin eri mieltä. Ja sitähän se on, tämä eduskuntatyö, että haetaan yhteistyökumppaneita, koska yli sata edustajaa tarvitset aina, jotta saat läpi sen mitä toivot.

17.52 Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin edustaja Hoskonen totesi, on tärkeitä, ettei aseteta vastakkain kotimaassa hädässä olevia ihmisiä, heidän tarpeitaan, ja sitten tätä kehitysyhteistyötä, jonka kautta autamme rahallisesti ja osaamisemme avulla ihmisiä, jotka ovat hädässä kaukana kaukana maamme rajojen ulkopuolella. Molemmat ihmisryhmät tarvitsevat apuamme, ja molempiin meidän tulee panostaa. Kumpakaan ihmisryhmää emme saa unohtaa täällä, kun määrärahoista päätämme ja resursseja suuntaamme.

Edustaja Laukkasen aloite nostaa esille tärkeän asian puhuessaan kehitysyhteistyömäärärahojen laskusuunnasta, mikä meillä on ollut pidemmän aikaa vallalla. Olemme koko ajan etääntyneet siitä tavoitteesta, jonka olemme YK:ssa hyväksyneet, 0,7 bruttokansan-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

tuotteesta. Suunta on huolestuttava, eikä vain sen takia, että meidän tulisi pitää huolta siitä, että meitä kunnioitetaan kansainvälisissä yhteisöissä kehitysyhteistyöhön, kansainväliseen vastuuseen sitoutuneena kansakuntana. Tämä tavoite on tärkeä myös siitä syystä, että kun kykenemme tehokkaampaan kehitysyhteistyöhön, vähän laittamaan resursseja enemmän, samalla vaikutamme siihen, millä tavalla ihmiset hakeutuvat pois omalta alueeltaan kohti Eurooppaa ja myös kohti Suomea turvapaikanhakijoina ja pakolaisina. Samaan aikaan, kun puhumme siitä, että meidän tulee kiristää maahanmuuttopolitiikkaa pelätessämme omia resurssejamme täällä kotimaassa, niiden riittävyttä, meidän tulisi enemmän puhua siitä, että panostamme enemmän sinne paikallisiin oloihin, niiden parantamiseen, jotta tätä siirtolaisuutta ja pakolaisuutta voidaan sillä tavalla hillitä ja sillä tavalla ratkaista ja myös ennalta estää niitä ongelmia, joita kotimaassa voi syntyä.

Edustaja Laukkasen äskeinen vastauspuheenvuoro jätti vähän epäselväksi, mitä tässä tarkalleen ottaen tavoitellaan. Kun olen mukana meidän sosiaalidemokraattien vaihtoehtobudjetin valmistelussa, olin vuosi sitten ja nyt myös, niin meillähän tulee olemaan esityksenä, että 100 miljoonaa lisättäisiin kehitysyhteistyömäärärahoihin, jotta tämä tavoite 0,7:stä olisi hieman lähempänä. No, tämän eteen tietysti tarvitsee tehdä poliittista työtä yhdessä muiden eduskuntapuolueiden kanssa tällä ja tulevilla vaalikaudella, jos haluamme siihen suuntaan edetä.

Tämä ajatushan siitä, että vapaaehtoiset lahjoitukset voisivat olla verovähenteisiä, ei ole mikään uusi. Joskus näin on ollut. Nytkin, niin kuin edustaja Laukkanen toteaa esityksessään, eräät muut lahjoitukset ovat verovähennyskelpoisia. Minusta tämä idea on ihan hyvä. Kysymyshän on eräänlaisesta vivuttamisesta niin, että kun verovelvollinen laittaa tietyn summan kehitysyhteistyöhön lahjoituksena, niin hyöty sinne kehitysyhteistyöhön on sen summan suuruinen mutta kustannus valtiolle verotulojen menetyksenä on paljon pienempi kuin se lahjoitettu summa. Se riippuu henkilön veroprosentista. Eräällä tavalla vivuttamalla saamme Suomesta enemmän kehitysyhteistyöhön rahoja, jos tällaiseen järjestelmään mentäisiin.

Tällainen laki voisi olla esimerkiksi määräaikainen niin, että sitä tasaisin välein tarkistettaisiin, että siitä ei tule mitään pysyvää pitkäaikaista automaattia vaan se voitaisiin katkaista sitten, jos se näyttää jollakin tavalla uhkaavan meidän verotulojamme ratkaisevassa määrin.

Edustaja Laukkanen, puhutte esityksessänne siitä, että painopistettä voitaisiin siirtää valtiopainotteisesta kehitysavusta enemmän lahjoituspainotteiseen. Tämä on aika optimistinen näkemys. Sehän voisi olla hienoa, jos näin tapahtuisi. Mutta itse katsoisin, että tässä meillä kansanedustajina on vastuu kuitenkin siitä, että valtiopainotteinen kehitysapu jatkuu, että sitä ei lähdetä leikkaamaan siitä syystä, jos tämä vapaaehtoinen avustaminen tulisi verovähennyskelpoiseksi. Vapaaehtoinen lahjoittaminen on nyt mahdollista, sitä tehdään paljon, ja sillä on oma merkityksensä.

Kuitenkin tutkimusten mukaan kaikkein suurin merkitys kehittyvien maiden ihmisten auttamiselle rahallisesti on niillä siirtolaisilla, niillä tänne teollisuus- ja kehittyneisiin maihin muuttaneilla, jotka lähettävät sinne kotiinsa rahoja, ovat työssä Euroopassa ja Yhdysvalloissa ja lähettävät sitten kotimaihinsa rahoja. Niiden rahojen vaikutus siellä kotimaassa on paljon suurempi kuin kaikki kehitysyhteistyömäärärahat yhteensä. Tämä on hyvä pitää mielessä myös, että monella tavalla täältä rikkaista maista siirretään rahoja auttamaan hädänalaisia siellä kauempana.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

17.57 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Kantolalle erittäin hyvästä, analyttisestä puheenvuorosta tässä edellä. Olen täsmälleen samaa mieltä: meidän on kannettava vastuumme kansainvälisesti köyhyydestä, ja siksi emme voi tietenkään asettaa vastakkain suomalaisten köyhien, apua tarvitsevien tilannetta ja tilannetta maailmalla. Kuten edustaja Kantola totesi, sosiaalidemokraatit ovat tosiaan omassa vaihtoehdossaan halunneet estää nämä kehitysyhteistyömäärärahojen leikkaukset, mitkä tietenkin ovat olleet merkittävän isossa mitassa tällä kaudella, ja se ei ole ollut hyvä arvovalinta.

Mutta, puhemies, oikeastaan olemme aikaisemmin myös tässä kahden vuoden aikana, kun tämä hallitus on ollut pystyssä, kysyneetkin sosiaalidemokraatteina tämän perussuomalaisen vaalilupauksen perään, koska muistimme heti jo kauden alussa, että tällaista siellä ohjelmissa oli, että tämä verovähennysoikeus olisi mahdollinen, ja olemme mietineet, onko sitä sitten mahtanut ministeri Soini, nyt kun on avainpaikalla, [Puhemies koputtaa] lainkaan esittää siellä hallituksen sisällä, koska tämä asia valitettavasti ei ole edennyt. Olemme parissakin yhteydessä, kun olemme käsitelleet valtiontalouden kehyksiä, esittäneet pontta, jossa eduskunta edellyttäisi, että hallitus selvittäisi, miksi tavallaan vaaleissa luvattua kehitysyhteistyömäärärahoihin annettavien lahjoitusten verovähennystä ei ole toteutettu, mutta tähän emme ole kysymyksistä huolimatta saaneet hallitukselta vastausta.

Halusin tämän, puhemies, tässä todeta, koska asia on todella ollut täällä esillä ja sinänsä olisi mielenkiintoista tietää, että kun kuitenkin vahvasti vaalien alla tästä puhuttiin, niin miksi asia sitten [Puhemies koputtaa] ei ole hallituksen toimesta edennyt.

17.58 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan se on ollut meillä ohjelmissa, ja juuri tuossa äskeisessä puheenvuorossa kerroin, että nyt se on tulossa meidän vaihtoehtobudjettiimme. Sitä täytyy varmasti kysyä ministeri Soinilta, miksi se ei ole edennyt, ja hänhän ei ole nykyisin enää perussuomalaisissa. Ehkäpä osittain ne tapahtumat, jotka ovat aiheuttaneet perussuomalaisten eduskuntaryhmässä myös pettymystä, ovat olleet juuri näitä, että tietyt asiat eivät ole edenneet.

Vaikka julkisuudessa on ollut puhetta, että kyseessä on ollut maahanmuuttoon liittyviä asioita, niin, kuten huomaatte, edustaja Viitanen, tekin olitte sitä mieltä, että tämä ilmeisesti olisi hyvä, tämmöinen verovähennys, ottamatta kantaa varmaan nyt siihen, vähentääkö se valtion budjetissa tähän sijoitettavia varoja vai ei. Tämmöisissä asioissa meidän ryhmä on joutunut olemaan hyvin hämillään, kun asiat eivät etene. Teidän kannattaa kyllä kysyä ministeri Soinilta, miksi hän ei pidä vaalilupauksiaan.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Menemme jatkamaan puhujalistaa.

18.00 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Vapaaehtoisuus on hyvä kehitysavussa, ja lahjoitusten verovähennys on todella hyvä esitys, mutta tämä koko kehitysapu pitää laittaa vapaaehtoisuuden pohjalle, koska siinä on sen hyväntahtoisuuden sitten itse kukin voi näyttää.

Matti Kääriäinen on kirjoittanut kirjan Kehitysavun kirous. Hän on ollut yli 30 vuotta kehitysapuyhteistyössä ja sanoo näin, että yksi prosentti siitä menee perille. Minä luen tästä tämmöisen katkelman: "Kehitysavun antaminen köyhille maille ei ole johtanut niihin tavoitteisiin, jotka sille alun perin asetettiin. Äärimmäinen köyhyys on häviämässä lähinnä sellaisissa maissa, joille kehitysapua ei ole annettu, vaikka virallinen propaganda toista väittääkin. Monissa maissa kehitysapu tukee paikallista eliittiä, ei demokratisoitumista.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Kaiken kukkuraksi kehitysmaista karkaa pääomia lähes kymmenen kertaa kehitysavun verran. Monikansalliset yritykset kiertävät veroja, ja veroparatiiseihin kertyy tuhansia miljardeja euroja. Edes kehitysavun ammattilaiset eivät tiedä, kuka kehitysapulaivaa ohjaa ja mihin suuntaan."

Elikkä tällainen oman kilven kiillottaminen ja hurskastelu tässä salissa, ne eivät sitä köyhää ihmistä auta. Korkeintaan poppaukset siellä pikkuisen rikastuvat lisää ja keräävät entistä enempi köyhältä kansalta rahaa. Heille se menee, koska tässä ammattilainen sanoo, että prosentti menee perille. Jos se prosentti on siellä vielä poppaukoille, niin paljonko sille köyhälle kansalle sitten menee?

18.02 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Laukkasen jättämät lakialoitteet ovat tietyiltä osin varsin kannatettavia. Varsinkin tämä vapaaehtoisen kehitysavun lisääminen verohelpotusten turvin voisi antaa veronmaksajille mahdollisuuden suunnata halutessaan parhaaksi katsomiaan summia hyviin kohteisiin, [Antero Laukkanen: Juuri näin!] kuten edustaja Juvonenkin tässä äsken toi esille, ja lisäksi luultavasti intoa tehdä vapaaehtoisia lahjoituksia kehitysapuun.

Mutta mikäli ymmärsin oikein, niin se ero perussuomalaisten esittämään kehitysapumalliin edustaja Laukkasen lakialoitteessa kuitenkin on, että hän lisäisi kehitysapua tämän nykyisen valtion perusrahoituksen päälle. Sitä vastoin meidän perussuomalaisten mallissa vapaaehtoiset lahjoitukset mahdollistaisivat samanaikaisesti tämän perusrahoituksen leikkaukset.

Kehitysavun perimmäiset periaatteet ovat ymmärrettäviä, mutta kuten edustaja Hakkarainen tässä erittäin hyvin äsken jo toi esille, kehitysapuun liittyy myös paljon korruptiota ja varojen väärinkäyttöä. Kuten edellä kuultiin, tästä kaikesta todistaa erittäin vahvasti pitkäaikaisen ja kokeneen entisen suurlähettilään Matti Kääriäisen kirja Kehitysavun kirous. Siinä Kääriäinen kertoo tosiaan havainneensa kehitysavun monissa tapauksissa kerääntyneen pääosin valtaapitävien diktaattorien taskuihin. Se on saattanut betonoida vallitsevia kurjia olosuhteita entisestään ja erityisesti hidastaa maan talouskehitystä ja estää köyhien kansalaisten nousua köyhyydestä. Tämä ei missään tapauksessa voi olla kärsivien kansalaisten etu.

Kehitysavun rahoitus kaipaakin epäilemättä merkittäviä uudistuksia, ja viimeistään perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin käsittelyn yhteydessä tähän aiheeseen palataan. [Puhemies koputtaa]

18.04 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Erittäin hyvää ja maltillista keskustelua. Kiitos siitä kaikille.

Täällä edustaja Kantola kysyi, mitä tarkalleen tällä tarkoitan, ja itse asiassa hän itse vastasi siihen erittäin hyvin. En edes yritä korjata hänen loistavaa vastaustaan, vaan hän hyvin oli itse oivaltanut, mihin tässä pyritään.

Haluaisin, puhemies, kiinnittää huomiota sellaiseen asiaan kuin suomalaisen hyväsydämyisyys. Vaikka talous monta kertaa Suomessa on mennyt välillä paremmin, välillä huonommin, niin erityisen huomattavaa on se, että silloin kun on ollut kireää ja ihmiset ovat kokeneet, että on paljon uhkakuvia, ja omatkin tulot ovat pienentyneet, niin antaminen hyväntekeväisyyteen ei ole vähentynyt. Tämä hyväsydämyisyys on sellainen asia, joka ansaitsee tulla mainituksi. Nimittäin pyyteetön antaminen on aika vaikea laji. Se, että oikea käsi ei tavallaan tiedä, mitä vasen käsi antaa, on vaikea laji.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Ja aivan oikein, kuten täällä perussuomalaiset edustajat ovat todenneet, minun tavoitteeni tässä on kyllä eri kuin heidän tavoitteensa. Ihan oikeasti ajattelen, että Suomen tulee ne sitoumukset täyttää, jotka se on antanut, eli tähän 0,7 prosenttiin olisi päästävä.

Täällä todettiin myös, että tämä ei ole uusi asia, ja oli hienoa, että se tuli esille, koska erityisesti yhteisöjen antamasta tuesta ja sen verovähennysoikeudesta aikanaan vuonna 95 presidentti Martti Ahtisaaren käynnistämä työryhmä teki laskelmat, että jos kolmas sektori saisi verovähennyksinä nämä lahjoitukset, joita se saa ja joita se käyttää kehitysyhteistyöhön, niin syntyisi peräti 50 000 uutta työpaikkaa. [Puhemies koputtaa] Minusta tämäkin oli mielenkiintoinen näkökulma.

18.06 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Laukkasen lahjoitusvähennysaloite on hyvä ja perusteltu joiltakin osin. Ymmärrän kyllä lähimmäisen auttamisen tuskan, ja sitä lähimmäisen auttamista meidän pitää jatkaa, totta kai, siitä ei saa tinkiä. Mutta sen kokonaisuuden hallintaan kiinnittäisin edelleen huomiota, koska kun autamme omia kansalaisiamme — niitä kansalaisia, jotka ovat jonkunasteisessa hädässä, puutteessa tai jonkun muun ongelman kanssa eläneet jo pitkään — niin kyllä meidän suomalaisten auttamisen kärkikohde on totta kai siellä. Sitten toinen tapa on tämä kehitysyhteistyöauttaminen tuolla ulkomailla, ja siinä tarvitaan kansainvälistä yhteistyötä, koska yksittäisen ihmisen lahjoituksella, jos se lähtee johonkin tiettyyn kohteeseen, on aika monta mutkaa matkassa ennen kuin se raha on siellä perillä. Mutta kansainvälisellä yhteistyöllä varmaan onnistutaan tämän jo monessa puheenvuorossa tänäkin iltana kuullun ongelman hoitamisessa, että niitä rahoja ei valu sinne diktaattorien pankkitileille, mikä olisi hyvin, hyvin tuomittavaa ja paheksuttavaa.

Kannattaa muistaa näistä asioista keskusteltaessa myös se, että Suomen osalta maailman mittapuussa esimerkiksi rauhanvälittämisessä Martti Ahtisaaren panoksen kaikki tiedämme, YK:ssa olemme toimineet erittäin aktiivisesti, antaneet sinne oman panoksemme, ja rauhanturvaajia olemme lähettäneet ympäri maailmaa auttamaan kriisialueilla siinä, että siellä kriisialueilla päästäisiin rauhaa rakentamaan ja uutta yhteiskuntaa rakentamaan kriisin jälkeen. Nämä ovat erittäin arvokkaita töitä.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, vielä tämä taloudesta huolta pitäminen. Kyllä, totta kai, jokainen oppositio puolue pystyy sanomaan, että on tehty tuo väärin tai tämä väärin, mutta kannattaa aina nöyrällä mielellä muistaa se, että jos emme pidä itseämme kunnossa kansana ja kansantaloutena, niin meistä ei ole kyllä toistenkaan auttajaksi.

18.08 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Muutamia kommentteja pidettyihin puheenvuoroihin:

En oikein ymmärrä, millä perusteella SDP sanoo, ettei kehitysapua ja kotimaan hädänalaisia voisi rinnastaa. Montako talousarviota teidän mielestänne valtiolla on? Minun käsitykseni mukaan niitä on yksi ja nämä molemmat asiat ovat siinä samassa talousarviossa. [Pia Viitasen välihuuto] Te voitte omasta mielestänne rinnastaa hyvätuloisten veronalennukset ja suomalaisten köyhien asian mutta ette suomalaisten köyhien asiaa ja kehitysapua. Tätä on mahdoton käsittää.

Toinen mielenkiintoinen kysymys, joka nostettiin esille, oli länsimaissa yleensä ja Suomessa erityisesti työskentelevät kehitysmaiden kansalaiset, jotka lähettävät rahaa kotimaihinsa. Eikö olisikin parasta, jos nämä ahkerat ihmiset palaisivat rakentamaan omaa maataan, jolloin ajan myötä kehitysapua kenties tarvittaisiin vähän vähemmän? Eikö tavoitetti-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

la olekin se, että veden kaivoon kantamisen sijasta rakennetaan toimiva kaivo, että nämä maat ajan mittaan selviäisivät ilman kehitysapua? Sama koskee pakolaisiakin. Eikö heidän kuuluisi paon aiheuttaneen tilanteen rauhoituttua ensisijaisesti palata kotimaatansa rakentamaan ja työskentelemään sen hyväksi?

18.09 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toden totta valtiolla on yksi talousarvio, ja siksi me olemme SDP:ssä olleet tämän kaksi ja puoli vuotta hyvin huollissamme hallituksen arvovalinnoista, joilla se on leikannut kotimaassa ja kansainvälisesti köyhiltä ihmisiltä rahaa. Suomessa tämä hallitus on esimerkiksi leikannut ihmisten perusturvasta, työttömyysturvasta, lapsiperheiltä ja eläkkeensaajilta ja se on leikannut lyhytnäköisesti koulutuksesta, ja tämä on väärin. Tekemällä toisenlaisia arvovalintoja, muun muassa perumalla niitä veronkevennyksiä, mitä hallitus on antanut kaikkein rikkaimmille miljoonaperijöille, voitaisiin tehdä paljon oikeudenmukaisempaa politiikkaa. Onneksi tässä suhteessa ainakin tätä suomalaista köyhyyttä koskeva omatunto on alkanut kolkuttaa siellä perussuomalaisissa ja nyt on toinen ääni kellossa. Mutta tämä hallitus valitettavasti kaudellaan on leikannut todella paljon köyhiltä perusturvaa ja samaan aikaan rikkaita suosinut omilla veronkevennyksillään.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, pysymme tässä kehitysapukeskustelussa, ja edustaja Meri, vastauspuheenvuoro.

18.10 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan nyt kuitenkin ryhmän puheenjohtajana vastata näistä perussuomalaisten arvovalinnoista. Aikaisemmassa puheenvuorossaan edustaja Viitanen pohti Soinia ja perussuomalaisia. Minä silloin jo kehoitin, että niissä asioissa kannattaa kääntyä sinisten puoleen. Hän on loikannut sinisiin, hän on sen puolueen edustaja ja hän on ilmoittanut, että hänellä on erilaiset arvot kuin meillä. Minä en tiedä, mitkä ne ovat. Mutta, niin kuin kerroin aikaisemmassa puheenvuorossani, meidän ryhmä on oireillut siitä, että me olemme tehneet liian kokoomuslaista ja liian keskustalaistakin politiikkaa.

Tämä esimerkiksi on yksi siitä syntyneet, ja juuri kuten aikaisemmassa puheenvuorossani sanoin, erityisesti sinisten ryhmä on halunnut puhua, että kysymyksessä oli maahanmuutto. Tässä on yksi esimerkki, ei tämä liity maahanmuuttoon: suomalaisen köyhän tarpeet ja, kuten aikaisemmin sanoin, kehitysavun verovähennys.

Oikeastaan hyvä, että puhumme tästä, niin pääsen täällä joskus puhumaan näistä. Kiitos oikeastaan teille, edustaja Viitanen.

18.11 Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Hakkarainen käytti täällä tärkeän puheenvuoron hurskastelusta ja hurskastelun riskeistä ja siitä, että meidän ei pidä suhtautua kehitysyhteistyöhön liian naiivisti ja kuvitella, että sillä rahalla yksinomaan hyviä tuloksia saadaan aikaan.

Toisaalta on kyllä niin — kun olen seurannut kolmea neljää kehitysyhteistyön kansalaisjärjestöä hyvin läheltä ruohonjuuritasolta, tiedän, mitä siellä tapahtuu, ja tiedän, mitä ohimeneviä ja mitä pysyviä tuloksia saadaan aikaan ihmisten elämässä, kun kehitysyhteistyötä koulutettu henkilökunta suunnitelmallisesti tekee — että se tilanne ei ole aivan niin synkkä kuin edustaja Hakkarainen kuvaa. Minusta siinä ei ole kysymys hurskastelusta vaan hädänalaisten ihmisten todellisesta auttamisesta.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Tässä edustaja Laukkasen aloitteessa ehkä se kysymys, joka vielä on ollut esittämättä, liittyy siihen, että kun kehitysyhteistyön laatua arvioidaan silloin kun siinä on valtio mukana ja on kysymys valtion myöntämistä kehitysyhteistyömäärärahoista, niin sitä seuraa valtion, ulkoministeriön tarkka valvonta siitä, millä tavalla niitä rahoja käytetään, ja esimerkiksi näillä kolmannen sektorin järjestöillä on vahva raportointivelvollisuus. Satun tietämään aika tarkkaan, kuinka yksityiskohtaista raportointia ja auditointia siinä käydään läpi, kun tarkastellaan, mitä on saatu aikaan ja myönnetäänkö jatkossa määrärahaa näille järjestöille. Se ei ole rahan kaatamista järjestöjen toimintaan, vaan hyvin tarkkaa valvontaa. Silloin jos tämä iso painopiste muuttuisi siihen, että kansalaiset vain lahjoittavat rahaa kehitysyhteistyöhön ja sitten saavat siitä verovähennyksen, niin pelkään, että tämä valvontaelementti eli julkisen vallan, ulkoministeriön rooli tässä valvonnassa heikkenisi. Täytyy pitää mielessä myös tämä valvonnan rooli, jotta voidaan välttyä niiltä kritiikeiltä, joita edustaja Hakkarainen tässä esitti.

18.13 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on myös henkilökohtaista kokemusta kehitysapuyhteistyöstä Nicaraguassa aikanaan. Sinne asennettiin muistaakseni kuusi tai kahdeksan sahaa. Laitettiin aggregaatit ja kaikki viimeisen päälle täältä Suomesta. Erittäin hyvää näennäisesti, täällä eduskunnassa se näytti varmasti hyvältä. Siihen aikaan en tiennyt tästä, miten se toimi. Mutta näin sen tilanteen siellä. Minkäänlaista koulutusta ei ollut, ainoastaan mitä minä opetin vähän siinä. En kerennyt, siinä pienessä ajassa ei kouluta semmoisia vehkeitä käyttämään. Ja ne jäivät sinne. Mutta raportti tuli Suomeen, että kehitysapua on annettu. Ja mitä siellä oli tehty sitten, kun minä kävin uudestaan: sirppitalkoot laitettu pystyyn, ei mitään muuta. Työnväen lauluja laulamaan ja jotakin vihkoa lukemaan. [Puhemies koputtaa] Minä sanoin, että tämä ei kyllä auta eikä tuo leipää suuhun, että mennään pärs tuonne sahan viereen ja ruvetaan tekemään töitä, niin sitten voi joku apu tulla, [Puhemies koputtaa] mutta laulujen laulaminen ei auta.

18.14 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! On aivan selvä asia, että kehitysyhteistyössä on tehty myös virheitä, mutta niistä virheistä on myös opittu. Tästä entisen suurlähettilään Kääriäisen kirjasta on moni asiantuntija todennut, että siinä on myös vanhentuneita tietoja. Ja haluan muistuttaa, että Suomi oli sodan jälkeen yksi ensimmäisistä YK:n lastenavun järjestö Unicefin avustuskohteista. On hyvin vaikea ennustaa pitkälle tulevaisuuteen sitä, missä asemassa näitä avustamisia kukin meistä ja kunkin meistä kansakunta joskus tulevaisuudessa on. Mutta kehitysapuahan annetaan hyvin monien kanavien kautta: YK:n järjestöjen kautta, kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten kautta, sitten on EU:n yhteinen kehitysyhteistyö, Suomen valtion ja sitten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö.

Itselleni ensimmäinen kansalaisjärjestön kehitysyhteistyöhanke, jossa olin mukana, oli vuonna 69, kun koululaisten taksvärkillä keräsimme rahoja Mosambik-instituutin koulukirjapainoon, joka tehtiin Tansaniaan siksi, että Mosambik oli silloin vielä Portugalin siirtomaa. Sitä keräystä arvosteltiin suomalaisessa lehdistössä hyvin paljon, väitettiin että ne rahat menevät kommunististen sissien verisen vallankumouksen aseisiin. Kuitenkin se kirjapaino sinne syntyi, ja tämän vuoden tammikuussa nykyinen Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen kävi siellä delegaation kanssa, jossa oli useita nykyisen eduskunnan jäseniä, ja he kävivät katsomassa sitä kirjapainoa. Se toimii vieläkin, se vuonna 69 perustettu kirjapaino.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Mutta, arvoisa puhemies, koska puheenvuoroni ylittää 2 minuuttia, siirryn pöntön puolelle. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Vielä haluan Unicefin yhteenvedon todeta siitä, missä vaiheessa oli vuonna 2000 Suomen silloisen presidentin Tarja Halosen johdolla YK:n huippukokouksessa hyväksyttyjen YK:n vuosituhattavoitteiden toteuttaminen. Siinähan asetettiin useita tavoitteita tavoitevuodelle 2015, ja vertailuvuosi monissa näissä oli, että missä jamassa maailma on ollut vuonna 90. Köyhyyttä koskeva osatavoite, että absoluuttisesti köyhien ihmisten määrä maailmassa puolittuu vuoteen 2015 mennessä, saavutettiin jo vuonna 2010. Nälkää koskeva osatavoite, että aliravitsemuksesta kärsivien alle 5-vuotiaiden lasten osuus kehitysmaiden lapsista puolittuu, toteuttaminen oli mahdollisuuksien rajoissa. Peruskoulutusta koskevaa tavoitetta, että kaikki maailman peruskouluikäiset lapset käyvät peruskoulua vuonna 2015, ei saavutettu mutta kuitenkin huomattavan suuri lisäys koulua käyvien lapsien määrässä ja osuudessa: esimerkiksi Mosambikissa vuosituhatteen vaihteen tienoilta peruskoulun aloitti 36 prosenttia senikäisistä lapsista ja vuonna 2015 tilanne oli 72 prosenttia, eli erittäin suurta edistystä. YK:n tavoitteisiin kuului myöskin se, että vuonna 2015 yhtä suuri osa pojista ja tytöistä peruskouluikässä käy peruskoulua. Peruskoulun osalta tämä tavoite saavutettiin, mutta muilla koulutuksen tasoilla tekemistä jäi vielä. Lapsikuolleisuuden vähentämisen osalta jäätin tavoitteista, samoitin äitikuolleisuuden vähentämisen osalta, mutta esimerkiksi osatavoite, että puhtaan veden puutteesta kärsivien osuus maailman väestöstä puolitettaisiin, saavutettaisiin. Eli se puhe siitä, että kehitysyhteistyöllä ei saataisi mitään aikaiseksi, on kyllä hyvin suurta liioittelua.

18.19 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa tulee olemaan ehdotus myös vapaaehtoisesta avusta kansalaisten taholta kehitysapuun. Toivon, että asia otetaan vakavasti harkintaan myös muiden oppositiopuolueiden taholta ja tietysti hallituksen.

Kun mietimme kehitysyhteistyöhön panostamaamme rahaa, on pakko kohdata myös se todellisuus, että hyvää tarkoittava apu ei läheskään aina saavuta avustettavaa. Organisaatiot välissä haukkaavat ison osan, samoin kehitysmaiden paikalliset johtajat, nämä gepardihaatut, kuorivat kerman päältä. Korruptio on vieläkin valtava ongelma kehitysmaissa. Kuinka paljon avusta menee todelliseen hätään, sille kärsivälle ihmiselle? Meillä Suomessa on iso ongelma tällä hetkellä se, että eriarvoisuus on kasvussa, juuri ne pienituloiset eläkeläiset, lapsiperheet, vanhukset, työttömät Suomessa. Näitä kahta asiaa ei voi olla vertaamatta.

Totean edustaja Laukkasen lakialoitteesta olevan kyllä toki monta hyvää kohtaa. Mutta Laukkasen lakialoitetta ajatellessa 0,7 prosentin tavoitteesta perussuomalaiset ovat eri mieltä.

On muistettava, että rauhanturvaaminen on myös kehitysapua. Se pitäisi huomioida kehitysapuna. Se on todella tärkeää työtä, mitä Suomesta käsin on tehty jo vuosikymmenet.

Ihmiset tosiaan antavat hyvästä sydämestään apua, rahaa, mutta on tärkeää, että se menee perille oikeasti. Otan tässä esille asian myös muutaman vuoden takaa. Olin Nenäpäiväkeräyksessä mukana ottamassa puheluita vastaan. [Puhemies koputtaa] — Kiitoksia.

18.21 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Suomalainen kehitysyhteistyö on maailman huippuluokkaa. Se on itse oppivaa, itseään kehittävää. Monet nämä kritiikit, joita täälläkin on mainittu, koskevat näitä järjestöjä. Erityisesti suomalainen järjestötyö on aivan maailmanluokan järjestötyötä, jota ympäri maailmaa tullaan tänne Suomeen oppi-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

maan ja ottamaan siitä mallia. Kun tästä kehitysyhteistyöstä puhutaan, niin se on myös erittäin pitkäjänteistä. Osa näistä on tehnyt jo lähes sata vuotta tätä kehitysyhteistyötä.

Edustaja Kantola ilmeisestikin on syvälinen asiantuntija, mitä tulee tähän, ja arvostan hänen näkemyksiään. Samalla totean, että itsekkin olen saanut useita kymmeniä vuosia seurata suomalaista kehitysyhteistyötä ja tunnistan ne kipupisteet ja ongelmat, mitä siellä on. Mutta samalla totean sen, kun hän mainitsi tämän laatuarvioinnin, että yhdessä asiassa juuri suomalaiset ovat niin erinomaisia: meillä on loistava itsearvioinnin tarve, tarve parantaa sitä omaa tekemistä koko ajan. Kun katsoo näitä järjestöjä sisältäpäin ja kun ulkoministeriöllä on omat arviointikriteerinsä, niin ulkoministeriö joutuu monta kertaa toteamaan, että järjestöjen omat kriteerit ovat paljon tiukempia ja vaativampia kuin mitä ulkoministeriö asettaa näille. En pitäisi niin suurena pelkona sitä, jos tähän esitykseni mukaiseen suuntaan lähdetäisiin, että kovin paljon järjestöt lähtisivät poikkeamaan tästä omasta ikään kuin hyvän tekemisensä tasosta.

En pidä myöskään tätä 0,7 prosentin tasoa Suomelle mitenkään mahdottomana asiana. Pidän sitä enemmänkin velvollisuutena.

18.23 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Hassi kertoi tässä, että Suomi oli ensimmäisiä, joka sai tänne apua, ja se varmasti meni siihen aikaan perille. Mutta sitä ei voi ollenkaan verrata johonkin korruptoituneeseen Afrikan maahan, Mogadishuun tai tammöiseen. Sinne jos sitä laitetaan, niin todennäköisesti se menee sinne poppamiehille ja siitä ei ole kenellekään mitään hyötyä.

Jos täällä on tavoitearviona vain, että saadaan 0,7 prosenttia, mitä sitten? 0,7 prosenttia on laitettu kehitysapuun, valiokunta menee valiokuntamatkalle katsomaan kaivoa, joka on rakennettu 1 miljoonalla taikka 2:lla tai 3:lla. Se tulos on olematon, mitä siitä tulee. Tähän pitää paneutua, mihin se menee ja mitä siellä tehdään, eikä niihin lukuihin — 0,7. Vapaaehtoisesti se voi olla vaikka 1,7 tai 7. Jos sitä auttamishalua nyt niin hirveästi on ja halua niitä tyyppejä siellä auttaa, niin pistää vaikka 7 prosenttia mutta vapaaehtoisesti eikä menä toisen taskulle ja oteta sieltä ja nyt minä lähetän tuonne rahaa ja täällä taputtelen karvainta rintaa, että nyt on tehty.

18.25 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tuli tässä, muistaakseni edustaja Laukkasen puheenvuorosta, mieleen — en nyt ole aivan varma, ottiko hän asian esille, mieleen kuitenkin tuli — että tämä Kiinan toimintatapa, jolla he investoivat muun muassa Afrikan maalle täysin taloudellisin perustein, on tuonut mantereelle paljon työpaikkoja. Sitäkin mallia on toki kritisoitu niin sanottuna hyväksikäyttönä, mutta kyllä se on käsittääkseni myös lisännyt merkittävästi alueen toimeliaisuutta ja tuonut sinne työpaikkoja. Vaikutukset ovat olleet aivan erilaisia, jos verrataan monen länsimaan harjoittamaan ja tarjoamaan niin sanottuun passiiviseen kehitysapuun, jonka vaikutuksista olemme tänäänkin täällä eduskunnassa melko paljon kiistelleet ja josta entinen suurlähettiläs Kääriäinen on tosiaan kirjoittanut varsin kriittiseen sävyyn.

Ehkä meidänkin tulisi jatkossa keskustella enemmän tällaisesta aktiivisesta kehitysavusta, joka tosiaan perustuisi pitkälti markkinatalouteen ja siten loisi näihin kehitysmaihin ihan aitoja työpaikkoja ja edesauttaisi muun muassa Afrikan mantereiden kehitystä aivan uudella tavalla.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

18.26 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Jatkan edustaja Savion ajatusta. On tärkeää, että kehitysmaat pystyvät itse auttamaan itseään niin, että sinne viedään sitä opetusta ja tietoa, ja niin, että länsimaat eivät riistä niitä luonnonvaroja, mitä kehitysmaissa on, vaan asukkaat kehitysmaissa pystyvät käyttämään ne omaksi hyödykseen. Sen takia tosiaan se rahan vieminen maahan ei ole niin tärkeää kuin jos ajatellaan vaikka kaivoja tai opetusta, käytännön osaamista maanviljelyssä. Ne ovat tärkeitä asioita. Loputon rahan kylväminen — sen rahan vie joku muu.

Sen verran vielä jatkan tätä puhetta, kun eka puheenvuoroni jäi kesken, että todella Nenäpäivässä kerätään kehitysmaihin usein rahaa tai jotain muuta vastaavaa. Kaivoja kerättiin ainakin muutama vuosi sitten, kun olin itse puhelimen kammessa. Itsekin yhden kaivon taisin myös lähettää, vaikka puheluita otin vastaan. Mutta tänä päivänä minä en tiedä, tuliko se kaivo koskaan sinne laitettua. Eli jos ihmiset sinne lahjoittavat ja jos lahjoitetaan rahaa, tai mielellään sitä tavaraa, niin se tieto tarvitsisi tulla, että onko tämä mennyt perille, ovatko henkilöt siellä kohdemaassa saaneet tämän avun. Ja se usein puuttuu.

18.28 Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! On tärkeätä, että suomalainen kehitysyhteistyöpolitiikka ei millään tavalla halveksi vapaaehtoista lahjoittamista. Vapaaehtoisuus on tärkeä osa, niin kuin edustaja Laukkanen täällä puhui, sitä mielenmaisemaa ja sitä asennetta, jolla suhtaudutaan kanssaihmiin. Vapaaehtoisuudelle täytyy olla myös lainsäädännössä tilaa, ja tämä lakiesitys kannustaa tällaisen vapaaehtoisuuden toteutumiseen. Sillä tavalla arvokas näkökulma.

Mutta samalla on hyvä muistaa se, että kehitysyhteistyöpolitiikkaa tehtäessä on pidettävä silmällä sitä, miten suomalaiset asennoituvat kehitysyhteistyöhön. Vuonna 2015 Taloustutkimus teki suomalaisten asennemittauksen, miten suomalaiset asennoituvat kehitysyhteistyöhön, ja 73 prosenttia piti tärkeänä, että kehitysyhteistyöhön panostetaan riittävästi ja että sitä pikemminkin lisätään kuin vähennetään. Vain noin neljäsosa oli sitä mieltä, että kehitysyhteistyötä pitäisi vähentää. Tämä suomalaisten asenne on hyvä tuki eduskunnalle, kun teemme kehitysyhteistyöpolitiikkaa myös perinteiseltä pohjalta.

18.29 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tuohon edustaja Kantolan äskeiseen puheenvuoroon kommenttina, että jos kerran suomalaisten asenneilmapiiri on positiivinen ja asiallinen, niin silloinhan meillä ei ole mitään hätää, vaikka me siirtäisimme koko kehitysavun vapaaehtoiselle pohjalle, jos kerran ihmiset haluavat noin paljon auttaa.

Mutta nyt en ole varma, kuulinko jossain vaiheessa aiemmin puhuessanne oikein, että oliko puhetta sosiaalidemokraattien tämän vuoden varjobudjetista, jossa oltaisiin lisäämässä 100 miljoonaa kehitysapuun, vai puhuitteko edellisen vuoden varjobudjetista. Jos näin on, niin mistä ne rahat otettaisiin? [Pia Viitanen: Me olimme estämässä hallituksen leikkaukset!]

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

6. Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

Lakialoite LA 44/2017 vp Antero Laukkanen kd ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

7. Lakialoite laiksi valtion televisio- ja radorahastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 45/2017 vp Teuvo Hakkarainen ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu asiasta alkaa. — Aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Hakkarainen.

Keskustelu

18.31 Teuvo Hakkarainen ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä lakialoitteessa ehdotetaan, että ensi vuoden budjetissa Yleltä leikattaisiin 50 miljoonaa euroa. Se on noin 10 prosenttia koko Ylen budjetista.

Yle ei ole poliittisesti sitoutumaton. Tämä ilmenee muun muassa poliittisesti valitusta hallintoneuvostosta. Tästäkin syystä Ylen ohjelmisto on epätyytyttävä. Toisaalta Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:ään sisältynyt säännös julkisen palvelun ohjelmatoimintaa koskeneesta monikulttuurisuuden edistämisestä muutettiin lailla suomalaisen kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen. Olin jäsenenä Yle-työryhmässä, jota johti edustaja Satonen. Mielestäni muutos oli hyvä, joskin olisin mennyt vielä pidemmälle ja jättänyt kulttuurisen moninaisuuden pois. Käytännössä Yle on nyt näyttänyt mahtinsa ja monikulttuurisuutta on todellisuudessa lisätty. Ja Yle Teema muun muassa on osaksi ruotsinkielinen. Elikkä näin siinä käy: parlamentaarisia päätöksiä tehdään, mutta järjestelmät, niin kuin muun muassa Yle, kävelevät näitten päätösten yli.

Yksi tärkeimmistä syistä, miksi Ylen rahoitusta tulee leikata, on juuri se, että suomalaisen kulttuuriperinnön vaaliminen tahtoo jäädä kulttuurisen monimuotoisuuden jalkoihin. Ylen linjaukset eivät vastaa suuren enemmistön kantoja. Yle tuputtaa omaa punavihreää kantaansa ja unohtaa tai ei halua ymmärtää, että suomalaisten selkeä enemmistö ei näitä halua, vaan vain se pieni vähemmistö, joka Punavuorella lipittää soijalattea ja odottelee seuraavia etnofestareita. Tutkimusten mukaan ylivoimainen enemmistö suomalaisista vastustaa esimerkiksi häittämäämuuttoa. Yleläisten tulisi vihdoin ymmärtää, että nykyinen linja, jossa korostamalla korostetaan pienten vähemmistöjen, esimerkiksi seksuaalivähemmistöjen, asemaa ja toisaalta piilotellaan toimittajien omien punavihreitten näkemysten vastaisia asioita, tulee ennemmin tai myöhemmin tiensä päähän. Kansalaisten katselu- ja kuunteluinto lässähtää ja samalla lopahtaa halu olla rahoittamassa moista toimintaa.

Arvoisa puhemies! Olen saanut paljon kansalaispalautetta liittyen Ylen poliittiseen riippumattomuuteen. Tietoa on nykyään rajattomasti saatavilla, joten ihmisten ajattelun ja

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

mielipiteitten ohjailu on turhaa. Veronmaksajien kriittisiäkin mielipiteitä pitää tuoda esille, maksavathan he Ylen toiminnan.

Ja vielä rahoituksesta. Mitenkä kävi pienyrittäjien? Tämä hallitus on kertonut, että on yrittäjien asialla. Mikroymittäjät saivat 600 euroa Yle-maksua. Se on paljon noin 15 000 euroa vuodessa ansaitsevalle yrittäjälle. Niin vain ohitettiin ja sitten tultiin, niin kuin äsken kerroin tuossa, hurskastelemaan tänne saliin, että ollaan yrittäjien asialla. Tietysti on hyvä, että talous on jollain tavalla saatu eteenpäin menemään, mutta ei pientä ihmistä pidä ohittaa myöskään tällä asialla.

18.35 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Näiden edustaja Hakkaraisen esittämien argumenttien ohella toisin esiin ihan puhtaan fiskaalisen näkemyksen siitä, että kun kaikesta muusta säästetään ja leikataan, niin eihän se voi niin olla, että Yle olisi koskematon saareke, eli kyllä säästöjen pitäisi siihen kohdistua, jos kohdistuu muihinkin valtion toimintoihin.

Sinänsä Yle tekee paljon hyvää ja arvokasta työtä, jota kukaan kaupallinen toimija ei tekisi, eli tietynlaiselle yleisradioyhtiöllekin kyllä meillä perusteet ovat. Mutta nämä argumentit, mitä edustaja Hakkarainen toi esiin, tämä puolueelliseksi kokeminen ynnä muu, kyllä valitettavasti vievät hieman legitimitettiin myös niiltä Ylen hyviltä ja kaikkien tukemilta toiminnoilta, niin kuin vaikka lastenohjelmilta. Tavallaan tulee painetta myöskin niiden rahoitukseen tätä kautta, että Yle toimii toisella laidallaan puolueellisesti ja kansan tietyn osan tai jopa enemmistön tahdon vastaisesti.

Oli hyvä, kun Yle-vero poistettiin perussuomalaisten pitkäaikaisen tavoitteen mukaan hyvin suurelta joukolta pienituloisia. Se oli hyvä päätös hallitukselta, mutta toisaalta se olisi voitu kompensoida tällaisella esitetyllä Yle-veron leikkauksella sen sijaan, että korotettiin maksuja hyvin monilta aivan tavallisilta työssä käyviltä.

Näistä syistä aloite on mielestäni oikeansuuntainen, perusteltu ja kannatettava.

18.37 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! On hyvin tärkeää, että Yleisradio voi tarjota laadukasta ohjelmistoa. On hyvin tärkeää, että meillä tässä maassamme on hyvä julkisen palvelun yhtiö, ja on tärkeää, että kaiken kaikkiaan tiedonvälityksen resurssit ovat turvattu. On tärkeää, että Ylen rahoitus on turvattu. Ihan yhtä lailla on hyvä, että kiinnittämme huomiota myös kaupallisen median toimintamahdollisuuksiin tänä päivänä, koska kuitenkin demokratian valtti on se, että voimme luottaa meidän tiedotusvälineisiimme, että se tarjonta on laadukasta ja monipuolista. Se on demokratian ydin.

Puhemies! On ollut hyvin tärkeää, että viime aikoina on ollut parlamentaarinen työryhmä, jossa kaikki eduskuntapuolueet ovat yhteisesti sopineet Ylen rahoituksen periaatteista. Haluan vielä tässä yhteydessä kenties aika monennen kerran kiittää työryhmän puheenjohtaja Arto Satosta ja niitä henkilöitä, jotka siellä hyvää työtä ovat tehneet. Tässä ihan hiljanhan kaksi kertaa Ylen rahoituksen periaatteista on yhteisesti, parlamentaarisesti sovittu kahdessa työryhmässä. Mielestäni se on hyvin arvokasta, koska olemme puhuneet tässäkin salissa usein juuri siitäkin, että ei voi olla niin, että Yleisradio olisi hallituksen radio. Tulisi sellainen tunne, että jos tehdään hallitukselle mieluista uutisointia, niin sitten rahaa tulee, ja jos on vähän ei-mieluista, niin sitten rahaa ei tule. Näinhän se ei voi mennä, ja siksi tämä parlamentarismien periaate, se, että Yle on eduskunnan radio, se on kansan radio, ja tätä kautta rahoitus turvataan, on hyvin, hyvin tärkeä. Ei kai kukaan meistä halua, että ihan oikeasti politiikalla määriteltäisiin ja uhiteltaisiin, millaista uutisointia milloinkin pitää kai-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

ken kaikkiaan tehdä. Koska näin on ollut ja työryhmät ovat yhteisesti sopineet hyvien menettelytapojen seurauksena tietyistä rahoitusmalleista, rahoitusratkaisusta, niin mielestäni on hyvin ikävää, että nyt yksi eduskuntaryhmä, joka on itse ollut mukana sopimassa näissä työryhmissä, irtautuu tästä työstä. Se on erittäin outoa, ja se on erittäin ikävää kaiken kaikkiaan. Enkä pidä mitenkään sopivana tällaisia menettelytapoja, kun ensin ollaan ihan hiljan yhdessä sopimassa ja sitten ihan ykskaks muina miehinä näistä sopimuksista irtaudutaan. Se on erittäin, erittäin sääli ja huono juttu. Työryhmät ovat tehneet hyvää työtä. Niissä ollaan tehty ihan normaalin hyvän käytännön mukaan kompromisseja. Itse pidän hyvin tärkeänä sitä, että paitsi että viimeksi tehtiin sisällöllisiä ratkaisuja tähän Yle-veroon myös turvattiin Ylen rahoitus vuodelle 2019, mikä oli vielä aiemmassa vaiheessa jäänyt auki.

Puhemies! Nyt minä vain kysyn, että kun perussuomalaiset ovat nyt muina miehinä [Leena Meri: Muina henkilöinä!] tästä itsekin sopimassa olleina prosessin jälkeen irtautumassa näistä yhteisistä periaatteista, parlamentarismien periaatteista, voiko nyt sitten oikeastaan enää jatkossa perussuomalaisiin tässä suhteessa luottaa. Nimittäin kuitenkin minä pidän hyvin arvokkaana sitä, että ollaan voitu näistä periaatteista koko eduskunnan kesken sopia, tehdä kompromisseja, yhteisesti kaikki erilaiset näkemykset saattaa yhteen. En ymmärrä lainkaan tätä aloitetta, ja mielestäni tämä on hyvin epätavallinen tilanne, missä olemme tänään täällä. Sosiaalidemokraatit ovat aina halunneet sopia. Meillä on ollut omat edustajat täällä työryhmässä, ja useasti heillekin olen kiitosta sanonut, samoin kuin muille toimijoille, koska mielestäni on ollut tärkeää, että olemme pystyneet tämän työryhmätyön kautta ja sitä kautta parlamentaarisesti kuitenkin turvaamaan Ylelle sellaisen näköalan tulevaisuuteen, että toimintaedellytykset ovat kunnossa. Ja varsinkin kun tiedämme tämän kauden alkutaipaleen vaikeudet sen suhteen, että muutamia kertojakin oli niitä riskejä, että hallitus meinasi ohi parlamentarismien tehdä tiettyjä Yleä koskevia ratkaisuja, ja koska kuitenkin tämä konsensus saatiin aikaiseksi, niin siksi pidän erityisen tärkeänä tätä perinnettä ja sen vaalimista. Pidän sitä erittäin tärkeänä, ja siksi olen hyvin pettynyt tähän perussuomalaisten aloitteeseen.

18.41 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse olin silloin työryhmässä, [Pia Viitanen: Niinpä!] ja me teimme kompromissin. Mutta minun esitykseni oli, että 150 miljoonaa leikataan sieltä. Mutta valitettavasti ei yksi ihminen eikä kaksi siinä ryhmässä voinut tehdä mitään. Jos se olisi tehty, niin kuin minä olisin sen halunnut, taikka perussuomalaiset, nämä oikeat perussuomalaiset, 150 miljoonaa olisi leikattu, koska Yle toimii nyt myös kaupallisen median puolella niin kuin norsu posliinikaupassa: yhteiskunnan veronmaksajien rahoilla sillä alueella, joka toimii markkinaehtoisesti, syö myös heiltä pois pääomia ja toimintaa. Nyt on lakialoite tehty. Se työryhmä on mennyt, se on historiaa. Nyt eletään eteenpäin. Ylen täytyy sopeutua tähän maailmaan, missä nyt eletään. Täällä tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] tulee tietoa joka puolelta niin paljon kuin sielu sietää.

18.43 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta nyt ei ole kovin arvokasta sellainen logiikka, kun puhumme yhdessä tekemisestä, yhdessä sopimisesta ja hyvin pitkältä, arvokkaasta parlamentaarisesta perinteestä, että sanotaan, että ensin olen kyllä mukana sopimassa, kyllä, mutta oikeastaan minä olisin kuitenkin ihan itse sopinut vähän paremmin, että kyllä minä siellä sovin, mutta sitten muutaman päivän päästä minä kuitenkin itseni kanssa sopisin hieman paremmin, ja koska minä itse tietenkin olen se osapuoli

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

li, joka tässä olen oikeassa, niin sitten sovin mieluummin itse itseni kanssa. Eihän tämä nyt, puhemies, kovin arvokasta kuvaa anna siitä isosta tehtävästä, mikä tässäkin eduskunnassa on, eli haluammeko turvata Yleisradion rahoituksen, haluammeko antaa sille toimintaedellytykset ja mitkä ne periaatteet ovat. Minä arvostaisin paljon enemmän sitä, että toimisimme perinteisesti sen mukaan ja emme sitten heti ensimmäisen paikan tullen lähtisi kulman taakse kertomaan, että kyllä minä sopisin paremmin.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja sitten puhujalistaan.

18.44 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä täytyy itsekkin nyt hieman kummastella tätä, koska jos kahteen kertaan asiat on sovittu yhdessä parlamentaarisisessa työryhmässä, siis kahteen kertaan — aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Hakkarainen, oli vielä itse mukana tässä työryhmässä sopimassa [Teuvo Hakkarainen: Niin minä sanoin!] — laitetaan puumerkki alle, ollaan yhtä mieltä tästä, niin yleensä silloin toimitaan sen mukaisesti. Muistan vielä sellaisenkin ajan, kun perussuomalaiset monesti käyttivät puheenvuoroja siitä, että on kunnia-asia, että se, mikä sovitaan, pitää. Tätä pidettiin kunnia-asiana perussuomalaisissa ainakin vielä muutama kuukausi sitten. Onkin nyt aika kummallista, ettei tässä asiassa kunnioiteta sitä, että jos ollaan yhdessä sovittu, yhdessä päätetty parlamentaarisisessa työryhmässä kaikkien hyvien tapojen ja periaatteiden mukaisesti, että tältä pohjalta mennään eteenpäin, ettei sitten aleta lipsumaan. Tästä nousee kyllä se seuraava kysymys, että missäs kaikissa muissa asioissa, jotka on yhdessä sovittu, te olette valmiita toimimaan näin. En kyllä nyt yhtään ihmettele, että hallituksessakin olo on sitten pikkuisen vaikeata, jos niistä asioista, mitä on yhdessä sovittu, ei voida pitää kiinni.

Arvoisa puhemies! Niin tähän Yle-asiaan kuin kaikkeen muuhunkin kyllä todella kuuluu se, että jos parlamentaarisesti jokin asia sovitaan, niin sitten myös toimitaan sen mukaisesti. Ja kun katsoo tätä maailman myllerrystä, niin on enemmän kuin tarpeen, että me Suomessa turvaamme riippumattoman median toimintaedellytykset niin täällä julkisella puolella kuin myös kaupallisella puolella, jotta meillä säilyy todella tämä moniarvoinen media, ja siitä kyllä sitten myös kansalaiset kiittävät.

Ja ehkä ei ole tämän täysistuntosalin paikka lähteä käymään tällaisista ohjelmaneuvoistokeskustelua, että mistäkö ohjelmasta kukakin kansanedustaja tykkää tai ei tykkää ja sen takia pitäisi lähteä rahoitusta viemään pois. Ehkä annetaan se ammattilaisten tehtäväksi.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, jatketaan.

18.46 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Hyviä puheenvuoroja. Siitä asiasta olen edustaja Viitasen kanssa samaa mieltä, että laadukas ja monipuolinen ohjelmisto on tärkeitä. Tästä syystä meillä on vaihtoehtobudjetissa rahoitusta myös STT:lle, koska STT on vaikeuksissa ja haluamme nimenomaan monipuolista tuotantoa. Minusta Ylellä on esimerkiksi hyviä luonto- ja dokumenttiohjelmia ja, kuten edustaja Mäkelä totesi, lastenohjelmia.

Itse katson, että me olemme joutuneet valtiolla monissa organisaatioissa tehostamaan, ja en voi ymmärtää, miksi yksi organisaatio olisi ylitse muiden. Muistelen, että Ylen entinen päätoimittaja ehdotti jopa rahoituksen betonoimista perustuslakiin, joka tietysti ei voi olla mahdollista. Varmaankin pitäisi perustuslakiin silloin Kelankin rahoitus betonoida, koska Kansaneläkelaitos rahoittaa kuitenkin ihmisten perusturvaan ja viimesijaiseen toimeentu-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

loon, kuten toimeentulotukeen, liittyviä asioita. Silloinhan meidän pitäisi tietysti kirjata kaikki perustuslakiin. Meillä on sitä varten lainsäädäntö.

En tiedä, miten sosiaalidemokraatit näkevät sen, että kansanedustajat eivät saisi tehdä asioista lakialioitteita kuukausien päästä. En oikein ymmärrä, kuinka moneksi vuodeksi pitää sitoutua asioihin. Jos näin on, kun jossakin asiassa päästään kompromissiin ja lähdetään sillä eteenpäin, niin eihän meidän kannattaisi täällä käydäkään, koska voisimme ajatella, että nämähän nyt on sovittu, niin ei meidän tarvitse näistä enää puhua. Minusta on hyvä, että täällä käydään monipuolista keskustelua asioista.

En oikein ymmärrä sitäkään, että sanotaan, että siitä tai tästä ei ole hyvä puhua ja jätetään se ammattilaisille. Minusta me, toivon mukaan, olemme lainsäädännön ja rahoituksen ammattilaisia, koska me päätämme koko Suomen ensi vuoden valtion budjetista. [Joona Räsänen välihuuto] — Siinä mielessä toivon, että edustaja Räsänen lukee itsensä ammattilaiseksi. Minä ainakin toivon, että minulla on jonkinlainen kompetenssi ainakin johonkin. Toivotaan näin. En tiedä, kenelle meidän pitäisi tämä päätösvalta sitten sitoa.

Vielä toisin tuosta esille: Tässä itse lakialioitteessa oli todettu, että viime vuonna, 2016, on ollut myös kansalaisaloite siitä, että Yle-vero kokonaisuudessaan lakkautettaisiin. Siihen tuli yhteensä noin 23 000 kannatusilmoitusta, mikä ei tietenkään ole pieni määrä. Se on kiinnostanut ihmisiä, kun miettii, kuinka paljon tuolla kansalaisaloitteita kiertää ja ihmiset niitä huomaavat. Siitä syystä oli hyvä, että Yle-vero poistui 300 000 pienituloisimmalta.

Tässä korostettiin sitä, että rahoitus turvataan. Mielestäni se turvataan. Jos joitakin leikkauksia tehdään, niin eihän se tarkoita, että se toiminta siitä lakkaa, vaan sen tulee tehostaa ja uudelleen organisoida toimintansa, kuten muidenkin. Kuten tuossa aikaisemmin sanoin, niin emme voi betonoida mitään laitosta sillä tavalla, ettemme voisi koskaan puuttua siihen. Mietitäänpä vaikka tuomioistuinlaitosta, poliisia, monta muuta erittäin tärkeitä, meidän sairaaloita, minkälaisissa vaikeuksissa ne ovat olleet. Niistä, kuten koulutuksestakin, ovat monet hallitukset leikanneet. Sitten mietin, että tämä on sitten semmoinen asia, mistä ei ole oikein sopivaa edes puhua.

Itse en halua täällä lähteä neuvomaan, minkälaista ohjelmaa kenenkin pitäisi tehdä. Tietysti aina vetoan siihen, että itse olen tuomarinvalan vannonut ja yritän olla puolueeton asioissa. Tietysti se voi olla vaikeata, koska jokaisella on omat arvot ja arvostukset taustalla. Meistä ei kukaan ole vapaa niistä. Mutta tietysti toivoisin, että kaikki median edustajat, oli sitten missä tahansa, muistaisivat sen tiedonvälityksen tehtävän. Usein huomaa joissakin, oli se sitten mihin tahansa suuntaan, että siellä kuitenkin mielellään uutisoidaan asioita, jotka tuntuvat itsestä tärkeiltä, ja sitten niitä asioita, jotka tuntuvat vähemmän tärkeiltä, ei koeta niin arvokkaiksi.

Mutta jokaisen ihmisen ääni Suomessa on yhtä arvokas, ja vaikka niitä olisi yksi tai kaksi ihmistä, niin siitä huolimatta niistä asioista saa puhua. Jos mietin esimerkiksi edustaja Hakkarasta, niin hänellä on todella paljon äänestäjiä takanaan ja he ovat hänen kanssaan samaa mieltä ja hän käyttää heidän näkemystään ja ääntään täällä.

En nyt usko, että olisi ollut näinkään, että sosiaalidemokraatit eivät koskaan olisi muuttaneet missään: jos on jossakin asiassa päästy konsensukseen vaikka hallituksessa tai muualla, niin sitten myöhemmin vuosienkaan päästä ei voida mitenkään palata siihen asiaan, vaan ajatellaan, että nyt minä olen huono sopimuskumppani, koska minä olen näin mennyt lupaamaan joskus ja sopimaan jonkunlaisen konsensuksen. Siinä mielessä haluan puolustaa edustaja Hakkarasta. Mutta hyvää keskustelua, ja huomaa, että tämä on ollut arvokas lakialioite, koska näin vilkasta keskustelua aiheuttaa. Kiitos siitä.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

18.52 **Ilkka Kantola sd:** Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa kiinnitetään huomiota siihen, että Yleisradion riippumattomuus, poliittinen sitoutumattomuus on tärkeä arvo sinänsä. Tämän voi hyvin allekirjoittaa, se on tärkeä arvo. Ja juuri siitä syystä Yleisradiota ei ylimpänä valvo maan hallitus, jossa vain osa eduskuntapuolueista on edustettuna, vaan Yleisradio on eduskunnan radio, kaikki eduskuntapuolueet ovat mukana ylimpänä valvojana valvomassa Yleisradiota. Juuri tämä takaa sen poliittisen tasapuolisuuden ja poliittisen riippumattomuuden viime kädessä. Se, että hallintoneuvostoon valitaan kansanedustajia eri poliittisista puolueista, ei tarkoita sitä, että Yleisradio on poliittisessa ohjauksessa, vaan pikemminkin päinvastoin. Kun kaikki puolueet ovat mukana vaikuttamassa ja osallistuvat keskusteluun, ovat ikään kuin kansan, omistajan edustajina hallintoneuvostossa, niin silloin se Yleisradio parhaiten on juuri kansan radio, tai kansan media niin kuin tulee sanoa.

Eli tämä tavoite Ylen poliittisesta riippumattomuudesta liittyy juuri siihen, että nämä kaikki ratkaisut, jotka koskevat Yleä, on sitten kysymys Yle-lain uudistamisesta tai rahoituksesta, neuvotellaan täällä eduskunnassa eduskuntaryhmien kesken niin, että kaikki voivat siihen sitoutua ja se on kaikkien yksimielinen, yhteinen päätös. Se parlamentarisuus tarkoittaa tässä erityisessä kysymyksessä sitä, että kaikki puolueet yhdessä neuvotellen löytävät yhteisen kompromissiratkaisun ja sitoutuvat siihen. Juuri tämä takaa sen, että yksittäinen hallituskokoonpano ei tee irtiottoa jostakin yhteisesti sovitusta linjasta, vaan Yleisradio pysyy eduskunnan radiona. Tämä on tärkeä tavoite. Sen takia ymmärrän edustaja Pia Viitasen järkyttyneisyyttä siitä, että tässä on nyt tehty irtiotto siitä yhteisestä, kompromissina saavutetusta sopimuksesta parlamentaarisen ryhmän kesken, jota kansanedustaja Arto Satonen veti ansiokkaasti. Tärkeä tulos vaikeidenkin neuvottelujen jälkeen, jossa myös sosiaalidemokraatit joutuivat omista tavoitteistaan taipumaan, mutta me olemme sitoutuneet siihen ja ajatteleme, että siltä pohjalta voidaan vähäeleisesti ja rauhallisesti mennä eteenpäin ja miettiä sitten yhdessä seuraavia asioita, joissa on kehittämisen tarvetta, kun niitä varmasti jossakin vaiheessa tulee. Mutta se, että tehdään nyt sitten lakialoitte ja vielä oppositiopuolueen puolelta, on vähintäänkin erikoista tässä tilanteessa.

On hyvä huomata, että Yleisradion hallintoneuvostossa me yritämme pitää kiinni parlamentarisesta järjestyksestä ja ylläpitää sitä käsitystä, että Yleisradio on koko eduskunnan radio. Nimittäin kun kävi se onnettomuus, meitä hätkähdyttänyt tilanne, että perussuomalaisten puolue hajosi kahtia sinisiin ja sitten uusiin perussuomalaisiin tai kantaperussuomalaisiin [Leena Meri: Emme ole hajonneet, Perussuomalaiset on edelleen sama!] — se perussuomalainen puolue, joka oli, hajosi kahtia, ehkä sitten kantaperussuomalaiset jatkavat — niin tämä tarkoitti sitä, että Yleisradion hallintoneuvoston työvaliokunnassa perussuomalaisten edustajana ollut hallintoneuvoston puheenjohtaja Kimmo Kivelä siirtyi sinisten edustajiin, ja silloin teimme sellaisen ratkaisun, että laajensimme hallintoneuvoston työvaliokuntaa niin, että sinne tehtiin paikka myös perussuomalaisten edustajalle. Otimme sinne siis yhden paikan lisää sen takia, että tapahtui tällainen poliittinen muutos. Miksi? Koska halusimme huolehtia siitä, että Yleisradion hallintoneuvoston työvaliokunnassakin toteutuu tämä parlamentarisuus, että kaikki hallintoneuvostossa mukana olevat puolueet ovat myös työvaliokunnassa mukana. Ja nyt kun sitten tulee tällainen irtiotto, niin on tämä jossain määrin kyllä hämmäntävää.

Täällä on Yle-veroa kritisoitu ymmärrettävistä syistä. Jos joku tekisi aloitteen, että poistetaan autovero, niin voi olla, että 20 000 nimeä saataisiin siihenkin kansalaisaloitteeseen hyvin nopeasti. On vaikea saada kovin suurta innostusta sille, että lisää veroja määrätään, mutta taustallahan on se, että poistettiin televisiomaksu, joka rakenteena oli senttyypinen,

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

että televisiomaksua piti koko ajan nostaa, kun osa porukasta jätti kokonaan maksun maksamatta, ja tämä oli epäoikeudenmukainen tilanne, josta sitten päästiin eroon tämän Yle-veron järjestelyn kautta, pitkän prosessin ja jälleen parlamentaaristen neuvottelujen tuloksena. Nyt sitten on entrattu tätä Yle-veron tasoa ja vapautettu pienituloisimpia — tätä Yle-veroratkaisua on kehitetty siis, aivan oikein, kuten tässä aloitteessa todetaan. Mutta kun Suomi päätyi tällaiseen ratkaisuun, että meille tuotiin tämä Yle-vero entisen televisiomaksun tilalle, niin meidän naapurimme lännessä, Ruotsi, on saamieni tietojen mukaan nyt miettimässä, ottaisivatko he käyttöön tämäntyyppisen, koska heidän havaintonsa siitä, miten tämä toimii Suomessa, ovat niin positiivisia. He nähtävästi aikovat seurata meitä tässä asiassa.

18.57 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Luettuani tuon edustaja Hakkaraisen aloitteen olin hieman hämmennyksen vallassa ja näin aluksi ilmoitan, että en sitä voi kyllä tukea. Kunnioitan toki kansanedustajan vapaata mielipiteenmuodostusta ja mahdollisuutta tehdä mieleinen määrä aloitteita. Mutta kuitenkin tämä aloite herätti mielessäni ajatuksia, jotka haluan tässä tuoda julki.

Ensinnäkin Yleisradiohan on meidän kaikkien yhteinen, eduskunnan valvoma ja eduskunnan rahoittama avoin tiedotuskanava, joka palvelee kaikkia kansalaisia ympäri vuorokauden koko Suomessa, ja se on äärimmäisen arvokasta. Kun tässä työssä joutuu kyllä aika paljon yöllä ajelemaan autolla, niin kyllä se Radio Suomi soi siellä taustalla lähes aina. Sen koen erittäin arvokkaana, että tämä kanava on auki ja se takaa kaikille suomalaisille sen yhden mahdollisuuden saada uutisia, musiikkia ja asiaohjelmia ynnä muuta ynnä muuta.

Rahoituksesta on sovittu, kuten tässä monessa puheenvuorossa on sanottukin jo aikaisemmin, tavalla, joka on kaikkien puolueiden hyväksymä, ja sitten jos jotakin meinataan muuttaa, niin siitä tietenkin on uudestaan sovittava. Mihinkään äkillisiin muutoksiin ei ole mitään perusteita olemassa, koska hyvin äkkiä putoaa pohja tältä tiedottamiselta, ja sellaista ei mielestäni saa sallia.

Maakuntaradioiden asema maaseudulla on äärimmäisen tärkeä. Jos Yleä nyt lähdetäisiin rajusti leikkaamaan, veikkaanpa, että aloitettaisiin ne leikkaukset maakunnista, ja sitä minä en kyllä voi hyväksyä. Kyllä Suomessa pitää olla Yleisradio näkyvästi olemassa yhtä lailla täällä eteläisessä Suomessa kuin tuolla ihan pohjoisimmassa Lapissa ja kaikkialla silta väliltä.

Sitten kun katsoo näiden paikallisradioiden asemaa tänä päivänä Suomessa, meillähän on tällaisia yksityisiä yrityksiä, paikallisradioita, joista esimerkkinä mainitsen vaikka Iisalmessa toimivan Radio Sandelsin, joka on tehnyt aivan erinomaista työtä, korkeatasoista radio-ohjelmaa, oikeasti paikallisradiotyötä, jossa toimittajat haastattelevat paikallisia ihmisiä ja aidosti ollaan ihmisten kanssa, eletään siellä paikalla, missä se radio toimii. Valitettavasti vain nämä paikallisradiot ovat siirtyneet pikkuhiljaa ylikansallisen omistajan omistukseen. Muistamani mukaan se on saksalainen firma, joka koko sen emoyhtiön omistaa, ja ei siellä sitten enää paikallisradion toiminnasta paljoa voi puhua, kun se sama nauha soi ympäri vuorokauden. Kerran tässä yöllä kotia ajellessani kuuntelin yhtä radiokanavaa, joka on juuri näitä paikallisradioita, jotka ovat tämän suuren yhtiön hallussa. Ihmettelin hetken kuluttua ajettuani, että hyvänen aika, minä olen tämän saman nauhan kuullut aikaisemmin. No se sama nauha kuuluu viikonloppuisin kaikissa paikallisradioissa pois lukien nämä aidot paikallisradiot, jotka tekevät aidosti töitä siellä paikkakunnan hyväksi ja paikkakunnan ihmisten uutisia julkistaen.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Tässä asiassa Suomi on mennyt todella valtavilla harppauksilla taaksepäin. Mielestäni Suomen eduskunnan pitäisi nyt tähän puuttua kovalla kädellä ja vaatia näiltä paikallisradioilta aidosti sitä, että siellä on paikallista ohjelmatuotantoa ja paikallista toimintaa. Viitataan tuohon äsken mainitsemaani Radio Sandelsiin, jonka toiminta täyttää mielestäni sen puhtaimmillaan, mitä paikallisradion tulee olla: paikallisten ihmisten asioista paikallisella tavalla, olkoon se sitten, jos se on vaikka Savossa, vaikka Savon murteella toimitettuna, kunhan se on paikallisten ihmisten toimintaa. Annan sille suuren arvon mutta paheksun siitä, että nämäkin radiot olivat liukuneet ylikansallisiin käsiin ja siellä soi sitten se sama nauha aamusta iltaan, ja se on kyllä yhtä kaukana paikallisradiotoiminnasta kuin itä on lännestä.

Mitä tulee, arvoisa puhemies, tähän monen, esimerkiksi edustaja Hakkaraisen, esille tuomaan uutisointiin, onko se hyvää vai huonoa, toimittajat tekevät omaa työtään itsenäisesti ja minulla ei ole siihen mitään huomautettavaa. Totean vain sen, että kun Suomessa on erilaisia uutiskanavia, löytyy radiokanavia, televisiokanavia, netin kautta voi viestiä, nykyiset viestintävälineethän mahdollistavat mitä moninaisimman viestinnän, ikävä kyllä se tuo mukanaan sitten myös erilaiset valeuutiset, joita muuan suurvallan johtaja on ainakin kovasti peräänkuuluttanut tuolla ison rapakon, ison veden takana, että niitä on kuulemma paljon. Varmaan niitäkin on, mutta nämä nykyaikaiset viestintävälineet sallivat tällaisen ei totta puhuvien viestien levittämisen, mikä on kovin surullista.

Mitä tulee Yleisradion toimintaan, olen hieman joskus ihmetellyt sitä, että esimerkiksi, kun talous on lähtenyt Suomessa paranemaan, aika usein olen kuullut sieltä negatiivista viestiä. Vapaana kansalaisena uskallan sanoa, että olisin toivonut joskus vähän semmoista vertailevampaa tutkimusta siitä, miten asiat todella ovat, koska jos taloutta emme tässä maassa pistä kuntoon ja tuo sitä ihmisille esille, silloinhan me eduskuntanakin teemme väärin tai toimittaja, kuka sitten tekeekään sitä työtään omassa toimistossa ja loihe lausuu sen julki radiokanavilla tai tv-kanavilla, jos emme tuo rehellisesti julki sitä, missä tilanteessa Suomi oli esimerkiksi tämän vaalikauden alussa, että jos olisimme jatkaneet sitä samaa linjaa, tänä päivänä me olisimme Kansainvälisen valuuttarahaston huomassa.

Jos joku ei puhettani usko, niin kannattaa tutustua esimerkiksi Kreikan tiehen. Miten kävi Kreikan valtiolle, kun ei uskottu siihen, ei uskottu Kansainvälisen valuuttarahaston varoituksia, ei uskottu kansainvälisten luottoluokittajien reittauksia eikä niiden viestejä, miten Kreikan talous kehittyi, eikä uskottu Euroopan keskuspankin viestejä, komission viestejä, ei kenenkään viestejä uskottu? Miten kävi? Kreikasta on leikattu eläkkeitä niin, että ne ovat alle puolet siitä, mitä ne alun perin olivat. Jos oikein muistan sen prosenttin, noin 30 prosenttia eläkkeistä on jäljellä tällä hetkellä. Veikkaan, että opposition piiristä kuuluisi tänä päivänä paljon kovempi huuto, jos eläkkeitä alettaisiin aidosti leikata.

Meillä Suomessa kuitenkin on asiat hyvin, ja sellaisina ne tulee pitää. Mutta minusta meillä kansanedustajillakin on se velvoite, että ei se riitä, että huutaa oppositiosta naama punaisena, miten asioiden tulisi olla, kun itse on juuri hallituksessa ollut ja asiat ovat menneet, niin kuin ovat menneet, ja sitten se on se syyllinen, joka sitä tulipaloa sammuttaa. Tähän minä olen hieman väsynyt ja toivoisin, että opposition edustajat ottavat tämän vakavasti. Katsokaa talouslukuja rehellisesti, mihin me olemme menossa. Se viime vaalikaudella mennyt tie olisi johtanut hyvin äkkiä kadotukseen, ja sille tielle ei pidä kenenkään lähteä. Se on se isoimman pahan tie, ja sille ei todellakaan pidä lähteä.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

19.04 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Minua ensinnäkin hämmentävät hieman sosiaalidemokraattien puheet siitä, että Yleisradio on eduskunnan radio. Se on toki se, mitä täällä on aiemminkin keskusteltu, siihen yhdyin, mutta heidän mukaansa edes oppositio ei ilmeisesti voisi tehdä tätä esitystä Ylen rahoituksen uudistamisesta. [Pia Viitasen välihuuto] Ymmärtäisin asian paremmin, jos kyse olisi hallituksen esityksestä.

Mutta nythän asia tulee tämän lakialoitteen kautta koko eduskunnan käsittelyyn ja siitä voidaan täällä varmasti ihan aidosti keskustella — samoin Ylen toiminnan tehostamistarpeista, ja hyvä niin — ja tarvittaessa sitten tehdä niitä, jos tämä lakialoite saa laajan hyväksynnän. On tietysti eri asia, saako tämä aloite tukea muilta puolueilta, mutta perustuslain suoma lakialoite- ja keskusteluoikeus meillä kaikilla kansanedustajilla täällä kuitenkin on. Varmasti kansalaistenkin näkemykset Ylen roolista vaihtelevat varsin paljon, jopa enemmän kuin meidän kansanedustajien, ja siten tämä keskustelu on aivan aiheellista.

Yleisradio ei missään tapauksessa ole muusta yhteiskunnasta irrallaan oleva toimija. Senkin tulisi, ainakin omasta mielestäni, sopeutua muun yhteiskunnan vaateisiin ja vaikeaan taloustilanteeseen. Kyse on osaltaan myös arvovalinnoista. Edustaja Hoskonenkin täällä äsken puolusti vahvasti Yleä ja sen rahoitusta. Me olemme kuitenkin vaalikauden alussa joutuneet leikkaamaan myös pienituloisilta kansalaisilta paljon. On selvää, että vaikeitakin leikkauksia on tehty. Niitä on myös edustaja Hoskonen joutunut tukemaan. Sitä ei ole missään nimessä syytä kiistää. Tällä lakialoitteella leikattaisiin nyt kuitenkin vain alle 10 prosenttia Ylen ensi vuoden budjetista.

Muutkin mediakentän toimijat ovat olleet vaikeassa tilanteessa, ovat joutuneet leikkaamaan henkilöstöään ja ajautuneet vaikeuksiin. Enkä pidä [Puhemies koputtaa] missään nimessä tätä lakialoitetta perusteettomana, ja siksi olen sen allekirjoittanutkin.

19.06 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Siitä minä olen hyvin pahoillani, että tämä äskenen puheenvuoro todisti sen, että tässä ei nyt ymmärretä parlamentarismien ydintä. Edustaja Savio kysyi, miksei oppositiosta edes voisi tehdä tähän vastalauseita. Tämähän on juuri se pihvi: koska sovimme tärkeästä kansallisesta asiasta yhdessä, se mahdollistaa sen, että myös oppositio voi vaikuttaa siihen asiaan eikä hallitus pääse tekemään opposition ohi niitä linjauksia, koska kukin meistä on vuorollaan siellä hallituksessa ja oppositiossa. On äärimmäisen viisasta, että sellaiset asiat kuin Yleisradion asiat päätetään kaikki yhdessä. Sillähän me juuri takaamme sen poliittisen riippumattomuuden, ettei käy niin, että kulloistenkin poliittisten voimasuhteiden mukaan määritellään, miten Ylen pitäisi toimia tai, mikä pahinta, otettaisiin esimerkiksi kantaa poliitikkojen osalta ohjelmasisältöihin tai jotain muuta — mielestäni aivan täysin kammottavaa. Tässä ei nyt ymmärretä parlamentarismien ydintä.

Minä olen, puhemies, paitsi vihainen myös hyvin surullinen.

19.07 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt, kun tässä on tätä asiaa miettinyt, täytyy palauttaa mieleen, että tuossa 30.6.-ryhmässä silloin kesällä, eikö siinä ollut edustaja Turunen meiltä itse asiassa edustajana, siinä yhdessä ryhmässä, [Pia Viitasen välihuuto] jota veti. Hän oli vissiin sen ryhmän vetäjä, kun te puhutte perussuomalaisista. Nyt minulla rupeaa muistumaan, että siellä oli edustaja Turunen, kun te meitä vaaditte hänen tekemisistään ja sopimisistaan tilille, kuten aikaisemmin, edustaja Viitanen, kyselitte sen perään, miksei ministeri Soini pidä sitä, mitä hän on luvannut. Nyt nämä

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

kysymykset tulevat kyllä ihan väärille ihmisille. Toivon, että esittäisitte esimerkiksi kyselytunnilla näitä kysymyksiä edustaja Turuselle ja ministeri Soinille.

19.08 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Tässä on nyt kyllä hieman hämmentävää kuunnella näitä edustaja Viitasen kommentteja. Ymmärrän toki sen, hän on pari vuotta täällä käyttänyt puheenvuoroja siitä Ylen parlamentaarista asemasta eduskunnan radiona, sinänsä ymmärrettävää, mutta aina aiemmin hän on syyttänyt, että hallitus tekee näitä päätöksiä. Nyt hän jo sanoo, että opposition lakialoitteella muutettaisiin väkisin Ylen asemaa. [Pia Viitanen: Höpö höpö!] Tässähän on nimenomaan ollut tarkoitus nostaa tämä asia keskusteluun, ja sitten täällä koko eduskunta voi tästä asiasta päättää yli hallitus—oppositio-rajojen.

Aivan oikea oli myös tuo edustaja Meren äskeinen kommentti siitä, että perussuomalaisilla ei tuossa kesäkuun lopun parlamentaarisessa työryhmässä ollut edes edustusta. Miten me olisimme silloin voineet siihen vaikuttaa? On todella vaikea ymmärtää tätä, jos kaikilta muilta ryhmiltä siinä edustus oli, mutta perussuomalaiset olivat jääneet valitettavien tapahtumien jälkeen ulkopuolelle.

19.09 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aiemminhan tässä keskustelussa edustaja Hakkarainen itse kertoi, että hän oli siellä sopimassa tästä rahoitustasosta, mistä hän on nyt sitten siis itse itsensä kanssa eri mieltä tänään kuin oli siinä työryhmässä. Hän itse juuri kertoi olleensa siellä sopimassa Ylen rahoitustasosta, mitä tämä aloite koskee. Se siitä.

Mutta minä, puhemies, toistan sen, että olen hyvin surullinen, että parlamentarismien henkeä ei tässä nyt ymmärretä. Edustaja Kantola täällä kertoi aiemmin, että Ylessä oli pidetty hyvin tärkeänä sitä, että kaikki ryhmät saavat edustuksen vaikkapa työvaliokuntaan, oltiin tehty järjestelyjä siksi. Mutta sitten yksi ryhmä katsoo, että ei mitään, me teemme mieluummin politiikkaa, olemme vaikuttamatta asioihin ja heitämme roskakoppaan tämän kymmenien vuosien parlamentarismien periaatteen, mikä Yleisradiosta on kaikkien puolueiden kesken vallinnut, ja siitä minä, puhemies, olen hyvin surullinen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Hoskonen ja Meri, ja sitten tämä debattivaihe päättyy.

19.10 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Savio totesi, että allekirjoittanut on osallistunut myös näihin 4 miljardin euron leikkauksiin. Todellakin on näin, mutta kyllä valtiontalouden kuntoon laittaminen ja julkisen talouden kuntoon laittaminen on se tehtävä, joka jonkun on tehtävä. Se on tämän hallituksen tehtäväksi annettu, ja siihen on saatu poliittinen mandaatti vaaleissa. Ei edes kukaan opposition edustajista ole uskaltanut ääneen ajatella sitä, että jos tälle tielle ei olisi lähdetty, mikä olisi nykyisin Suomen talouden tilanne. Sitten ei meiltä kysyttäisi, mistä leikataan! Siellä olisivat eri miehet ja naiset päättämässä mustine salkkuineen, miten tämä homma pelittää. Niin kuin äskeisessä puheenvuorossani sanoin tuolla puhujakorokkeella, niin juttu on näin, että silloin meiltä ei kysyttäisi.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, jos jotakin leikataan... Ylekinhän on tiedotuskanava, ja niin kuin äsken sanoin puheenvuorossani, sen rahoitusta kannatan ja sovitussa pysyn. Se

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

kilpailee muiden medioiden kanssa, ja ratkaiskoon yleisö, ketä kuunnellaan, se ei ole minun asiani.

19.11 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Savio tuossa sanoi, en nyt oikein ymmärrä, että parlamentarismien kannalta olisi jotenkin huomompi asia, että koko eduskunnan täysistunto päättää asiasta, kuin se, että joku pienempi ryhmä. Varmaan parlamentarismien kannalta on aina paras, jos olisi eduskunta päättämässä kaikista asioista, mutta tietysti me emme aina täällä voi ihan kaikesta päättää. [Pia Viitasen välihuuto] — Ehkä sitten edustaja Viitanen haluaa minulle myöhemmin kertoa, mikä hänen mielestään on parlamentaarista. [Pia Viitanen: Kyllä mielellään!] — Minun mielestäni parasta parlamentarismia on se, että me täällä päätämme. Eduskunnan täysistunto on ylin lainsäätäjä, ja esimerkiksi kunnissahan se on valtuusto, mutta en minä nyt käy siitä enempää keskustelemaan.

Edustaja Hoskoselle sanoisin, että nimenomaan tässä on tarkoitus säästää valtion varoja. Että tässä meillä on tarkoituksena myös tämä talouden tasapainottaminen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä myönnän vastauspuheenvuoron tämän keskustelun virittäneelle edustaja Saviolle.

19.12 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tähän edustaja Hoskosen puheenvuoroon lyhyesti: Haluan vain vielä loppuun nyt sen todeta omalta osaltani, että olemme tosiaan olleet sen kaksi vuotta hallituksessa, niin kauan kuin hallitusohjelmaa haluttiin noudattaa. Meillä oli siihen valmiuksia vielä kesäkuun 12. päiväkin, mutta valitettavasti sitten enää ilmeisesti arvopohjat eivät kohdanneet. No se siitä. Tosiaan julkinen taloustilanne oli erittäin vaikea 2015, kun hallitusohjelmaa tehtiin, ja me sitouduimme silloin näihin erittäin vaikeisiin leikkauksiin. Ne olivat meille poliittisesti vaikeita ja ovat näkyneet meidän kannatuksessamme, mutta siitä pidettiin kiinni, mistä sovittiin silloin. Vaikeita leikkauksia tehtiin. Pienituloisiltakin niitä on tehty, ei sitä käy kiistäminen. Siksi minä juurikin ihmettelen, että nyt tämä Yleisradio näyttää olevan niin pyhä lehmä, että sille ei voida tehdä mitään. Se minua hämmästyttää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

19.14 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen, tehdään sitä virheitä joskus täälläkin ja parlamentaarisisissa työryhmissä, ja ne voi korjata, ja nyt me olemme tehneet korjauksen siihen.

Ja mitä vielä niihin leikkauksiin tulee, niin me vaadimme silloin, että hallitusohjelmaa noudatetaan, yhdeksän kansanedustajaa. Hyvä, ettei lennetty pihalle koko ryhmästä, kun oltiin köyhän asialla. Lääkeleikkauksissa omavastuu otettiin pois vanhuksilta. Tämmöisiä kyllä hyväksyttiin, mutta miten on Yle?

Siitä rahoituksesta vielä sen verran, että maaliskuussa kysyin eduskunnan tietopalvelusta Ylen hallinnollisista kustannuksista, että minkä suuruiset ne ovat, ja montako prosenttia ne ovat Ylen budjetissa. Tässä saamani vastaus: "Yle ei käytä tilinpäätöksissään ollenkaan termiä hallinnolliset kulut, joten jää vähän epäselväksi, mitä siihen katsotaan kuuluvan. Jos ajatellaan vain henkilöstökuluja — palkat ja palkkiot ja eläkekulut ja muut henkilöstösivu-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

kulut — niin niiden osuus viime vuonna oli 232,1 miljoonaa euroa kaikista kuluista, prosentteina 48,8." Siinä vastaus.

Me Yle-työryhmässä mukana olleet saimme käyttöömmme luottamuksellista materiaalia Ylen radio- ja tv-ohjelmien tuotantohinnoista per lähetystunti. Saimme vertailuksi hintoja myös esimerkiksi menestyneistä brittisarjoista ja pohjoismaisista sarjoista — minulla on tarkat luvut sieltä. Vallan huimaa ovat jotkin Ylen tuotantohinnat, erityisesti muutamissa viihdeohjelmissa, varsinkin jos vertaa ympäri maapalloa myytyihin brittiläisiin ja pohjoismaisiin menestysarjoihin. Yle voisi joko jättää kalliin hömppätuotannon kokonaan kaupallisille toimijoille tai ainakin leikata siihen menevää rahaa kovalla kädellä, ja silloin, jos se leikkaus kohdistetaan tuonne, ei maakunnallisista ohjelmista tarvitse leikata. Ne pystyvät toimimaan siellä.

Ja sitten, mitä tulee kaupalliseen mediaan vielä: Jos kuitenkin maakunnallisista leikataan, tehdään semmoisia pikkuleikkauksia, niin annetaan tilaa maakuntalehdille ja heidän tuottamilleen ohjelmille, samalla tapaa kuin esimerkiksi Sanoma tuottaa Aaltoa ja Suomipopia ja muita, syntyisi kaupallisia asemia maakunnallisille lehdille. Mutta nyt Yle syö tämän kaiken pois. Siksi tämä lakialoite on tässä, että annetaan myös kaupallisille asemille tilaa ja maakunnallisille lehdille ja niille toimijoille. Eikä tämä ole keltään pois.

19.17 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä tätä keskustelua epäuskoisena kuuntelee. Ehkä on vielä syytä käydä tämä läpi, missä nyt kyllä tuntuu, että tämä perussuomalaisten logiikka ontuu aika pahasti. Tuossa suuresti kunnioittamani edustaja Savio juuri totesi, että hallituksessa oltiin valmiita pitämään siitä kiinni, mitä on yhdessä sovittu. Suurin piirtein näillä sanoilla: hallituksessa olimme valmiita pitämään kiinni siitä, mitä oli yhdessä sovittu. Mutta sitten jotenkin tässä Yle-asiassa, mistä ollaan sovittu parlamentaarisesti kaikkien puolueiden välillä, missä — kun te sanoitte, että ei ollut perussuomalaisten edustajaa — edustaja Hakkarainen on ollut sopimassa tästä asiasta, kun kaikki puolueet ovat tämän sopineet, nyt jotenkin tämä logiikka ei enää pitäisikään paikkaansa, että tästä ei tarvitsi pitää enää kiinni.

Kyllähän tästä väijäämättä tulee se kysymys — jos te näin alatte valikoimaan niitä sopimuksia, mihin te olette ensin lyöneet puumerkinne alle, ja sitten hetken ajan päästä tullettekin toisiin ajatuksiin ja ette kunnioita niitä — missä muissa asioissa te alatte näin toimimaan. Kyllä se väijäämättä joka tapauksessa johtaa siihen, että puolueen muukin uskottavuus pikkuhiljaa murenee, jos ei kyetä pitämään kiinni siitä, mistä ollaan sovittu. Tämähän tämän asian ydin on: meillä jokaisella on oikeus omiin mielipiteisiin, ja jokainen voi jättää niin monta lakialoitetta kuin haluaa, mutta kyllä yleisesti on pidetty tässä talossa huolta siitä, että kun ollaan parlamentaarisesti joku asia sovittu näinkin merkittävästä asiasta, niin kyllä puolueet siihen yleensä silloin sitoutuvat.

Ja sitten edustaja Merelle on pakko todeta, että uskon kyllä, että kuuntelitte varmasti hyvin tarkasti, kun juuri sanoin, että toivon, että täällä ei ruveta miksikään ohjelmaneuvostoksi. [Pia Viitanen: Juuri näin!] En usko, että sen alan asiantuntijoita meistä kukaan on, siis päättämään siitä, minkälaisia ohjelmia Yleisradion pitää lähettää tai mitä se saa lähettää tai mitä pitää karsia. Ja kun itsekin sanoitte puheenvuorossanne, että ette lähde ohjelmia arvioimaan, niin mehän olemme tästä asiasta samaa mieltä. Ei tätä tarvitse kummatella.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

19.19 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän kohtaan keskustelua varmaan on syytä kertoa sellainen ehkä hieman vähemmän tiedossa oleva asia liittyen tähän alkuperäiseen Yle-työryhmään, parlamentaariseen työryhmään, ja perussuomalaisten työskentelyyn siellä, että kun se työryhmän työ tuotiin meidän eduskuntaryhmäämme, se oli meille erittäin suuri pettymys juurikin siitä syystä, että nämä monet eräiden kokoomuksen ja keskustankin edustajien ennalta lupailemat leikkaukset Ylen budjettiin eivät olisikaan olleet toteutumassa. Eli siellä oli ainoastaan se muutaman vuoden indeksijäädytys, ei mitään muuta leikkausta Ylen menoihin, ja tämä oli se parlamentaarisen työryhmän työn tulos kaiken tämän pitkän työskentelyn jälkeen. Siitä asiasta, hyväksymekö me sen ryhmänä, äänestettiin ryhmässä. Äänestys oli äärimmäisen tiukka. Ellen väärin muista, saattoi olla yhden äänen marginaali, kun se ratkesi. Ja väittäisinpä, että nyt eduskuntaryhmän jakaantumisen jälkeen se perussuomalaisten ryhmä, joka nyt on jäljellä, jos asiasta äänestettäisiin uudestaan, ei todennäköisesti hyväksyisi sitä sopua. Eli faktisesti ottaen me emme oikeastaan ole hyväksyneet sitä [Puhemies koputtaa] alkuperäistäkään Yle-sopimusta.

19.20 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Mäkelä tuossa puhui. En mielelläni olisi ottanut tätäkään esille, koska nämä ovat kuitenkin eduskuntaryhmän sisäisiä asioita ja en niistä mielelläni puhu edelleenkaan, vaikka osa meidät petti ja lähti, mutta siitä huolimatta nyt tämä on pakko kertoa. Kun sosiaalidemokraatit nyt haluavat meitä kovasti tästä moittia, niin nyt haluan kertoa sen, että se oli juuri näin kuin edustaja Mäkelä sanoi. Se oli yhden äänen ero, enkä viitsi kertoa, kenen ääni ratkaisi, sen jätän nyt kertomatta. [Pia Viitanen: Taisi olla Hakkaraisen!] — Sen voin sanoa, että ei ollut. — Ja jatkan siitä, että tässä ryhmässä, jossa me olemme, me kyllä äänestimme sitä vastaan. Ja itsekin äänestin, olisin ollut sillä kannalla, että hylkäisimme sen ehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

19.21 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Tämä parlamentaarinen päätöksenteko, nimenomaan se, että me yhdessä täällä pohdimme ja yhdessä päätämme, yhdessä linjaamme, [Leena Meri: Koko eduskunta yhdessä!] sehän on juuri omiaan kansallisesti tärkeässä asiassa, kuten Yleisradiossa. Sehän on juuri se, mikä turvaa poliittisen riippumattomuuden, ja siksi tämä on arvokas perinne, joka tässä kaiken kaikkiaan on ollut. Jos tulee muutostarpeita, niin sitten yhdessä taas kerran kokoonnutaan ja pohditaan [Leena Meri: Kyllä huomaa!] ja linjataan asioita [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] yhdessä. Se on ihan normaalia. Nyt on toimittu juuri niin, kunnes nyt sitten yhtäkkiä täällä perussuomalaiset, jotka itse ovat olleet sopimassa, heittäytyvät täysin irti ja nurkan taakse aivan tuossa tuokiossa sen jälkeen, kun on sovittu.

Tässä on kysymys myös luottamuksesta, eli siitä, että jos yhdessä sovitaan, hyvän päätöksentekotavan mukaisesti tehdään kompromissi, johon kaikki sitoutuvat, niin silloin voidaan luottaa myös jatkossa siihen, että voimme yhdessä tehdä, yhdessä sopia. Tässä tapauksessa luottamustahan ei enää ole. [Leena Meri: Ei teillä ole muutenkaan ollut!]

Puhemies! On tärkeää ymmärtää paitsi pitkä historia siitä, miten Yleä koskeva päätöksenteko on linjattu, myös lähiajan historiaa. Olen hyvin tyytyväinen, että edustaja Satonen on pyytänyt seuraavaksi puheenvuoron, koska hän on toiminut tässä työryhmässä puheenjohtajana ja varmasti sitä ehkä avaa ja valottaa.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Kaiken kaikkiaan haluan vielä sen sanoa, kun täällä sanotaan, että Yleä kohtaan ei olisi ollut mitään säästöä tai muuta, että nimenomaan tässä parlamentaarisessa työryhmässähän määriteltiin se, että Yleen kohdistui myös indeksileikkauksia, ja sitä kautta on myös se korsi kekoon kannettu. Kun itse kannan huolta yhtä lailla niin Ylen kuin kaupallisen median tulevaisuudesta, niin en minä sitä niin näe, en voi nähdä, että kaupallinen media sen paremmin voisi, jos vetäisimme Ylen rahoituksen kokonaan pois. Päinvastoin, me tarvitsemme molempia. Olen puhunut monta kertaa, puhemies, tässä salissa esimerkiksi siitä, kuinka tärkeää nyt olisikaan, että myös sen työryhmän esitykset edistyisivät, joka edustaja Harkimon johdolla linjasi tämän kaupallisen uutistoiminnan turvaamisen tulevaisuudessa. Se on ihan yhtä lailla tärkeää kaiken kaikkiaan turvata.

Eli tässä tapauksessa haluan vielä kerran alleviivata, että olen todella, todella pahoillani ja surullinen siitä, että tällainen irtiotto nyt tapahtuu.

19.24 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Haluan tuoda muutamia asioita esille ja näkökulmia tähän Yle-asiaan: ensinnäkin tästä yksimielisyydestä, sitten Ylen riippumattomuudesta ja sitten Ylen rahoituksesta. Sanon kuitenkin aluksi, että ehkä tuotan edustaja Viitaselle pettymyksen siinä, että en ajatellut lähteä avaamaan niitä keskusteluja, joita siellä ryhmän sisällä luottamuksellisesti käytiin [Pia Viitanen: En sitä tarkoittanutkaan!] — Niin, ette varmaan tarkoittanutkaan. — Mutta siinä en varmaan kovin suurta salaisuutta paljasta, jos totean, että sen ryhmän sisällä oli kyllä erilaisia näkemyksiä Ylen rahoituksen tasosta ja Yle-lain sisällöstä.

Mutta joka tapauksessa se ryhmä pääsi yksimieliseen esitykseen, joka sitten kaikissa eduskuntaryhmissä tuli hyväksytyksi. Totta on tietysti, että silloin perussuomalaisten ryhmä oli erilainen kuin se on tänä päivänä. Mutta pidän kyllä erittäin arvokkaana sitä, että kaikki ryhmät ovat tämän hyväksyneet. Ja minkä vuoksi? Sen vuoksi, että tämä on kansainvälisestikin erittäin poikkeuksellista. Nimittäin niissäkin maissa, joissa on hyvin pitkät yleisradioperinteet, esimerkiksi Isossa-Britanniassa, ei BBC:n päätöksenteossa oppositiolla ole minkäänlaista roolia. Ja se on todella iso asia, että meillä kaikki puolueet ovat yhteisesti päättäneet Yle-lain sisällöstä ja Ylen rahoituksesta.

Ja minkä takia haluan tätä korostaa myös sille perussuomalaisten puolueelle, joka tällä hetkellä on, ja tietysti kaikille muillekin puolueille? Sen takia, että jos tämä periaate murtuu, niin sen jälkeen opposition ainoa mahdollisuus vaikuttaa Ylen asioihin on keskusteluttaa niitä täällä salissa, mutta enää se ei ole ollenkaan niiden pöytien ääressä, joissa päätetään, miten Yleä kehitetään ja miten sitä johdetaan. Joten on aika isosta asiasta kyse. Isossa-Britanniassa on näin, että vaikka siellä on pitkät perinteet, ja me kaikki muut seuraamme, mitä BBC:llä tapahtuu, niin oppositiolla ei ole minkäänlaista päätöksentekovaltaa siihen, mikä on BBC:n rahoitus, mikä lainsäädäntö sitä säätelee, vaan ne ovat yksinkertaisesti hallituksen tekemiä päätöksiä. Ainoa mahdollisuus on käydä keskustelu parlamentissa asiasta, mutta ei päästä oikeasti vaikuttamaan, ja tämä on tosi iso asia mielestäni.

Arvoisa puhemies! Toinen asia on sitten Ylen riippumattomuus. On ihan totta, että kansalaisilta tulee paljon palautetta varsinkin meille Ylen hallintoneuvoston jäsenille siitä, että ollaan tyytymättömiä joihinkin ohjelmiin tai ollaan tyytymättömiä joittenkin yhteiskunnallistenkin ohjelmien linjaan. Kyllä minullekin tulee sitä palautetta, että on liian paljon punavihreää tai on liian paljon liberaalia tai on liian konservatiivista tai mitä hyvänsä. Mutta koko yleisradiotoiminnan lähtökohta on se, että poliitikot eivät puutu millään lailla sen ohjelmaan. Siinä on olemassa selvä palomuuuri. — Meillä on kyllä hallintoneuvosto, joka

käyttää korkeaa valtaa Ylessä, valitsee hallituksen jäsenet ja niin poispäin. — Mutta sen jälkeen, kun se raja ylitetään, menetetään koko yleisradiojärjestelmän idea. Sen jälkeen me emme enää tarvitsekaan koko Yleisradiota. Jos siitä tulee esimerkiksi hallituksen politiikan väline tai siitä tulee sellainen, joka ei ole riippumaton, niin silloin me olemme menettäneet todella paljon. Se on todella iso asia, että tästä riippumattomuudesta pidetään kiinni. Se on sitten tietysti Ylen toimivan johdon ja viime kädessä johtavan päätoimittajan asia, että Yle pystyy vastaamaan siihen, mitä Yle-laissa edellytetään, miten Yle toimii ja miten se käytännössä sitä linjaansa vetää. Mutta jos poliitikot pääsevät sinne päättämään, niin sen jälkeen tämä koko idea tästä poistuu. Se on hyvä muistaa.

Arvoisa puhemies! Vielä tästä rahoituksesta: Täällä on käytetty sellaista argumenttia, että kun kaikkialta muualtakin säästetään, niin Yleltäkin pitäisi säästää. No sen argumentin jossain määrin ymmärrän, mutta täytyy sanoa ihan aidosti, että kun tulin tähän Yle-työryhmään puheenjohtajaksi — mitä muuten en millään lailla halunnut, että tulee sekin tässä mainittua [Pia Viitanen: Hyvän puheenjohtajan saivat!] — ja kun tutustuin asiaan paremmin, koska kuten Hakkarainen sanoi, meille siellä hyvin avoimesti niitä lukuja avattiin kuten pitikin, niin minulle oli kyllä yllätys, kuinka paljon meillä on sellaisia ihmisiä, jotka saavat osan tuloistaan Yleltä mutta kuitenkin merkittävän osan tai useimmat suurimman osan tuloistaan muualta. Puhun nyt freelancereista, erilaisista dokumentintekijöistä, erilaisista musiikintekijöistä, tilapäisistä työntekijöistä ja muista, jotka ovat Ylen palveluksessa. Minulle oli suoraan sanottuna aikamoinen yllätys, kun tajusin, kuinka monet ihmiset tosiasiassa elävät ainakin osittain siitä rahoituksesta, joka Ylen kautta tulee. Aika moni ihminen menettäisi toimeentulonsa, jos se Ylen osuus poistuisi siitä rahoituksesta. Tämä koskee tietysti laajemmassa mittakaavassa myös tiettyjä indieyhtiöitä ja muitakin, jotka myyvät Ylelle palveluitaan. Siellä on aika isosta asiasta kyse.

Sitten argumentti siitä, että kaupallisella medialla menisi paremmin, jos Yle olisi pienempi: Tähän argumenttiin minä en usko. [Pia Viitanen: En minäkään!] Myönnän senkin, että aikaisemmin olen saattanut jopa itsekin siihen uskoa, mutta kun katsoo sitä asiaa vähän syvemmältä, mistä siitä on kyse, niin ne kaupallisen median ongelmat johtuvat lähinnä Googlesta ja Facebookista, on tullut markkinoille uusia toimijoita, jotka syövät sitä kaupallista pottia, entistä enemmän siirrytään nettilehteen ja nettilehdestä on vaikeampi saada hintaa kuin paperisesta lehdestä, ja kaikista tällaisista ne ongelmat johtuvat. Jos ja kun me haluamme oikeasti auttaa kaupallista mediaa — kuten minusta pitää, koska erityisesti maakuntalehtien säilyminen on ihan avainasia myöskin demokratian kannalta katsottuna — niin tätä kokonaisuutta palvelee yhteistyö Ylen ja kaupallisen median välillä, molempia osapuolia hyödyttävä yhteistyö, ja uskallan sanoa senkin, että joissakin tilanteissa sellainenkin yhteistyö, josta kaupallinen media voi hyötyä vähän enemmän kuin Yle. Se oli idea myöskin työryhmän esityksissä, että tätä kaupallisen median ja Ylen yhteistyötä vahvistetaan nimenomaan niin, että me voimme jatkossakin turvata sen, että meidän pienemmissäkin maakunnissa, vaikka Lapissa, sekä on saatavilla laadukas maakuntalehti Lapin Kansa että toimii Ylen Lapin Radio. Jos jompikumpi niistä ei toimi, silloin on aika paljon menetetty siinä maakunnassa.

Sitten vielä tästä Yle-verosta tai yleensä siitä tavasta, millä Yle kerää rahat: On aivan totta, että Ruotsi miettii nyt siirtymistä siihen järjestelmään. Minua kävi haastattelemassa Ruotsin radio, ja kyllä olen siitä asiasta sitä mieltä, että on äärimmäisen vaikea keksiä parempaa tapaa hoitaa tämä Yleisradion rahoitus kuin nykyinen järjestelmä. Siitä voidaan tietysti kiistellä, että kuka maksaa kuinkakin paljon, ja ymmärrän hyvin, että on esimerkiksi

joitakin pienyrittäjiä, jotka kokevat, että he joutuvat maksamaan kahteen kertaan sen maksun, koska se menee itseltä ja sitten vielä yritykseltä ja niin pois päin. Näitä yksityiskohtia on, mutta mikä olisi sitten se todellinen vaihtoehto? Jos lähdetään hakemaan mainosrahaa, niin se ainakin johtaa siihen, että meidän kaupallinen media, ennen kaikkea kaupalliset uutiskanavat, on valtavissa vaikeuksissa. Siitä ei ainakaan mitään hyvää seuraa. Ja jos ja kun me tarvitsemme Yleisradiota nimenomaan tekemään sellaisia tehtäviä, joita täällä mielestäni myöskin edustaja Mäkelä mainitsi jossain vaiheessa, joita sitten kaupallinen media ei tee ja jotka ovat kuitenkin tarpeellisia, niin jotenkin se pitää rahoittaa, ja on hirveän vaikea keksiä kyllä parempaa tapaa.

Tärkeimpänä pidän sitä, kun nyt on päätetty siitä rahoituksesta jo seuraavaa vaalikautta koskien, että riippumatta siitä, mitkä puolueet ovat hallituksessa, voidaan taata se, että Yleisradion kehitys on vakaata ja että nämä poliittiset suhdanteet eivät vaikuta siihen, koska mitä tulee niihin epäilyksiin siitä, että riippumattomuus vaarantuisi, niin sen riippumattomuuden takaa nimenomaan se, että kaikki puolueet ovat mukana päätöksenteossa ja että rahoituskausi ylittää vaalikauden, jolloin se ei riipu hallituksen kokoonpanosta.

19.34 Arja Juvonen ps: Herra puhemies! Edustaja Teuvo Hakkaraisen lakialoite on hyvä, ja täytyy kannattaa sitä oikeutta tehdä lakialoite ja olla myös eri mieltä. Koskaan ei ole myöhemmin muuttanut mieltään tai olla eri mieltä.

Täällä on keskusteltu paljon siitä, että kun parlamentaarisesti sovitaan, niin onko sitten korrektia muuttaa mieltänsä ja missä tapauksessa voisi toimia sitten uudelleen tällä tavalla. Minä myönnän, että minä kadun äärettömästi sitä, että viime kaudella oppositiossa ollessamme lakivaliokunnassa laskimme käsistämme kansalaisaloitteen, jossa esitettiin kovempia rangaistuksia rattijuopoilille. Silloin tehtiin kompromissi, ja siinä esitettiin lausumia paikkaamaan tätä suurta ongelmaa, sitä, millä tavalla tällainen henkilö, joka tällaisen törkeän teon tekee, joutuisi asiasta vastuuseen. Lausumia, mutta loppujen lopuksi: mihin ne ovat johtaneet? Voi sanoa, että kyllä kaduttaa, ei olisi pitänyt lähteä siihen kauppaan vaan olisi pitänyt tehdä lakialoitetta ja olla vaatimassa kovempaa lopputulosta sille asialle.

Minusta on hyvä, että kansanedustaja tekee asioita, joita myös hänen äänestäjänsä ja kannattajansa ajavat ja miettivät ja josta ottavat yhteyttä. Se ei ole suinkaan vastalauseita sille Ylen esittämälle hyvälle ohjelmakokonaisuudelle, mitä tulee: suomalainen draama esimerkiksi, sitä katsotaan, se on erittäin odotettua ja haluttua, ihmiset pitävät siitä. Mutta kuitenkin sillä, että kansanedustaja tekee lakialoitteen, on kyllä oma paikkansa, ja se ansaitsee oman kunnioituksensa.

Täällä on niin räävitty puolueen jakaantumista. Vielä muistutan, että perussuomalaiset eivät ole hajonneet mihinkään. Puolueesta on lähtenyt yksi siipi, ja he ovat nyt erilainen siipi, mutta sillä ei ole mitään tekemistä sen kanssa, etteikö perussuomalaiset olisi elossa ja voimissaan.

19.36 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Juvonen käytti niin hyvän puheenvuoron, että oikein tässä kuuntelin todella lämpimästi. Hän on erittäin pidetty ja viisas pitkän linjan poliitikko — ja oli mukava kuulla tuosta lakivaliokunnan asiasta ajatuksiasi.

Kun puhuin tuossa aikaisemmin siitä, että muistelin edustaja Turusen olleen jossakin mukana, niin minun piti nyt oikein kaivaa tätä: se oli tosiaan kesäkuun alussa, kun piti keskustella tästä Yle-verosta — siitä, että se olisi viety pienituloisilta, heidät olisi vapautettu tästä Yle-verosta — ja muistan keskustelun täällä salissa, edustaja Heinäluoma nosti sen

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

esille, ja SDP:hän riitautti silloin tämän toimeksiannon ja vaaransi tämän pienituloisten Yle-veron alennuksen, ja siinä mielessä se oli erittäin vaarallista, ja tästä näkee, kuinka kiihvasta tämä työskentely on, että ei nyt hurskastella, että te olette niin kauniisti aina nämä asiat hoitaneet ja noudattaneet ja kunnioittaneet kaikkia — kyllä täällä aikamoinen paukutus silloin oli, ja tietojeni mukaan tosiaan sitten se työryhmä kokoontui uudestaan, ja edustaja Heinäluoma vielä täällä mielestäni päivitteli sitä, että oli ollut jotenkin epäselvyyttä siitä, onko se ryhmä koossa vielä vai eikö ole. Ja kyllä siinä oli edustaja Turunen puheenjohtajana, jos me puhumme nyt tästä, että sitä ryhmää tarkoitin.

Tässä on ollut monen monta, ja tosiaan, ei nyt hurskastella siitä, että te ette osaisi myös vetää käsijarrua päälle välillä oikein mahtavastikin, että otetaanpas nyt sitten ihan rauhallisesti, ja tässä on ihan normaali lakialoite, kuten edustaja Juvonen sanoi, ja mennään eteenpäin.

19.38 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistan hyvin tämän vaiheen, koska silloin oli epäselviä tilanteita, onko työryhmä kutsuttu kasaan vai eikö ole. Lopputulos kuitenkin oli sitten hyvä eli se, että työryhmä yhteisesti määritteli tämän, miten nyt sitten tätä Yle-veron sisältöä muutetaan. Sitä ennenhän tämä pohjautui edellisen työryhmän mietinnölle, joka määritteli tämän indeksileikkauksen, määritteli tämän Yle-rahoituksen tason, jätti vielä silloin 2019:n auki. Tässä myöhemmässä työryhmässä päätettiin se 2019, ja näin tämä meni.

Täällä muistaakseni viikko pari sitten, kun käytiin keskustelua salissa, todettiin juuri näin, että lopputulos tästä oli hyvä ja kaikkien osapuolten hyväksymä. Vaihteita on, mutta se täytyy todellakin nähdä, että kaikki tämä toimintamme on perustunut tähän parlamentaariseen yhteisymmärrykseen, ja siksi tämä on tavatonta, että perussuomalaiset haluavat tästä nyt ilmeisesti sitten joidenkin aika itsekkäidenkin [Puhemies koputtaa] syiden johdosta luopua.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

19.40 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Yle tekee arvokasta työtä, ja me tarvitsemme riippumattoman uutiskanavan. Ylen ohjelmapolitiikasta tulee paljon palautetta kansalaisilta, varsinkin uusintojen suuresta määrästä. Ylen ohjelmien sisällöt eivät tietenkään kuulu poliitikoille, mutta koska Yle on kansan radio ja kansa maksaa Yle-veroa, kansalaisten palaute esimerkiksi edustaja Hakkaraisen puheen myötä ei voi olla tuomittavaa tai arvostelun kohde.

Olen ollut näissä molemmissa parlamentaarisisissa ryhmissä mukana. Kompromissejakin tehtiin. Jälkimmäisessä parlamentaarisessa ryhmässä muun muassa pienituloisten Yle-vero poistettiin, ja se oli todella hyvä päätös. Voin todeta, että ne eivät olleet mitenkään kovin rauhallisia kokouksia. Varsinkin SDP teki asioista todella hankalia ja milteipä lähti ovet paukkuen muutaman kerran, [Eduskunnasta: Oho!] molemmistakin kokouksista. Sen verran voi avata tätä asiaa, että ei ollut mikään semmoinen ihan selviö.

Yle ei voi olla se toimija, jota ei saa arvostella. Kotimaisen musiikin, myös pienten toimijoiden tuottamana, pitäisi soida tässä kansan omistamassa radiossa. Mitä sitten, kun jakenymaneja ei ole enää toimittajina Ylessä? Hallitus ja muu oppositiokaan ei oikeasti tue kansallista kulttuuriamme, jos tätä kehitystä ei huomata. Ylen pitää huolehtia kansallisesta kulttuuristamme, se on jo Yle-laissakin merkitty.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Edustaja, varapuhemies Satonen esitti asioita meidän parlamentaarisesta ryhmästä, jossa hän oli puheenjohtajana, oli todella hyvä puheenjohtaja siellä. Tämä on todella se ydinasia, että kaupallisen median ja Ylen, näiden kahden toimitsijan, pitää tehdä yhteistyötä tulevaisuudessa.

19.42 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Se, mikä päätös Ylen työryhmässä tehtiin silloin, oli yksimielinen, mutta me äänestimme ryhmässä tästä ja toimimme sen. Minulla oli se mielipide, varmasti silloinen edustaja Satonen muistaa tuon asian, minkä toin esille. Se ei ole muuten muuttunut siitä yhtään. Meiltä lähtivät siniset pois ryhmästä. Heitä on enempi nyt kuin meitä perussuomalaisia täällä, eronneita. Äänestystuloksen varmasti tiedätte, miten kävi. Me jäimme silloin oppositioon ja jouduimme tuon hyväksymään. Pia Viitanen pahoittaa mielensä tällaisesta asiasta. No täällähän saisi pian mielensä pahoittaa koko ajan, jos rupeaa pahoittamaan tällaisista asioista mieltään, niin paljon on näitä asioita.

Mutta me olimme silloin ja olemme pysyneet asiamme takana täysin. 150 miljoonaa oli esitys, että leikataan Yleltä neljän vuoden aikana. Nyt 50 miljoonaa leikataan, se on pysynyt aivan samana. Mutta silloin kun minä olin Yle-työryhmässä, minä kunnioitin ryhmän päätöstä ja toimin sen mukaan. Mutta nyt kun me olemme perussuomalaiset täällä, oikeat perussuomalaiset, niin me teemme tällaisen lakialoitteen, ja siinä ei ole mitään pahaa, eikä siinä mieltään pidä pahoittaa. Jos minä alan pahoittaa mieltäni jokaisesta lakialoitteesta täällä, niin siellähän saa vollottaa tuolla käytävillä koko ajan. [Naurua]

19.44 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Edustajat Joona Räsänen ja Pia Viitanen syyttivät tosiaan perussuomalaisia siitä, että haluamme palata tähän julkiseen keskusteluun Ylen rahoituksen tasosta ohi aiemmin parlamentaarisesti sovitun. No, asiasta voi tietysti olla monta mieltä, mutta totean kuitenkin ensin, että näistäkin asioista on varmasti parempi keskustella täällä eduskunnan täysistunnossa, joka on kaikille kansalaisille avoin ja julkinen paikka. Tänne voi kuka tahansa kansalainen tulla seuraamaan näitä keskusteluja ja sitten myös netin kautta näitä lähetyksiä voi katsoa. Tätä avoimuutta kansa arvostaa. Parempi, että näistä keskustellaan mieluummin täällä kuin suljetuissa kabineteissa.

Kuten edustaja Meri äsken totesi ja mikä itseänikin kuitenkin enemmän hämmentää, viime kevään ja alkukesän parlamentaarisessa työryhmässä ainakin julkisten tietojen mukaan sosiaalidemokraatit olivat itse halukkaita muuttamaan etuajassa vuonna 2016 tehtyä parlamentaarista sopimusta [Leena Meri: Oho, miten se noin?] Ylen indeksitarkastusten perumisesta, vaikka aiemmin oli tosiaan muuta sovittu. Asiaanhan oli tarkoitus palata vasta vuoden 2018 lopulla.

Jopa viime keväänä kaavailtu ja kaikkien muiden puolueiden paitsi sosiaalidemokraattien silloin alkuun hyväksymä ajatus Yle-veron alarajan nostosta oli kariutua siihen, että sosiaalidemokraatit halusivat koplata tämän Ylen rahoituksen ilmeisen nostamisen, indeksijäädytysten peruuttamisen, tähän Yle-veron nostoon. En pidä tätäkään kovin hyvänä päätöksentekotapana, varsinkin kun se vielä tehtiin suljettujen ovien takana. Pääasia toki on, että tämä Yle-veron alaraja nyt nousi, kuten perussuomalaiset olivat jo vaaliohjelmassa esittäneet.

19.46 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Elomaa puhui äsken erittäin paljon asiaa liittyen Ylen ohjelmiston sisältöihin ja sen arvostelemiseen. Itse laajennan sitä myös

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

kin Ylen ohjelmasisällön asenneilmapiiriin ja siitä keskustelemiseen, millä arvomaailmalta ohjelmia tehdään ja millaisia viestejä siellä halutaan välittää jopa pääuutisissa uutistenlukijan toimesta.

Myös se on hämmäntävää, että kun Ylen hallintoneuvoston jäsenet ovat joskus ottaneet kantaa Yleisradion toimintaan, sitä on paheksuttu. Kuka muu kuin Ylen hallintoneuvoston jäsen olisi sopivampi ottamaan kantaa Ylen toimintaan ja käyttämään sitä omistajan ja maksajan ääntä? Kenen sitten pitäisi ottaa se kanta, jollei Ylen hallintoneuvoston jäsen sitä kantaa voi ottaa?

Minua myös hieman hämmäntää tämä sosiaalidemokraattien profiloituminen tässä asiassa. Kun ketään muuta tämä asia ei tunnu niin paljon täällä kiinnostavan kuin sosiaalidemokraatteja, niin mitä hyvää te sieltä Yleltä nyt saatte tämän vaivanne palkinnoksi? On minusta hieman käsittämätöntä, että vaikka puhutaan hurskaasti parlamentaarisesta työskentelystä, niin nyt kuitenkin on niin, että sosiaalidemokraatit ovat itse olleet aktiivisesti ymmärtämättä niitä asioita, joita on parlamentaarisesti sovittu. Esimerkiksi on sovittu, että Ylen rahoitus siirretään pois budjettikehyksestä. On sovittu, milloin se siirretään, mutta nyt sitten tehdään jatkuvia kysymyksiä valiokunnissa ja jaoksissa, voitaisiinko siirtää aikaisemmin kuin on parlamentaarisesti sovittu. Tekään ette kunnioita näitä parlamentaarisesti sovittuja asioita. [Pia Viitanen: Ei se ollut sovittu!]

Mitä tulee tähän edustaja Turusen vetämään työryhmään, josta edustaja Savio äsken mainitsi, niin ainakin 1.6. Keskisuomalaisessa päivätyn uutisen mukaan: "Perussuomalaiset ja SDP syyttelevät toisiaan siitä, että Yle-veron poistaminen yhä useammalta pienituloisimmalta ei nyt toteudu. Perussuomalaisten mukaan syy on siinä, ettei demarit suostuneet käsittelemään asiaa irrallaan Yle-indeksistä. Demarien mukaan pienituloisimpien verovapaudesta ei voida päättää erikseen, vaan kaikki Yle-asiat pitää päättää samassa yhteydessä." Tämä on aivan selvää politikointia.

19.48 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kun puhutaan tällaiseen sävyyn ja tehdään minusta alatyylisiä vihjauksia sen suhteen, mitä kukakin Yleltä saa, kun puhuu Ylen rahoitusasemasta, silloin pitäisi edes tuntea, mitä on tapahtunut tosiasialla, eikä perustaa salikeskustelua siihen, että googlaillaan [Leena Meri: Mitä mediassa lukee!] joitain uutisoitteja ja tehdään tällaisia puolitotuuksia sisältäviä johtopäätöksiä omassa päässä. Pitää tuntea, mitä on tapahtunut.

Kyse tässä kehysasiassa oli siitä, että työryhmässä päätettiin, että Yle-asiat, ihan oikein, siirretään kehyksen ulkopuolelle. Hallitus ei näin heti toiminut, vaan lykkäsi tätä seuraavan kevään riiheen, jolloin totta kai me sosiaalidemokraatit ja monet muut kysimme sen perään, myös muut oppositiopuolelta, miten voi olla mahdollista, että tätä kehyspäätöstä ei tehdä heti niin kuin oli sovittu, vaan seuraavana keväänä. Muistan tästä keskustelleeni myös useiden hallituspuolueiden kanssa.

Mitä tulee tähän toiseen asiaan, totta on, että siinä vaiheessa, kun kävi ilmi, että aiotaan nyt Yle-ryhmä kutsua koolle — hallitus meinasi aluksi jopa yksipuolisesti määritellä, että nyt puututaan tähän Yle-veron rakenteeseen — niin sanoimme ihan normaalisti, että kyllä silloin puhutaan Yle-asiat kokonaisuudessaan. Aiemmin oli jätetty auki muun muassa tämä 2019 rahoitusratkaisu, mikä indeksien kohtalo on silloin. Edellytimme, että kaikki nämä käsitellään yhdessä, samassa pöydässä neuvotellen, ja näin kävi.

Lopputuloks oli hyvä, se on tässä salissa todettu jo aiemmin keskusteluissa. Ainahan, kun asioista keskustellaan ja päätetään, siihen sisältyy monia vaiheita ja monia neuvottelutilan-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

teita, mutta lopputulos mielestäni on hyvä, niin kuin olen täällä usein sanonut. Mielestäni oli erittäin hyvä, että siinä yhteydessä päästiin turvaamaan myös se vuoden 2019 indeksi-korotus kaikkienensa. [Puhemies koputtaa]

Puhemies! Huomaan, että kaksi minuuttia tässä tulee täyteen, ja pääsin nyt vasta ikään kuin vastaamaan. Todettakoon nyt tässä kuitenkin lyhyesti, en lähde toistamaan sitä, että olen [Puhemies koputtaa] pettynyt tähän perussuomalaisten irtiottoon ja olisin arvostanut sitä, että Ylen riippumattomuuden turvaamiseksi tämä parlamentaarisen päätöksenteon [Puhemies koputtaa] perinne olisi voinut jatkua.

19.50 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Ei ole tarkoitus pitkittää tätä puhetta, mutta oli nyt ihan pakko, kun edustaja Viitanen totesi, että ei pidä uskoa kaikkea, mitä tuolta googlettamalla löytää. Esimerkiksi tässä on Iltalehti, 1.6.2017, perustuu STT:n tietoihin, ja tässä on tästä, että ei päästy yksimielisyyteen edes toimeksiannosta. Olen itse istunut salissa, kun tämän keskustelun aloitti edustaja Heinäluoma. [Pia Viitanen: Minäkin olin silloin salissa!] Onko tämä nyt joku valemedia sitten, kun kyllä tämä ihan totuus on, että siitä toimeksiannosta oli kiistaa, edustaja Viitanen, itsekkin sen aikaisemmin myönsitte. Tosiaan, tämmöistä tämä on, ollaan eri mieltä, ja edustaja Hakkarainen kertoi, mitä mieltä meidän ryhmämme on ollut, ja me olemme olleet johdonmukaisesti samaa mieltä. Tämmöistä se on, ja elämä jatkuu, ja tästäkin asiasta saa keskustella.

19.51 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Enhän minä nyt sitä sanonut, että välttämättä ne tiedot, mitä sieltä aiemmista kirjoitetuista artikkeleista löytää, sinänsä vääriä olisivat. Osa voi olla, osa ei, en minä siihen ottanut kantaa. Minä otin vain siihen kantaa, että jos mennään sen tason keskusteluun tässä salissa, että ruvetaan heittelemään aika kevyitä heittoja toisten päälle ja syylistämään, niin silloin pitäisi edes sen verran olla asian tasalla, että tietää nämä asiat niin kuin valmiiksi ja tietää, mitä tosiasiaa on tapahtunut.

Tämä ei ole mielestäni, puhemies, mikään lällättelyn asia. Tässä on kysymys nyt monikymmenvuotisesta perinteestä ja siitä, että Yle-asioita on päätetty yhteisesti parlamentaaristen ryhmien kesken, siitä on kysymys. Ei tämä ole mikään naureskelun asia. Kyllä minulle sopii, te voitte ihan rauhassa kertoa, että Viitanen siellä taas hämmästelee, itkeskelee tuolla nyt asian perään, mutta minä olen tässä ihan vakavissani, [Leena Meri: Niin mekin olemme!] arvoisat perussuomalaiset. Toivon, että kunnioitamme toistemme mielipiteitä ja toteamme, että meillä on täällä ilmaisunvapaus. Toivoisin, arvoisa puhemies, että hyvässä hengessä parlamentaarisesti voitaisiin Ylen asioita jatkossa käsitellä niin, että voisimme turvata poliittisen riippumattomuuden ja kaiken kaikkiaan moniarvoisen median tulevaisuuden. Se on tässä muuttuvassa maailmassa mitä tärkeintä, että meillä on toimiva niin kaupallinen media kuin Yleisradiokin.

19.52 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! En nyt oikein ymmärrä, miksi edustaja Viitanen niin suuresti väheksyy Keskisuomalaisen artikkelia, joka ehkä Googlella löytyy, [Pia Viitanen: En minä mitään väheksy!] mutta hänhän juuri äsken itse myönsi sen asian, mikä siinä artikkelissa tosiasiallisesti esitettiin, eli sen, että SDP todellakin koplasi tämän indeksin pienituloisten Yle-veron poistamiseen. Ettekö te myöntänyt tämän asian juuri äsken? Olen itse ollut useammassa jaoksessa ja valiokunnassa kuuntelemassa, kun SDP ei ymmärtänyt, miten se indeksi voidaan käytännössä sinne budjettikehykseen viedä. Tämä on myös omakohtaista tietoa, ei tämä mistään Googlesta ole löytynyt.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

19.53 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Sananvapaus on tärkeä, mutta mielestäni on tärkeää myöskin se, että jos haluamme elää yhteiskunnassa, jonka perusperiaate on se, että lähdemme siitä, että kunnioitamme toinen toisiamme, niin silloin pitää olla tiettyjä pelisääntöjuttuja, joihin suhtautuminen ei riipu siitä, olemmeko hallituspuolueessa vai oppositiopuolueessa. Mielestäni perustuslaki on näitä asioita, mutta myös suhtautuminen Yleisradioon on niitä asioita. Juuri siksi meillä on hyvin pitkä perinne siitä, että aivan riippumatta siitä, ollaanko hallitus- vai oppositioasemassa, sovitaan yhdessä hallitus- ja oppositiopuolueiden kesken Yleisradiota koskevat asiat. [Pia Viitanen: Hyvä!]

19.54 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Ei nyt todellakaan ole missään tapauksessa tarkoitus tätä keskustelua enää pitkittää. Tässä on mielestäni suhteellisen asiapitoisesti kuitenkin pyritty keskustelemaan. Toki aina näissä, kun on erimielisyyksiä — ja selvästi linjat ovat ainakin perussuomalaisilla ja sosiaalidemokraateilla Ylen rahoituksen suhteen selvästi toisistaan poikkeavat — ehkä sitten helposti tulkitaan henkilökohtaisuuksiin meneviksi jotkin lausunnot. Mutta kyllä tässä ainakin itselläni — ja uskon, että kaikilla muillakin — on ollut tarkoituksena perustella omia mielipiteitä ihan asia-argumentein. Ei ainakaan tarkoitus ole ollut ketään loukata näissä.

Mutta katsoisin kuitenkin, että nämä kaikki faktat, jotka tuolta tiedotusvälineistä löytyvät tältä kesältä ja viime vuodelta — ja vanhemmatkin aiheet — kannattaa nostaa keskusteluun. Se, että yksimielisyyteen emme varmaan tämän lakialoitteen osalta ainakaan helposti pääse, lienee syytä tunnustaa, mutta arvostan kuitenkin myös sitä, että täällä keskustellaan mahdollisimman avoimesti ensinnäkin Ylen rahoituksesta ja sitten tietysti myös Ylen tehtävistä ja yleensäkin median tehtävistä jossain määrin. Ohjelmasisältöön nyt ei ole ehkä tässä enää mitään syytä eikä aihetta puuttua millään tapaa, mutta mielestäni tämä keskustelu on kuitenkin hyvin palvellut sekä meitä kansanedustajia että myös kansalaisia, jos he ovat tätä jaksaneet loppuun asti seurata.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Hallituksen esitys HE 106/2017 vp

Talousarvioaloite TAA 1-535/2017 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Talousarvioaloitteet lähetetään valtiovainvaliokuntaan.

Keskustelu

19.56 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Käsittelemme täällä talousarvioaloitteita, ja nostan itse esille perussuomalaisten talousarvioaloitteita ja periaatteita ja aihioita, joihin olemme niitä tehneet ja mitä pidämme erityisen tärkeänä. Ja kun olen sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, niin nostan sosiaali- ja terveysvaliokunnan

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

asioita, ja sitten meidän ryhmänjohtajamme Leena Meri nostaa yleisesti ottaen enemmän meidän ryhmämme asioita esille. Mutta tässä käyn tiivistetysti läpi.

Perussuomalaisten teema on koti, hoiva ja hoito. Koti, hoiva ja hoito. Ne ovat kolme erittäin tärkeää sanaa, ja ne pitävät sisällensä paljon. Ne sisältävät omaishoitajat, vanhukset, eläkeläiset, sotaveteraanit, ne sisältävät nuoret, ne sisältävät pieniä asiakohtia, jotka ovat itse asiassa todella suuria, kuten esimerkiksi potilasturvallisuuden, ne sisältävät saattohoidon ja ne sisältävät myös liikunnan, sen merkityksen niin ikäihmisille kuin myös nuorille. Ne sisältävät myös mielekkään ja mukavan ympäristön, virikkeitä sinne omaan kotiin. Ne sisältävät hoivaa, riittävästi hoitajien käsiä hoivakotiin ja erittäin hyvää hoivaa.

Yksi talousarvioaloite liittyy omaishoitajien mahdollisuuteen päästä maksuttomiin uinti- ja kuntosalivuoroihin kautta Suomen. Tämä talousarvioaloite lähtee Espoosta, jossa vuosi sitten, vuoden alusta, me päätimme valtuustossa ja liikuntalautakunnassa, että kaikki omaishoitajat, joilla on voimassa oleva omaishoitosopimus, pääsevät maksutta kuntosalijointipalveluihin, ja sen on todettu edesauttavan ja kannustavan omaishoitajia jaksamaan siinä vaativassa työssä. Eli tämä on yksi talousarvioaloite, jonka olen tehnyt.

Potilasturvallisuus on erittäin tärkeä asia, se on noussut esille lukuisia kertoja täällä eduskunnassa vuosi toisensa jälkeen. On äärettömän harmillista, että meidän budjettikirjasta, jossa on erittäin tärkeät ja merkittävät luvut, indikaattorit siitä, mitä meidän Suomessa tapahtuu, jo kahtena vuotena peräkkäin on jätetty pois potilasturvallisuuteen ja potilasturvahinkoihin liittyvät tunnusluvut. Sitä on syytä kritisoida, että minkä ihmeen takia potilasturvahingot eivät näy meidän budjettikirjassa enää, kahtena vuotena peräkkäin. Miten me osaamme mennä kohti sotea, miten me voimme tietää, mitä täytyy parantaa, minkälaisia uhkakuvia meillä on, jos meille ei edes kerrota, kuinka paljon potilasturvahinkoja Suomessa tapahtuu? Ne pitää itse tarkastaa sieltä jostakin tilastoista, jos haluaa tämän asian tietää.

Talousarvioaloitteessa esitämme määrärahaa potilasturvallisen hoidon osaamisen vahvistamiseen ammatillisessa koulutuksessa. Tämä on erittäin tärkeä asia viedä eteenpäin.

No, sitten kun siellä kodissa asutaan, ollaan muistisairaina, väsyneinä, iäkkäinä, on erittäin tärkeää, että sitä asumista, elämistä, olemista tuetaan, ja yhdellä talousarviolla haluamme tukea muistisairaiden ikääntyneiden toimintakykyä kodeissa.

Tuossa jo saattohoito nousikin esille, jonka äsken mainitsin, arvoisa puhemies. Hallitus kohdentaa miljoonan saattohoidon kehittämiseen Suomessa ja erityisesti saattohoidon ja palliatiivisen hoidon kriteeristön yhdenvertaistamiseen. Se on erittäin hyvä asia, mutta perussuomalaisten mielestä se ei kuitenkaan riitä, vaan me vaadimme ja esitämme saattohoitoa lain tasolle elikkä saattohoitolakia. Siihen liittyen olen tehnyt talousarvioaloitteen, jossa esitetään, että valmistelutyö saattohoitolainsäädännön aloittamiseksi aloitetaan ja sinne kohdistetaan myös resursseja. On erittäin tärkeää, että saattohoito-oikeudesta tehdään subjektiivinen, että jokaisella suomalaisella kautta Suomen, olet sitten missä vain hoidossa, on oikeus hyvään, oikea-aikaiseen, turvalliseen, varmaan saattohoitoon.

Sitten muutama enemmän henkilökohtainen ja oma talousarvioaloite, joita olen tässä tehnyt.

Minun mielestäni kansanedustajan alue on koko Suomi. Rajana on vain Suomi, kun kierretään ympäri ja mennään ja tutustutaan erilaisiin alueisiin, millaisia epäkohtia missäkin on, ja sitten mahdollisuuksien mukaan voi viedä niitä pieniä teemoja, mitä siellä nousee, eteenpäin. Kävin Pohjois-Pohjanmaalla pienessä Haapajärven kaupungissa, ja siellä kuulin, että muun muassa tiehankkeita on vuosikausia yritetty ajaa eteenpäin. Ne ovat pieniä tienpätkiä, mutta niillä on suurta vaikutusta turvallisuuteen ja ihmisten liikkumiseen,

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

myös siihen, että teollisuus ja yrittäminen vahvistuvat, voimistuvat ja pyörät pyörivät tiellä. Siellä on muun muassa yhdystie Oksava—Ahola—Parkkila, Tiitonranta—Autioranta, Välioja—Kuona ja Autiorannantie, ja sinne olen tehnyt talousarvioaloitteen. Se on kaukana Uudeltamaalta. Olemme kansanedustaja Leena Meren kanssa Uudenmaan kansanedustajia mutta molemmat varmasti sitä mieltä, että vain Suomi on rajana, kun me liikumme. Me teemme ihmisille hyviä asioita. Se on perussuomalaisten kanta.

No, sitten tämä Uusimaa, mikä on toki erittäin tärkeä, kun se on sitä, missä täällä pääkaupunkiseudulla hyvin paljon liikutaan. Oli ikävää vuosi pari sitten, kun kuulimme hyvin ikävän uutisen, että koululainen menehtyi kevyen liikenteen väylän puuttuessa ison kuorma-auton alle, ja meidän mielestämme kyllä tarvitaan Suomeen kevyen liikenteen väylät kohdalleen. Ne on ehdottomasti oltava. Turvallisuus on hyvin tärkeä asia, ei ainoastaan pyöräilijöille vaan myös jalankulkijoille. Kyllä pääkaupunkiseudun, Uudenmaan alueen kevyen liikenteen väylähankkeet olisi laitettava kuntoon niin, että koululaiset voivat liikkua turvallisesti. Sillä on myös muuten yrittämistä tehostava vaikutus, eli kun on esimerkiksi tulossa kaivoksia ja on tulossa tehtaita, on tulossa erilaista yritystoimintaa, niin jos näiden alueiden kevyen liikenteen väylät ovat kunnossa, niin ne saavat myös kannatusta kansalaisilta ja ihmisiltä osakseen, koska siinä samassa, kun luodaan yrittämisen mahdollisuuksia, myös pidetään turvallisuudesta huolta.

Mutta sosiaali- ja terveystieteiden koti, hoiva ja hoito, kolme tärkeää sanaa, sisältävät äärettömän paljon asioita, ja perussuomalaisten varjobudjetti tulee vastaamaan siihen, että koti, hoiva ja hoito on Suomessa tulevaisuudessa ensi vuonna kunnossa. — Kiitos.

20.03 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Yllättävän vähän ihmisiä paikalla täällä. Taitaa olla viisi perussuomalaista ja sitten yksi vihreä, vaikka näinkin tärkeitä asioita lähetetään valiokuntiin.

Perussuomalaisten ryhmä, kuten muutkin oppositioryhmät, ovat tekemässä nytten vaihtoehtobudjettejansa siitä, miten he rakentaisivat ensi vuoden budjetin, jos he saisivat sen asian päättää. Kuten on tullut varmasti aikaisemminkin esille, meidän ohjelma rakentuu siitä, että meillä on kansallinen etu ensisijainen ja sisäinen solidaarisuus, joka tarkoittaa sitä, että jaamme sisäisesti oikeudenmukaisesti tulot siten, että kasvu kuuluu kaikille.

Meidän vaihtoehtobudjetissamme tulemme ottamaan vähemmän velkaa ja verotus ei kuitenkaan kiristy. Meillä on — kuten edustaja Juvonen toi tuossa hyvin esille — tuo "koti, hoiva ja hoito", siihen en mene enempää ja tietysti en nyt vielä kerrokaan kaikkea, mitä meillä on, mutta otan ihan muutamia talousarvioaloitteita, joista minä itse ja ryhmämme olemme erittäin iloisia.

Tässähän oli jo muutama esillä: elikkä nämä Yle-veron muutokset, ja sitten kehitysyhteistyöhön meillä on samantyyppistä verotusmallia kuin edustaja Laukkanen täällä tänään esitteli mutta vähän toisella lailla. Meillähän tosiaan tämä pohja rakentuu niin, että mitä saamme lahjoituksina, niin tietenkään valtio ei sitä vielä erikseen rahoita. Mutta näihin palaamme sitten marraskuussa, kun meillä on lähetekeskustelut näistä vaihtoehtobudjeteista.

Eräs muutos, mikä meillä on, on se, että me lisäämme määrärahaa niihin tukiin, jotka on sidottu kansaneläkeindeksiin. Ja tällöin nimenomaan puhumme pienituloisista, työttömistä, puhumme asumistuesta ja eläkkeestä. Perussuomalaiset haluavat jättää nämä jäädytykset tekemättä, ja tästä syystä meillä tulee korotuksia näiden kansaneläkeindeksiin sidottujen tukien johdosta. Ja tämä on yksi erittäin tärkeä asia, ja tämä lähtee valiokuntaan.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Ja vielä tietysti hallituspuolueille toivomus siitä, että miettikää aidosti sitä, miten se pienituloisen elää, koska meillä koko ajan menot nousevat. Meillä kävi esimerkiksi eduskuntaryhmien, kaikkien eduskuntaryhmien, vieraana Eetu ry, ja he toivat tervet, että esimerkiksi eläkeläiset ja pitkäaikaissairaat ja työttömät, jotka eivät pääse töihin, yksinkertaisesti eivät voi lisätä niitä tuloja millään. Vaikka olisi haluja, niin ei pysty, ja menot kasvavat koko ajan. Se on ihan kamala tilanne. Täytyy pysähtyä sen edessä.

Sitten meillä on tämä, mikä meillä on ollut jo kesällä — perussuomalaisten eduskuntaryhmä esitteli kesällä kärkihankkeitaan, ja meillä oli silloin nämä sisäilmasairastuneet. On hieno asia, että esimerkiksi tämä sisäilmatyöryhmä eduskunnassa toimii hyvin. Kuten tuossa aikaisemmissa keskusteluissa tuli esille, tosiaan arviolta noin 800 000 ihmistä Suomessa kärsii näistä sisäilmasairauksista. Tästä syystä perussuomalaiset talousarvioaloitteissaan esittävät lisämäärärahaa huonon sisäilman vuoksi sairastuneille asumiseen, hoitoon, kuntoutukseen ja sosiaaliturvaan ja erityisesti lasten sairastumisista johtuvien epäkohtien hoitamiseen. Jos lapsi ei voi mennä kouluun, hänelle tulee järjestää opetusta. Tämä on vakava asia. Ja lisäksi diagnostiikkaan pitää panostaa, koska kuten tuolla sisäilmaseminaarissa ilmeni, niin siinä diagnosoinnissa oli ongelmia: diagnosoitiin oireet mutta ei sitä itse sairautta, ja sen takia oli ollut vaikeuksia tulojen ja sen sairauden näyttämisen kanssa. Tämä täytyy tietysti hoitaa ehdottomasti kuntoon.

Yksi asia, minkä haluan nostaa esille, joka meillä on ollut paljon keskusteluissa, on maahanmuuton kustannukset. Meillä on talousarvioaloite siitä, että eduskuntaryhmä ihmettelee sitä, että tulevassa hallituksen talousarviossa vastaanottokeskusten yksikkökustannukset ovat nousseet, nimenomaan yksikkökustannukset. Me katsomme, että kalleimpia yksiköitä tulee sulkea ja tietysti noudattaa tässäkin sitä periaatetta, että kyllä täytyy katsoa, mihin ne rahat menee, ei voi olla piikki auki. Tässä on tällainen säästökohde tuon äskeisen Yle-veron lisäksi, ja siellä on paljon muitakin, mutta niihin voi tutustua. Niitä on myös jätetty, ja osan me tietysti jätämme jännityksen vuoksi kertomatta vielä tässä vaiheessa, niin pääsette sitten katsomaan koko kokonaisuutta.

Itse olen Uudeltamaalta, kuten tuossa edustaja Juvonenkin totesi, Hyvinkäältä. Meillä ei ole vuosikausiin, 18 vuoteen, ollut edes kansanedustajaa, ja siksi olen erittäin ylpeä siitä, että Hyvinkäälle saatiin kansanedustaja. Tästä syystä halusin muistaa Hyvinkäätä. En tiedä, onko sinne määrärahasiirtoja sitten tehtykään miesmuistiin, ja meillä on muutama liityntäpysäköintiin liittyvä ja sitten Hanko—Hyvinkää-tien tasoliittymään semmoinen määrärahatarve, että me tarvitsisimme siihen suunnitteluun rahaa. Tästä syystä olen pyytänyt 200 000 euroa molempiin rahaa. Tässä toisessa on kysymys liityntäpysäköinnistä, siitä, että ihmiset eivät pääse moottoritien liityntäpysäköintiin jättämään pyöriä tai pysähtymään. Että se on semmoinen asia. Tietysti toivon näille Uudenmaan edustajilta ja kaikilta edustajilta myös kannatusta.

Ei mitään, kaikille mukavaa illanjatkoa, ja jään odottamaan kaikkien muidenkin hienoja vaihtoehtobudjetteja. Uskon kyllä, että meidän tulee olemaan paras.

20.10 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tahdon myös esittää näin aluksi osanottoni omaisille tämän päivän järkyttävän tragedian johdosta Raaseporissa.

Arvoisa puhemies! Positiivinen talouskehitys niin Suomessa kuin Euroopassakin on varsin hyvä asia valtion budjetin näkökulmasta. Parantuneet kasvuennusteet tuovat valtiolle hieman lisää taloudellista liikkumavaraa, mutta tästä huolimatta tarjolla ei ole liikaa taloudellisia resursseja suomalaisen yhteiskunnan kehittämiseen ja ihmisten hyvinvoinnin li-

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

säämiseen. Hallitus on budjetin laatimisen yhteydessä aina arvovalintojen edessä. Halutaanko esimerkiksi käyttää rahaa varhaiskasvatuksen kehittämiseen tai vanhusten aseman parantamiseen vai käytetäänkö satoja miljoonia veroeuroja kehitysapuun, jonka vaikuttavuudesta voi olla montaa mieltä? Me perussuomalaiset koemme, että valtion varat tulee ensisijaisesti käyttää julkisten palvelujen vahvistamiseen ja suomalaisten elämänlaadun parantamiseen.

Paksu keltainen kirja pitää sisällään valtavasti tärkeitä momentteja, mutta nyt haluan nostaa esille muutaman tärkeän ja ajankohtaisen teeman.

Pieneläkeläisten tilanne on todella vaikea. Perussuomalaiset huomioivat vahvasti tämän asian tulevassa varjobudjetissaan. Perussuomalaiset peräänkuuluttavat oikeudenmukaisempaa talouspolitiikkaa. Hallitus kyllä tarjoaa hyväosaisille hunajaa mutta unohtaa monet sellaiset asiat, jotka ovat ihmisten tasa-arvoisen kohtelun kannalta tärkeitä.

Aloitetaan nyt vaikka sotiemme veteraaneista. Itsenäisyyden satavuotisjuhlavuonna ikääntyvien veteraanien asemaan tulisi saada paljon parannuksia. Perussuomalaiset ehdottavatkin talousarvioaloitteessaan sotaveteraanien haittaluokkavähennyksen helpotusta siten, että kaikille sotien aikana palvelleille henkilöille korvattaisiin tietyt lainmukaiset palvelut. Veteraanien tilanteeseen on tehtävä merkittäviä parannuksia hallituksen toimesta vielä, kun se ylipäättään on mahdollista. Veteraanien keski-ikä on jo yli 92 vuotta. Aikaa ei ole yhtään hukattavaksi. Ei ole oikein, että veteraanit joutuvat marssimaan Eduskuntatalon eteen hattu kourassa pyytämään valtiolta tukea joka vuosi.

Sitten päästään veteraaneista nuorempiin kansalaisiin. Liikuntaharrastukset ovat lapsille tärkeitä. Niissä hankitaan hyvää kuntopohjaa koko loppuelämälle, opetellaan toimimaan yhdessä tavoitteiden eteen ja solmitaan ystävyssuhteita. Lasten ja nuorten harrastamisen kovasta hintalapusta on puhuttu paljon viime vuosina. On sääli, jos lapsi ei pääse mieluiseensa harrastukseen liian kalliiden maksujen takia. Perussuomalaiset ehdottavat miljoona euroa lisätukea vähävaraisten lasten liikuntaharrastusten tukemiseen. Lasten harrastamisen tukemiselle on vahvat kansanterveydelliset perusteet, sillä liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen näkyy tulevien vuosien terveyspalvelujen tarpeessa. Sairauksien ennaltaehkäisyyn samoin kuin syrjäytymisen ehkäisyyn voidaan vaikuttaa myös liikuntaa lisäämällä. Siksi ei kysymyksessä ole vähäpätöinen asia.

Liian suuret ryhmäkoot ovat oppimisen ja koulurauhan suhteen keskeinen ongelmakohta. Ehdotammekin 10 miljoonan euron lisämäärärahaa perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen. Perusopetuksen laadusta ei saa tinkiä säästöjen toivossa, sillä se leikkaa pohjaa Suomen ja suomalaisten nuorten tulevaisuudelta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi nostan esille sisäilmasairaات ihmiset, aivan kuten meidän eduskuntaryhmämme puheenjohtaja Leena Meri nosti hyvin asian esille ja puhui siitä, mutta minä vielä vähän lisää. Mihin sisäilmaongelmat ja niistä sairastuneet unohtuivat, kun koko asiasta ei ole paljoa puhuttu viime aikoina? Sisäilmaongelmat eivät ole mihinkään itsestään kadonneet, ja hometalkoot ovat vielä pahasti kesken. Lisäksi sisäilmaongelmien seurauksena sairastuneiden hoidossa ja hoidon tarpeen diagnosoimisessa on parantamisen varaa. Sisäilmaongelmien aiheuttamat sairaudet ovat usein vakavia ja saattavat johtaa elämänlaadun romahtamiseen ja työkyvyttömyyteen. Näiden ihmisten auttaminen on yhteiskunnan velvollisuus. Sote-uudistuksen yhteydessä vähintään joka maakuntaan perustettavat sisäilmapoliklinikat toimisivat sisäilmasairaiden tilanteen helpottamiseksi. Olen ylpeä siitä, että puolueemme jätti talousarvioaloitteen, jossa ehdotetaan 36 miljoonan euron lisäämistä sisäilmasairaiden auttamiseen.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Toivottavasti hallitus heräisi budjettiasioiden käsittelyn yhteydessä näihin esittämiini ongelmakohtiin ja ottaisi askeleen kohti suomalaiselle parempaa politiikkaa. Perussuomalaisten tuleva varjobudjetti sisältää monia tärkeitä esityksiä, joihin odotamme hallituksen tarttuvan ripeästi. — Kiitos.

20.15 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Vihreä eduskuntaryhmä on tehnyt oman vaihtoehtobudjettinsa ainakin vuodesta 91 alkaen jokaisena sellaisena vuonna, kun olemme olleet oppositiossa emmekä ole hallituspuolueiden budjettineuvotteluihin päässeet. Jo 80-luvun puolella tehtiin ensimmäiset vihreät vaihtoehtobudjetit.

Vihreiden vaihtoehtobudjetin keskeisimmät ajatukset ovat lisätä varoja koulutukseen, opiskelijoille, kehitysyhteistyöhön ja myös ympäristönsuojeluun, ja rahat esitämme otettavaksi ennen kaikkea ympäristölle haitallisista tuista, joista myös Valtion taloudellinen tutkimuskeskus on todennut, että ne ovat pääosin myöskin yritystukina tehottomia. Sen lisäksi esitämme verotuksen rakenteeseen muutoksia verrattuna hallituksen esitykseen. Emme kannata sellaista tuloveron kevennystä, joka kohdistuisi myös suurempituloisiin. Sen sijaan esitämme korotusta kunnallisveron perusvähennykseen, joka on pienituloisia suosiva veronalennus. Rahallisesti suurimmat panostukset ryhmämme esittää kehitysyhteistyöhön, yleissivistävään koulutukseen, varhaiskasvatukseen, ammatilliseen koulutukseen, yliopistoille ja ammattikorkeakouluille, opintotuen tasokorotukseen, perhevapaiden uudistukseen ja maksuttomaan päivähoidon 5-vuotiaille, homekoulujen korjaamiseen ja lisäksi luonnonsuojelualueiden hankintaan.

Omissa budjettialoitteissani, kuten koko ryhmän aloitteissa, on sekä valtion tuloja lisääviä tai menoja leikkaavia aloitteita sen lisäksi, että esitän määrärahakorotuksia. Omissa aloitteissani suurin valtion tuloja kasvattava kohta on teollisuuden niin sanotun päästökauppakompensaation poisto, 27 miljoonaa euroa. Tämä on yksi niistä ympäristölle haitallisista tuista, jotka Valtion taloudellinen tutkimuskeskus on todennut tehottomiksi. Omista aloitteistani suurin rahasumma on luonnonsuojelualueiden hankintaan.

Homekouluille — ja on oikein hyvä, että perussuomalaiset ottivat tämän asian esille — vihreät esittävät kaiken kaikkiaan kolmevuotista infrapakettia, jossa suurin panostus olisi homekoulujen korjaamiseen. — Vielä haluan mainita tulopuolella vihreiden aloitteista sokeiveron käyttöönoton. — Ja kun tästä sisäilmasta nyt on useampaan otteeseen tässä istunnossa puhuttu, niin haluan kertoa myöskin sen, että eduskunnan ympäristövaliokunta yksimielisesti on sitä mieltä, että tarvitaan tällainen klinikka, kliininen ympäristöterveyden klinikka selkiyttämään sisäilmasta sairastuneiden hoitopolkua, joka on myöskin valtiontaloudelle edullinen, koko julkistaloudelle edullinen asia, koska sillä lailla saataisiin lopetettua se, että sisäilmasta sairastuneet joutuvat kiertämään niin sanotusti luukulta luukulle erikoissairaanhoidon yksiköstä toiseen.

20.19 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tässä vaiheessa iltaa oikeastaan aika lyhyesti vain muutama nosto näistä meidän sosiaalidemokraattien talousarvioaloitteista. Se ei liene kenellekään iso salaisuus, että olemme eri mieltä siitä talouspolitiikan peruslinjasta, ettäkö joillain leikkauksilla koulutukseen tai leikkauksilla pienituloisten ihmisten perusturvaan voitaisiin mitään hyvää saavuttaa. Mielestämme nämä hallituksen leikkaukset ovat iso virhe tässä ajassa, ja siksi meidän määräraha-aloitteessamme me lähdemme siitä, että emme hyväksy näitä hallituksen isoja koulutusleikkauksia vaan esitämme enemmän voimavaroja siihen, että lapsemme ja nuoremme saavat hyvän koulutuksen lähtien ihan

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

varhaiskasvatuksesta peruskouluun ja sen jälkeisille opintoasteille. Osaaminen on Suomen valtti, ja sitä ei pitäisi päästää murentumaan, toisin kuin hallitus tällä hetkellä on tekevässä.

Mainittakoon eräänä mielestäni tärkeänä yksityiskohtana, kun esitämme erilaisia osaamis- ja kasvupanostuksia, että esitämme myös ihan ryhmäaloitetasolla Tampere 3 -hankkeen rahoituksen turvaamista, koska se on hyvin tärkeä asia. Vaikka se siellä Tampereella omassa kotikaupungissani noin fyysisesti sijaitsee, niin katsomme niin, että se on kyllä ihan koko maan etu, että tällainen kehityshanke on käynnissä ja käynnistynyt ja että sen voimavarat turvataan. Mehän olemme aiemmin kantaneet ja kannamme edelleen huolta muun muassa juuri Savonlinnan opettajakoulutuksesta ja ylipäätään siitä, että eri alueilla Suomessa on hyvät mahdollisuudet kehittyä ja kasvaa. Sitä kautta haluamme tukea niin osaamista kuin työllisyyttäkin eri puolilla Suomea.

Kuten siis sanottu, koulutuksesta emme leikkaisi emmekä myöskään ihmisten perusturvasta. Eli omissa aloitteissamme korostamme myös sitä, että indeksileikkauksia sosiaali-etuksiin ei tule tehdä. Eikä mielestämme ole oikein se, että näinä aikoina — samaan aikaan, kun kaikkein rikkaimmille annetaan verohelpotuksia — esimerkiksi juuri työttömiltä, opiskelijoilta, erilaisten sosiaaliturvan muotojen saajilta leikataan niistä pienistä rahoista, mitä näillä ihmisillä on käytettävissä. Se ei ole hyvää politiikkaa, se ei ole oikeudenmukaista, eikä ole myöskään talouspoliittisesti viisasta ostovoimaan puuttua.

Olemme myös kovasti odottaneet hallitukselta toimia esimerkiksi eläkkeensaajien tilanteen parantamiseksi. Haluan tässä vielä kerrata sen, että oma toivoni heräsi joskus kesällä, kun kuulin, että keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja esimerkiksi esitti, että riihessä tehtäisiin mittava korotus takuueläkkeisiin. Puhuttiin isoista summista ja samaan aikaan joukosta toimenpiteitä, joilla eläkeläisköyhyyttä torjuttaisiin. Pettymys oli iso, kun näin ei käynyt. Ja senkin pienen korotuksen, mikä tuli takuueläkkeisiin, tosiasiaa nyt syö pois se, että samaan aikaan tehdään indeksileikkaukset. Siksi esimerkiksi sosiaalidemokraatit kuitenkin esittävät merkittäviä panostuksia pieni- ja keskituloisten eläkkeensaajien asemaan, unohtamatta pientä työeläkettä saavia ihmisiä.

Sanottakoon tässä yhteydessä, vaikka nyt on kysymys näistä talousarvioaloitteista, että kun tietenkin talousarvio koostuu sekä tuloista että menoista, niin meillä on myös verotuksen puolella toimenpiteitä, joilla hallituksen politiikasta poiketen parantaisimme niin pieni- ja keskituloisen eläkkeensaajan kuin sitten lapsiperheidenkin asemaa ja ylipäätään päästäisimme pieni- ja keskituloiset palkansaajat helpommalla kuin hallitus päästää. Lähtisimme siitä sitten, että oikeudenmukaisuuden nimissä nämä kaikista suurimmat omistajat ja miljoonaperijät eivät ihan niin paljon saisi kuin mitä hallitus esittää.

Puhemies! Vielä sen lisäksi, että koulutukseen ja ihmisten perusturvaan panostaisimme, nostamme esiin muutamia kulttuurimäärärahoja, siihen liittyviä kohteita, koska kuitenkin kulttuurin edistäminen on hyvin tärkeää tänä päivänä ja on todella mielestäni tärkeää, että kulttuurista pääsevät kaikki nauttimaan, ja siksi myös sinne tulee satsata. Samoin esimerkiksi siihen, että kaikilla ihmisillä, myös lapsilla on oikeus harrastaa. Meillä on myös määrärahasitys tällaisen harrastuslupauksen antamiseksi, ja haluamme edistää tätä kautta ihmisten henkistä hyvinvointia, luovaa kasvua ja kaikkea sitä hienoa, mitä kulttuuri ja harrastusmahdollisuudet laajemmin ovat.

Haluamme myös panostaa tärkeitä pieniä rahoja esimerkiksi kansalaisjärjestöjen toimintaan, koska uskon aina niin, että se, että jollekin kansalaisjärjestölle annetaan hieman

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

apua, poikii moninkertaisesti tämän rahan takaisin. Siksi erityisesti haluamme panostaa myös kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuuksiin.

Täällä mainitut homeasiat ovat myös meidän esityslistallamme kovin korkealla. Olemme koko ajan tässä niihin esittäneet lisämäärärahoja, jotta voimme korjata homekouluja ja jotta voimme korjata esimerkiksi kirjastojamme tai muita julkisia rakennuksia ja myös ihmisten koteja tässä suhteessa. Eli panostuksia meillä on tähän. Ja tietenkin luonnollisesti me haluamme panostaa esimerkiksi lähiöihin noin kokonaisuutena ja esitämme voimavaroja asukasneuvonnalle ja moneen muuhun tämänkaltaiseen periaatteeseen.

Puhemies! Myös meidän vaihtoehtobudjetissamme on lisämäärärahaesityksiä luonnon ja ympäristön puolesta, koska on tänä päivänä tärkeää nähdä, että se, että meillä luonto voi hyvin ja sitä ei tuhota ja että ympäristöstä pidetään hyvää huolta, vaatii myös voimavaroja. Näihin olemme omissa määrärahaesityksissämme myös, puhemies, puuttuneet.

Lisäksi meillä on joukko tietynlaista työllisyyttä ja rakenteellistakin muutosta tukevia aloitteita, ja näin ollen haluamme ottaa kokonaisvaltaista otetta tähän vaihtoehtobudjettiin.

Kuten tiedämme, niin sitten tässä lähiviikkoinahan nämä vaihtoehtobudjetit kokonaisuutenaan esitellään täällä eduskunnassa ja niistä käydään keskustelua, ja meidän ehkä semmoinen punainen lanka siinä on, että kun kasvua on — ja hyvä, että sitä on — niin kasvun on kuuluttava kaikille. Ensinnäkin on oltava aktiivinen työllisyyden suhteen ja sitten huolehdittava, että kasvu kuuluu kaikille. Siinä suhteessa olemme hieman huolestuneita olleet tästä hallituksen linjasta, jonka mukaan kasvu tuntuu kuuluvan vain lähinnä miljonääreille ja muille hyväosaisille ja sitten pienet ihmiset ovat jäämässä tästä kasvusta paitsi. Mainittakoon eräs tärkeä esimerkki: haluamme, että kasvu kuuluu kaikille, myös niille julkisen sektorin ahkerille opettajille, hoitajille, siivoojille, laitospulaisille, kaikille näille hienoilta ihmisille, jotka tekevät yhteisen hyvinvointimme, ja siksi haluamme, että esimerkiksi nämä epäreilut lomarahaleikkaukset perutaan.

Tässä, puhemies, hyvin tiivistetyssä pähkinänkuoressa määräraha-aloitteistamme.

20.27 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Liikennevaliokunnan jäsenenä ja autoilijan asiasta huolestuneena edustajana haluan tuoda esiin kaksi perussuomalaisen ryhmän aloitetta, jotka ovat itse asiassa summaltaan tasasuuria: toinen plus 5 miljoonaa, toinen miinus 5 miljoonaa, vaikkakin siitä miinus 5 miljoonastakin käytännössä kyllä palautuu suurin osa kulutukseen, kuten myöhemmin selviää.

Ensimmäisenä otan esille sen plusmerkkisen, eli talousarvioaloite 291 raskaan liikenteen vinjetin käyttöön otosta johtuvasta tuloveroarvion korottamisesta. Tästä on puhuttu vuosia, että Euroopan unionissa kerätään erilaisia tienkäyttömaksuja kaikissa maissa paitsi Suomessa, Virossa, Latviassa ja Liettuassa. Ulkomaalaiset yritykset voivat kuljettaa Suomen tieverkostoa käyttäen, koska se on niille ilmaista. Tieverkon ylläpidosta huolehtii suomalainen veronmaksaja, ja ulkomaalaiset yritykset eivät osallistu tieverkon kunnossapitoon millään tavalla. Nyt kun EU meille mahdollisuuden tällaisen vinjettimaksun asettamiseen antaa, niin meidän tulisi viimeinkin viedä se täytäntöön ja ottaa siitä tuollainen raha irti.

Sitten talousarvioaloite 292 liikenteen käyttömaksujen korotusten perumisesta johtuvan tuloveroarvion vähentämisestä. Tässä on kysymys siitä, että autojen käyttömaksut ovat jo nyt kohtuuttomia. Ne ovat erityisen kohtuuttomia pienituloiselle, autoa välttämättä tarvitsevalle maakunnan kansalaiselle, jolla ei ole varaa ostaa uusia vähäpäästöisiä autoja vaan joka joutuu ostamaan vanhempia runsaspäästöisempiä autoja, joissa nämä maksut ovat

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

suurempia. Me esitämme, että näitä maksun korotuksia ei ainakaan enää tehtäisi. Olisi hyvä, jos maksuja voitaisiin jopa alentaa, mutta korotusten peruminenkin on hyvä alku tässä.

20.29 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Otan vielä muutaman kohdan verran kantaa perussuomalaisen eduskuntaryhmän tekemiin talousarvioaloitteisiin, vaikka niitä on tässä jo ainakin kolmen edustajan toimesta hyvin jo avattukin, mutta vielä ehkä muutama kohta ansaitsee tosiaan esittelyn.

Ensinnäkin meillä on sellainen talousarvioaloite, joka koskee muuttoavustusten pilottihanketta. Laajamittaista työvoimapulaa Suomessa ei ole mutta kieltämättä joillakin aloilla voi olla työvoimasta pulaa kohtaanto-ongelmasta johtuen esimerkiksi eli työpaikka voi olla hieman kauempana kuin oma asuinseutu on. Jos tällainen muuttoavustus olisi, niin lyhytaikaistakin työtä olisi mahdollista ottaa vastaan paljon helpommin. Meidän mielestämme se olisi erittäin hyvä, että tällainen pilotti järjestettäisiin ja katsottaisiin, edistäisikö se työllisyyttä.

Sitten toinen asia: Koulutus on todella tärkeää, siitä on valitettavia leikkauksia tehty, mutta nyt sitten täytyy vain satsata niihin koulutuksen aloihin, joilla on hyvät mahdollisuudet työllistyä jatkossakin. Me esitämme oppisopimuskoulutukseen lisämäärärahoja. Sielähän nuori voi sitten oppisopimuskoulutuksen kautta saada todelliselta osaajalta ohjausta ja opastusta, ja hänen työllistymismahdollisuutensa ovat erittäin hyvät.

Vielä kolmantena haluaisin nostaa esiin sen, että päättäjien täytyy näyttää esimerkkiä näissä taloudellisesti vaikeina aikoina tehtävissä leikkauksissa. Siksi esitämme puoluetukseen 15 prosentin leikkausta, samoin poliittisille nuorisojärjestöille 15 prosentin leikkauksia. Ne ovat varsinkin moraalisesti tärkeitä esityksiä mielestämme.

Edustaja Meri otti tietysti jo aiemmin esille maahanmuuton kustannukset, niihin olemme tehneet leikkausesityksiä myös.

20.31 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Hassi jo esittelikin hieman vihreitten talousarvioaloitteita, ja aivan kuten edustaja Hassi sanoi, me olemme tehneet aina oman vaihtoehtobudjettimme niinä vuosina, kun emme ole olleet hallituksessa vaikuttamassa, ja niin tänäkin vuonna. Tämä meidän budjettimme on aivan tasapainossa sen budjetin kanssa, mitä hallitus on tehnyt, ja se kertoo siitä, että resurssien jako on aina arvovaihtoja: Samalla rahalla voidaan tehdä eri asioita riippuen siitä, mihin halutaan panostaa ja mitkä nähdään tärkeäksi maamme kehityksen ja tulevaisuuden näkökulmasta. Vihreiden panostukset ovat koulutuksessa, ne ovat eriarvoisuuden vähentämisessä ja ne ovat tulevaisuuteen satsaamisessa, ilmastonmuutoksen torjunnassa ja luonnonsuojelussa, näin tiivistysti sanottuna.

Aivan kuten edustaja Hassi jo avasi näitä, niin meillä todella isot panostukset laitetaan koulutukseen, ihan alusta loppuun asti eri tasoille alkaen varhaiskasvatuksesta ja ylettyen aina niin peruskouluun, ammattikouluille, yliopistoille ja ammattikorkeakouluille kuin myös sitten tutkimukseen. Me olemme tehneet myös talousarvioaloitteen opintotuen korotuksesta, sillä on tärkeätä, että opiskelijat voivat täysipainoisesti keskittyä opintoihin ja näin saamme lyhennettyä opintojen kestoa, mikä on myös asia, minkä hallitus on kovasti nostonut esiin mutta samanaikaisesti kuitenkin leikannut esimerkiksi opintotuesta. Ne satsaukset, mitä me laitamme koulutukseen, ovat noin puolen miljardin luokkaa.

Sitten meillä on useitakin aloitteita, jotka liittyvät tämmöiseen infrapakettiin. Siinä nämä homekoulut ja sisäilmaongelmalliset koulut ovat yksi osa. Haluamme, että niitten

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

korjaamiseen satsataan, sillä sekä siellä työskentelevien että oppilaiden näkökulmasta on ensisijaisen tärkeää, että he voivat kaikki työskennellä ja opiskella terveissä tiloissa, ja tiedämme myös, että aiheutuvat sairauskulut myöhemmin tulevat aiheuttamaan paljon kustannuksia. Siksi on äärimmäisen tärkeää, että saamme meidän koulumme ja muut rakennukset kuntoon. On ilahduttavaa kuulla, että useammastakin ryhmästä on tähän asiaan kiinnitetty huomiota.

Me haluamme satsata myös uusiutuvaan energiaan. Olemme tehneet myös uudenlaisia avauksia ja laittamme rahaa maatilojen biokaasuinvestointien vauhdittamiseen samoin kuin asunto-osakeyhtiöiden aurinkopaneelien käyttöönottoon ja myös esimerkiksi sähköautojen latausinfra vauhdittamiseen. Tarvitsemme tällaisia pieniä konkreettisia toimia, joilla me käytännössä pääsemme sanoista tekoihin sillä tavalla, että me pääsemme uusiutuvaan energiaan ja pystymme tekemään fossiilisiin energioihin perustuvan energiaremontin: päästään niistä eroon ja katsotaan tulevaisuuteen. Meidän infrapakettiimme liittyy myös rahaa ratahankkeisiin.

Veropolitiikka eroaa hallituksen veropolitiikasta aika merkittävästi myös siinä, että me haluamme veropolitiikalla nimenomaan torjua eriarvoisuutta. Siksi meillä on siellä iso satsaus kunnallisveron perusvähennyksen korottamiseen, joka tarkoittaa sitä, että niiden kaikkien pienituloisimpien eli heidän, jotka eivät saa palkkatuloa vaan elävät esimerkiksi eläkkeillä tai erilaisilla etuuksilla, verotuksensa silloin kevenee. Tuloveron kevennyksiä emme tekisi niin avoimin käsin kuin hallitus on tekemässä, vaan kohdentaisimme ne ennen kaikkea pienituloisille. Sen sijaan verotuksen puolella olemme valmiita kiristämään osinkoverotusta, ja myös tämän perintöveron kevennyksen, minkä hallitus on tekemässä, peruisimme. Ja aivan kuten edustaja Hassi jo edellä kertoi, niin sokerivero on sellainen, minkä me ottaisimme käyttöön, ja sitten me leikkaisimme ympäristölle haitallisia tukia reilusti, samoin kuin tehottomia yritystukia. Uutena haluaisimme ottaa käyttöön esimerkiksi kaivosveron, ja sitten nämä tehottomiksi todetut energiaveron palautukset me lakkauttaisimme — siinä puhutaan yli 200 miljoonan summasta, ja se on todella merkittävä summa, kun tiedämme, että VATTin tutkimusten mukaan nämä eivät edes ole näille yrityksille sinänsä tarpeellisia.

Me usein tässä salissa puhumme siitä, että nyt tämän suuren pakolaiskriisin aikana pitäisi pystyä auttamaan ihmisiä siellä heidän lähtömaissaan, mutta samanaikaisesti on kuitenkin kehitysyhteistyöstä leikattu. Me tekisimme toisin. Me panostaisimme kehitysyhteistyöhön, ja me myös haluaisimme nostaa pakolaiskiintiötä, jotta me pystyisimme suoraan ottamaan tänne ne, jotka apua tarvitsevat, eikä niin, että he joutuvat tekemään vaarallisen matkan halki Euroopan. Toisaalta meillä on sitten tilanne, missä täällä on turvapaikanhakijoita, jotka kaikki eivät todellakaan edes tarvitse sitä apua, mutta jos ottaisimme suoraan pakolaiskiintiön kautta lisää ihmisiä, niin silloin pystyisimme myös varmistamaan, että ne paikat tulevat niille apua tarvitseville. Haluaisimme myös lisätä rahaa Migrille turvapaikkaprosessin laadun varmistamiseksi ja nopeuttamiseksi, jotta se olisi mahdollisimman sujuva ja ennen kaikkea laadukas.

Sitten ihan pari pientä nostoa näistä meidän talousarvioaloitteistamme: Puurakentamiseen haluaisimme satsata nykyistä enemmän. Samoin meillä on siellä lisäpanostuksia teattereille, orkestereille ja museoille — ja myös turvakodeille, vaikka nykyinen hallituskin on osoittamassa niille rahaa, mutta tiedämme, että tarve on paljon suurempi kuin mitä Suomessa on toteutettu ja mitä näillä lisärahoillakaan pystytään toteuttamaan, ja siksi me vauhdittaisimme tätä kehitystä laittamalla sinne vielä hieman lisää rahaa.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Mutta tässä tällä tavalla nopeasti kerrottuna tästä laajasta talousarvioaloitteiden paketista, mitä vihreä eduskuntaryhmä on jättänyt.

20.39 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tässä toisessa talousarvioaloitepuheenvuorossani käsittelen henkilökohtaisesti tekemiäni aloitteita.

Suomalaisten hyvinvoinnin eteen riittää tehtävää. Laadin muutamista minulle tärkeistä asioista talousarvioaloitteet. Tarpeellisia aiheita olisi ollut ruuhkaksi asti, mutta tänä vuonna tein aloitteet lastensuojelun edistämisestä, rintamaveteraanien kuntoutuksesta, veteraanien ystävätoiminnan kehittämisestä, liikenneverkon parantamisesta, eläinsuojelusta ja vähväraisten lasten ja nuorten liikuntaharrastuksen tukemisesta.

On päivän selvää, että valtiovallan tulisi toimia veteraanien hyvinvoinnin parantamiseksi heti, koska vitkastelu aikaa ei enää ole. Veteraanien keski-ikä on 92,5 vuotta. Ehdotan talousarvioaloitteessani miljoonan euron lisäämistä rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan liittyvien ohjauspalvelujen kehittämiseen. Veteraanien korkean keski-ikänsä seurauksena tarve erilaisille terveys- ja avustuspalveluille on suuri.

Yksi käytännön ongelma veteraanien auttamiseen liittyen on heidän paikantamisensa. Suomessa elää paljon sellaisia rintamaveteraaneja, jotka ovat oikeutettuja erilaisiin palveluihin mutta eivät niitä käytä. Tästä johtuen on tärkeää paikantaa apua tarvitsevia veteraaneja ja ohjata sekä neuvoa heitä palvelujen hakemisessa. Tämän tyyppisiä ohjauspalveluja tulisi kehittää edelleen, jotta mahdollisimman moni rintamaveteraani saisi hänelle kuuluvat palvelut.

Lisäksi ehdotan 250 000 euron lisäämistä veteraanien ystävätoiminnan edistämiseen. Koska yksinäisyys on valitettavan yleinen ongelma niin rintamaveteraanien kuin monien muidenkin vanhuksien kohdalla ja keskuudessa, eri puolilla Suomea kylläkin järjestetään veteraaneille suunnattua ystävätoimintaa, mutta se pyörii vapaaehtoisvoimin. Tämän arvokkaan toiminnan järjestämisestä vastaavat pitkälti erilaiset järjestöt. Esimerkiksi Varsinais-Suomessa on havaittu vaikeuksia vapaaehtoisten löytämisessä ystävätoimintaan.

Resursseja eli alkä aloitteen olen laatinut 50 000 euron edestä myös Turun Eläinsuojeluyhdistykselle. Länsimaisessa yhteiskunnassa tulee ihmisten lisäksi panostaa myös eläinten hyvinvoinnin ja oikeuksien kehittämiseen. Turun Eläinsuojeluyhdistys on Suomen vanhin eläinsuojeluyhdistys, ja se tekee Varsinais-Suomessa arvokasta työtä eläinten puolesta. Toiminnan lisääminen ja kehittäminen edellyttää lisää taloudellisia resursseja, ja laadin talousarvioaloitteen, juuri tämän 50 000 euron suuruisen summan, Turun Eläinsuojeluyhdistyksen toiminnan tukemiseen.

Suuri Postitie on tärkeä ja perinteinen väylä, joka kulkee Turusta Ahvenanmaalle saakka. Paikallisten asukkaiden käytön lisäksi Postitiellä on runsaasti ohikulkuliikennettä. Eri-laiset tien varrella sijaitsevat palvelut ja Postitien merkittävä historia houkuttelevat myös matkailijoita. Lisäksi monet alueella järjestettävät tapahtumat lisäävät tien käyttöä tuntuvasti. Postitien kunto on paikoin valitettavan heikko. Esimerkiksi Himoisten ja Taivassalon välinen runsaasti liikennöity päällystämätön tieosuus on huolestuttavassa kunnossa. Kuoppaisella tiellä moni on jopa rikkonut autonsa. Tästä johtuen päätin tehdä talousarvioaloitteen, jossa ehdotan 500 000:ta euroa Postitien kunnostamiseen välillä Himoinen—Taivassalo.

Ehdotan 300 000 euron lisäystä Kaukurintien alittavan alikulun rakentamiseksi Lupa-jantiellä Perniössä ja siihen liittyvien kevyen liikenteen järjestelyjen toteuttamiseen. Hanke on perusteltu liikenneturvallisuuden näkökulmasta. Reitillä liikkuu erityisen paljon

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

koululaisia, ja liikennemäärät ovat kasvaneet rakentamisen myötä. Tie on lisäksi raskaan liikenteen käytössä.

Arvoisa puhemies! Nämä kaikki talousarvioaloitteet olisivat hyviä edistysaskelia läpi mennessään. Vanhukset, eläkeläiset, veteraanit, lapset, eläimet ja liikenneturvallisuus ovat kaikki hurjan tärkeitä teemoja, joihin hallituksen tulisi panostaa myös paljon talousarvioaloitteitani suuremmassa mittakaavassa. — Kiitos.

20.44 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Esittelen itsekin muutaman henkilökohtaisesti jättämäni talousarvioesityksen varsin lyhyesti.

Jätin talousarvioesityksiä muun muassa yrittäjyyttä tukevan koulutuksen lisäämiseksi. Mielestäni on tärkeää, että jo viimeistään lukioissa oppilaat saavat mahdollisuuden perehtyä yrittäjyyteen. Ylöjärven lukiossa on muun muassa yrittäjyyspohjainen linja, ja sieltä on saatu erittäin hyviä kokemuksia lukio-opiskelijoiden työllistymisessä ja yritysten perustamisen osalta. Toivon, että tällainen toimintatapa leviäisi muuallekin maahan.

Lisäksi toivon, että valtio myöntäisi pienen määrärahan elinkeinopolitiikan edistämiseen, erityisesti kustannustehokkaan yritysneuvonnan kehittämiseen. Samoin tein talousarvioaloitteen liikenneturvallisuuden lisäämiseen kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi Mutalaan.

Sitten vielä yksi asia, josta haluan erityisesti mainita. Viime vuonna valtiovarainvaliokunnassa perussuomalaiset saivat vielä hallituksessa ollessaan neuvoteltua miljoonan euron lisämäärärahan ruoka-apua tarvitseville järjestöille. Ruoka-apu ja leipäjonot ovat monelle henkilölle viimesijainen keino saada välttämättömät elintarvikkeet. Monelle se on jopa sellainen asia, josta ei mielellään puhuta, mutta kuitenkin sinne on pakko mennä hengissä pysyäkseen. Emme ole enää hallituksessa, mutta tein nyt sitten tänä vuonna vastaavan aloitteen miljoonan euron lisäykeksi leipäjonoavustuksia tarjoavien järjestöjen määrärahojen lisäämiseksi, ja toivon, että hallituspuolueet ottavat tämän huomioon valiokunnassa.

20.46 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Ajattelin vielä käyttää lyhyen puheenvuoron kansalaistoiminnan tukemisesta, joka on äärimmäisen tärkeää niin koko meidän yhteiskuntamme näkökulmasta kuin niiden yksittäisten ihmisten näkökulmasta, jotka toimivat erilaisissa järjestöissä tai osallistuvat vaikka vapaaseen sivistystyöhön. Näihin me olemme esittämässä pieniä määrärahoja, ja itse asiassa, niin kuin me kaikki tiedämme, vapaaehtoistyön ja järjestötoiminnan tukemisessahan se raha tulee moninkertaisena takaisin, ja sen takia onkin äärimmäisen viisasta satsata siihen vaikka pieniäkin summia, koska me tiedämme, että niitten vaikutus on moninkertainen.

Me itse, vihreä ryhmä, olemme jättäneet talousarvioaloitteita ympäristöjärjestöjen tukeen 300 000 euroa, rauhantyötä ja globaalikasvatusta edistäville järjestöille 400 000 ja Ihmisoikeusliitolle 200 000 sekä vapaaseen sivistystyöhön miljoona euroa. Ja kaiken kaikkiaan tästä alle 2 miljoonan suuruisesta summasta me tiedämme, että sen kertausvaikutukset ovat äärimmäisen suuret, ja toivoisin, että myös tämä näkökulma tulisi aina esiin, kun mietitään, mihin laitetaan panostuksia ja mitä niillä saadaan. Kansalaistoiminnan tukeminen on kyllä sellainen asia, jossa se yksi euro moninkertaistuu, ja siihen kannattaa ilman muuta satsata.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 111/2017 vp

Talousarvioaloitteet TAA 1—535/2017 vp lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 142/2017 vp

Lisätalousarvioaloite LTA 6-7/2017 vp

Lähetekeskustelu

Lisätalousarvioaloitteet LTA 6, 7/2017 vp lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 27.10.2017 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.49.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen